

GINOP-6.2.3-17-2017-00023

SZENTANNAI SÁMUEL KÖZÉPISKOLA ÉS KOLLÉGIUM VEZETTE KONZORCIUM

A HELYZETÉRTÉKELÉS SZÖVEGES ÖSSZEGZÉSE

TARTALOMJEGYZÉK

1. TANULÓKKAL KAPCSOLATOS INFORMÁCIÓK	3
1.1. Tanulói összetétel.....	3
1.2. Iskolaválasztás motivációja, iskolához való kötődés	7
1.3. A tanulók tanulási motivációja	11
1.4. Tanulók viselkedése, magatartási problémák – viselkedésváltozások figyelése	15
1.5. Hiányzások okai.....	21
1.6. A tanulók felkészültsége (9. évfolyam)	24
1.7. Tanulmányi eredményesség.....	26
1.8. Kompetenciamérés eredményei	28
1.9. Vizsgaeredmények	33
1.10. Gyakorlati oktatás	37
2. CSALÁD SZEREPÉNEK VIZSGÁLATA	43
2.1. A tanulók szociális háttere	43
2.2. Otthoni tanulás.....	47
3. PEDAGÓGUSOK	51
3.1. Alkalmazott tanári módszerek.....	51
3.2. A tanárok értékelési szokásai	56
3.3. A tanárok motivációja	61
4. ISKOLA PEDAGÓGIAI LÉGKÖRE	62
4.1. Tanár diák kapcsolatok.....	62
4.2. A pedagógusok munkájának támogatása	67
4.3. A pedagógusok együttműködése a lemorzsolódás csökkentése érdekében.....	71
5. OKTATÁSSZERVEZÉS	74
5.1. Tanulási eredményességet támogató eljárások	74
5.2. SNI, BTMN tanulók támogatása	77
5.3. Tehetséggondozás	80
5.4. Pályaválasztás/pályaorientáció, pályakövetés	82
6. TÁMOGATÓ KÖRNYEZET MŰKÖDTETÉSE.....	86
6.1. Kapcsolatok a segítő szolgálatokkal.....	86
6.2. Szakmai partnerkapcsolatok.....	89
6.3. Társadalmi környezet	92

1. TANULÓKKAL KAPCSOLATOS INFORMÁCIÓK

1.1. Tanulói összetétel

Szentannai Sámuel Középiskola és Kollégium

Iskolánk tanulói létszáma 490 fő. Ebből HHH tanuló 22 fő, SNI 2 fő, BTMN-es tanuló 6 fő, rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülő 116 fő és kollégiumi tanuló 139 fő.

Tanév közben tanulmányait 55 fő folytatta másik intézményben. Több szakgimnazista diák (31 fő) hagyta el az iskolánkat, mint gimnazista (24 fő).

A tanulók elvándorlásának okai között szerepel:

- a tanulmányi problémák miatt iskolaelhagyás, amelyek mögött leginkább a bukások, évismétlések állnak,
- a szülők más városban, esetleg országban történő munkavállalása,
- gyermeke születik a diáknak, valamint
- a tanuló saját maga vállal munkát az anyagi helyzete miatt.

Az elvándorlás tendenciálisan csökken. amelynek oka az átjárhatóság megszűnése. Az iskolák közötti átjárhatóság azonban létezik, de igazándiból ezt csak a 9. évfolyamon tanuló diákok tudják megtenni gond nélkül.

A tanév közben 8 fő érkezett másik intézményből. Gimnáziumi képzésre 5 tanuló, szakgimnáziumba 3 tanuló érkezett.

A tanulók idevándorlásának okai a következők:

- lakóhely megváltoztatása (pl.: külföldről történő hazaköltözés),
- a 8. osztályban történő nem megfelelő szakmaválasztás helyreigazítása,
- a kollégiumi életet nem tudta megszokni a tanuló.

Tanulólétszámunk ennek tükrében enyhe csökkenést mutat.

Kétegyházi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

2016/2017-es tanév összes tanuló létszáma: 185 fő volt.

Közülük:

- HH-s tanulók száma: 15 fő.
- HHH tanulók száma: 14 fő.
- Sajátos nevelési igényű tanulók száma: 40 fő.
- BTMN tanulók száma: 23 fő.
- Rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesül: 72 tanuló.
- Kollégiumi tanulók száma: 82 fő.

A mg. gépész szakma megszerzéséhez szükséges a T-kat. jogosítvány megszerzése, a tanulók egy része erre nem képes, már a KRESZ vizsga letétele is problémát jelent. Ezen ok miatt is történik az iskolából való kimaradás.

Más szakmákban, ez elsősorban a helybeli lakosokra jellemzők – a szülők 16. életév után nem támogatják a tanulókat a tanulmányok befejezésében. Ezeknél a tanulóknál nagyszámú hiányzást tapasztalunk már az iskolába járás során is.

Olyan mg. gépész jönnek át másik iskolából, akiknek ott sikertelen volt a tanéve, abban bíznak, hogy itt be tudják fejezni a szakmát.

Gyakran találkozunk olyanokkal is, akik már több szakmát elkezdtek, sajnos náluk egy-két hónap múlva itt is nagymértékű hiányzása lesz, a tankötelezettség megszűnése után elhagyják az iskolát.

Sok a gyermekét egyedül nevelő szülő, be- és kiiratkozáskor előfordul, hogy lakóhely változtatás miatt történik az iskolaváltás.

Székács Elemér Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Összes tanuló létszáma iskolánkban 483. Közülük a HHH tanulók száma: 33, a sajátos nevelési igényű tanulók száma pedig 22. A beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő tanulók száma: 37, a rendszeres gyermekvédelmi ellátásban részesülő tanulók száma: 154, a kollégiumi tanulók száma: 64.

Tankötelezettsége megszűnésével tanulói jogviszonyát saját kérésére megszüntetők főbb érvei kapcsán elmondható, hogy a 12-13. osztályosok a munkába állással és felsőoktatásba való bejutással indokolják kilépésüket. Néhány nem tanköteles tanuló kimaradásának oka az igazolatlan hiányzások magas száma. A tankötelezett tanulók esetén az iskolaváltás oka, hogy nem megfelelő szakmát választottak, mást szeretnének tanulni. Tanév közben tanulói jogviszonyát megszüntette, tanulmányait másik intézményben folytatók száma: 69 fő. Tanév közben másik intézményből érkezett tanulók száma: 9 fő.

Bethlen Gábor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Az intézmény 2016-17-es tanév októberi statisztikai létszáma: 369 fő.

Ebből:

- HH-s tanulók száma: 20 fő,
- HHH tanulók száma: 22 fő,
- SNI tanulók száma: 50 fő,
- BTMN tanulók száma: 16 fő,
- Rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesül: 66 tanuló,
- Kollégiumi tanulók száma: 48 fő.

Intézményünkben a korai iskolaelhagyás elsődleges oka a 16 éves tankötelezettséggel függ össze. Jellemző, hogy a 16. életévüket betöltött tanulók a következő tanévben már nem folytatják tanulmányaikat. Tanulói jogviszonyát a tankötelezettsége megszűnésével 33 fő szüntette meg. Ennek okai legtöbb esetben a nagymértékű hiányzás, munkavállalás. Korábban, esetenként, az így iskolát elhagyó tanulóinkkal a közfoglalkoztatotti képzéseken találkoztunk, mint tanfolyami résztvevőkkel.

Tanév közben 13 fő másik intézményben folytatta tanulmányait. Tanév közben másik intézményből 7 fő érkezett. A tanulói jogviszony megszüntetésének okai között szerepelt a család költözése, valamint a szakmaváltás is. Ugyanez elmondható a más intézményből érkezett tanulókra is.

A végzettség nélküli iskolaelhagyóknál ki kell emelnünk a gazda szakképesítést, ahol a képzés kezdetekor nem derül ki, hogy a tanuló nem képes a T vagy B kategóriás jogosítvány megszerzésére, mely a szakmai vizsgára bocsátás feltétele.

Széchenyi István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

A 2017. október 1. statisztikai adatok alapján az iskola tanulói létszáma 685 fő, ahol a kollégiumi tanulók száma 287 fő (ez a teljes tanulói létszám 42%-a), a bejárós tanulók száma 338 fő (49%) és mindössze 60 fő (9%) az, aki Hajdúböszörmény városában lakik. A számadatok az mutatják, hogy tanulóink kb. 88%-a nem hajdúböszörményi lakos, 3 megye 96 településén laknak diákjaink.

A 2016/2017-es tanévben 130 tanuló távozott az iskolából, ez a szeptember 1. kezdőlétszám (747 fő) 17,4%-a, melynek megoszlása időszakokra bontva az alábbi: 2016.09.01 – 2016.10.01 között 42 fő (32%), 2016.10.01 – 2017.06.15 között 62 fő (48%) és 2017.06.15 – 2017.08.31 között 26 fő (20%). Az első időszakot (2016.09.01 – 2016.10.01) vizsgálva megállapítható, hogy az időszak időtartamához képest itt a legnagyobb a lemorzsolódás aránya, viszont az okokat vizsgálva érdekes képet kapunk: a tanulók 52%-a (22 fő) választott másik iskolát ebben az időszakban, 48%-ának (20 fő) pedig a tankötelezettség megszűnése után megszűnt a tanulói jogviszonya igazolatlan hiányzás (18 fő) és kimaradás (2 fő) miatt. Mindegyik esetében az ok ugyanaz volt: munkavállalás, döntő mértékben a család nehéz anyagi helyzete miatt. A távozás okait 4 szempont szerint vizsgálva az alábbiakat állapíthatjuk meg: 3 főnek fegyelmi eljárás keretében (2%), igazolatlan hiányzás miatt iskolai döntés alapján 29 főnek (23%), saját döntése alapján 59 főnek (45%), míg másik iskola választása miatt 39 főnek (30%) szűnt meg a tanulói jogviszonya. Ha a távozást képzéstípus szerint elemezzük, akkor azt állapíthatjuk meg, hogy szakközépiskola 9-11. évfolyamos képzésében volt a legnagyobb mértékű távozás 62 fővel, ez a teljes távozottak létszámának 48%-a.

A 2016/2017-es tanévben 26 fő érkezett iskolánkba, ez a szeptember 1. kezdőlétszám (747 fő) 3,4%-a, melynek megoszlása időszakokra bontva az alábbi: 2016.09.01 – 2016.10.01 között 5 fő (19%), 2016.10.01 – 2017.06.15 között 7 fő (27%) és 2017.06.15 – 2017.08.31 között 14 fő (54%). A szakképzés speciális szerkezete miatt döntő mértékben 9. évfolyamra érkeznek a diákok (19 fő, 73%), magasabb évfolyamra csak akkor, ha az előző iskolában is ugyanabban a szakmai/ágazati képzésben vett részt a tanuló, mint amit nálunk szeretne tanulni. Bár az iskola nem végez arra vonatkozóan felmérést, hogy az érkező diákok miért választják iskolánkat, de a szóban közölt indokok között szerepel a lakhelyváltás, vagy a másik iskolában rájött a diák, hogy az neki nem tetszik, vagy nehéz számára.

273 tanuló (40%) családja részesül rendszeres gyermekvédelmi ellátásban, s azon belül a hátrányos helyzetű tanulók száma 73 fő (11%), a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma pedig 101 fő (15%).

A különleges bánásmódot igénylő tanulók körében – sajnos – iskolánkban nincs kiemelten tehetséges tanuló, ezzel szemben a sajátos nevelési igényű tanulók száma (26 fő) és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók száma (53 fő) igen magas, akikkel való speciális foglalkozás kiemelt feladata az iskolának.

Kenderesi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

A 2016-17-es tanévben 282 fő volt a tanulói létszám, ebből a halmozottan hátrányos helyzetű diákok száma 25 fő, az SNI-s 9 fő, BTMN-s 18 fő.

Rendszeres gyermekvédelmi támogatásban 111 fő részesült.

Csaknem harmadrészüik kollégiumi elhelyezésre szorul, bár sok esetben ez inkább előnyt jelent tanulmányaik sikeres elvégzésében, mint hátrányt.

Összegzés

A konzorcium tanulóinak összlétszáma 2494 fő. Legnépesebb intézmény a Széchenyi István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium, legkisebb tanulói létszámmal a Kétegyházi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium rendelkezik.

A konzorcium tanulóinak 9%-a halmozottan hátrányos helyzetű. Ez a mutató az egyes intézmények esetében 4,5%-15% közötti értékű. A sajátos nevelési igényű tanulók aránya nagyobb eltérést mutat a konzorcium iskoláiban. Legkisebb 0,4 %-os a Szentannai Sámuel Középiskola és Kollégiumban, míg 22% a kétegyházi iskolában, ez az adat kiemelkedően magas a többi intézményhez viszonyítva. A beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő tanulók aránya konzorciumi szinten 6%, a legkisebb érték a Szentannai Középiskolához (1,2%), a legnagyobb érték a kétegyházi intézményhez (12%) rendelhető. Gyermekvédelmi támogatásban összesen 792 tanuló részesül, az összlétszám 32%-a. Ennek a mutatónak a tekintetében a Bethlen Gábor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium rendelkezik a legalacsonyabb értékkel (18%), a legmagasabbal pedig a hajdúböszörményi intézmény (40%).

A konzorcium iskoláiban tanuló diákok közül 715 fő kollégista. A saját tanulói létszámhoz viszonyítva, a Székács Elemér Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégiumban illetve a gyomaendrődi intézményben igényelnek a legkevesebben kollégiumi elhelyezést (13%), míg a hajdúböszörményi iskolában ez az arány 42%.

A 2016/2017-es tanévben a konzorcium iskoláiból távozó diákok összlétszámához viszonyított aránya 12%, ez az érték nem különbözik számottevően az egyes intézményeknél. A tanulók elvándorlásának okai:

- hiányzás,
- munkavállalás,
- nem megfelelő szakmaválasztás, iskolaváltás,
- tanulmányi problémák,
- költözés,
- a támogató szülői háttér hiánya.

Tanév közben másik intézményből érkező tanulók százalékos aránya a konzorcium iskoláiban 2%.

1.2. Iskolaválasztás motivációja, iskolához való kötődés

Szentannai Sámuel Középiskola és Kollégium

Szervezetten, iskolai szinten nem történik mérés az iskolaválasztás motivációja tekintetében, de több olyan kollégánk van, aki az első évfolyamos tanulóktól rendszerint megkérdezi, hogy mi motiválta őket az iskolaválasztásnál, milyen szálon kötődnek hozzánk. Ennek a nem hivatalos felmérésnek az eredményei hatással vannak az éves beiskolázási munkatervünkre. Ezzel kapcsolatos papír alapú felmérést a jövőben sem tervezünk.

Tanulóink az alábbi főbb személyes kötődésekről számoltak be:

- Karcag város vonzáskörzetében közel 800 gazdálkodó tevékenykedik. A gazdálkodó családokban nevelkedők többsége már gyerekkorban magába szívja a föld és a mezőgazdasági gépek szeretetét, így szinte magától értetődő, hogy intézményünkben kívánja elsajátítani az eredményes gazdálkodáshoz nélkülözhetetlen szaktudást.
- A Szentannai Középiskola egy nagy múltú, gazdag hagyományokkal rendelkező intézmény, ebben az évben ünnepeljük iskolánk alapításának 119. évfordulóját. Gyakorinak mondható a generációkat átívelő családi halmozódás az iskolánkat választók között, amikor a tanulóknak valamelyik szülője, nagyszülője vagy közeli rokona járt egykor ide. Szintén gyakori, hogy a család, rokonság több tagja egy időben jár hozzánk.
- Széles körű kapcsolatot ápolunk a helyi óvodákkal, általános iskolákkal, így több esetben választják óvodán, iskolán kívüli programjaik helyszínéül intézményünket. Az iskolánkban fellelhető értékeket, érdekességeket a gyerekek korának, fejlettségének megfelelő módon mutatjuk be. A karcagi gyerekek egy része ebből kifolyólag már kisgyermekkorban ízelítőt kap iskolánk színes életéből.
- Sokan vannak, akik semmiféle kötődéssel nem rendelkeznek mindaddig, amíg el nem jönnek a nyílt napunkra. Az aktív, foglalkoztató jellegű, oktató-nevelő munkánkról reális metszetet adó beiskolázási célú rendezvényünk nagyon hasznos a tanulók kötődésének kialakításában.
- A nyílt napon kívül nagyon hasznosak az iskola megismertetésére, bemutatására a beiskolázási szülői értekezletek, a beiskolázási körutak, a börsék és a különféle médiumok is. Ezt a célt szolgálja többek között a hagyományosan megrendezett Szentannai Napunk is, ahol a névadónkra és egykori tanárainkra történő emlékezésen túl játékos vetélkedőre invitáljuk a környék általános iskolásait is.

Kétegyházi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Pályaválasztási mérés nem történik iskolánkban. Nagyon gyakran választják iskolánkat olyan fiatalok, akiknek szülője, vagy testvére nálunk végzett. Az iskola választását elsősorban a nálunk oktatott mezőgazdasági szakmának köszönhetjük, amely – még ha nem is minden évben hiányszakma – a megyében jól el lehet vele helyezkedni.

A helybeli lakosok nagy számban választják intézményünket, de náluk a lemorzsolódás fokozottabban megjelenik a családi háttérből adódóan.

Az iskola beiskolázását segítik: - nyílt napok, a Pályaválasztási Vásáron való részvétel; - a megyében tett pályaválasztási körút, - helyi Általános Iskolában megtartott pályaorientációs nap:

- Vonzó, hogy nagyon szép természetvédelmi környezetben található az intézmény;
- A gyakorlati oktatáshoz rendelkezésünkre áll megfelelő méretű szántóföld, a tanműhelyek pedig a tanügyi épület mellett helyezkednek el.
- Gyakorlott szakoktatóink a nyílt napok keretében olyan fogásokat mutatnak be a leendő tanulóknak, amely olyan mély élményt hagy bennük, hogy bennünket választanak.

Székács Elemér Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Az iskolaválasztás indokainak mérésére a minden év májusában sorra kerülő első bemutatkozó osztályfőnöki órán teremtünk alkalmat. Ekkor rövid kérdéssor keretében ismerkedünk a tanulókkal, és többek között az iskolaválasztás okára is rákérdezzük nyílt végű kérdés keretében. A 2016/2016-os tanévben a 9. évfolyam teljes felmérését elvégeztük kérdőíves megkérdezés formájában. Ekkor iskolánk megítélésével és az iskolaválasztás, szakmaválasztás motivációjával kapcsolatban kívántuk felmérni a tanulókat. Tervezzük a továbbiakban is a bemeneti évfolyamok esetében elvégezni ezt a kutatást, természetesen azt ezt végző kollégák kapacitásának függvényében. Meglátásunk szerint az ezirányú felmérés igen hasznos és szükséges a beiskolázási programunk, a tanulók lemorzsolódásának csökkentése, a pályaorientációs tevékenységünk és a nálunk végzett tanulók utánkövetése szempontjából egyaránt.

A tanulók iskolához való kötődése terén adekvát felmérés nem történt. Ugyanakkor osztályfőnöki órák keretében rendszeresen várunk visszacsatolást a tanulóktól az iskolával kapcsolatos véleményt illetően. A tanulók 80 százaléka szívesen tanul itt, megtalálja az iskolán kívüli programokat is, és örömmel vesz bennük részt, így elmondható, hogy sajátjának érzi az intézményt, kötődik ahhoz.

Bethlen Gábor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Az iskolaválasztás indokait nem mérjük, de tapasztalataink szerint az agrárszakképzési kínálatról egyértelműen elmondható, hogy nem vonzó a diákok számára. Az állattartás, növénytermesztés folyamatos, akár hétvégi munkavégzést is megkövetel, mindezek mellett nehéz fizikai munka. A pék éjszakai munkarendben dolgozik. Ezek a megszokott munkavégzéstől eltérő kritériumok elriasztják a diákokat.

Minőségi beiskolázás nehezen megvalósítható, mert az intézmények működése szempontjából fontos a tanulólétszám, valamint befogadó iskola is vagyunk, ezért a SNI-s, BTMN-s tanulókat is fogadjuk. Az agrár képzéseket a leggyengébb képességű tanulók választják, akiket már sehová sem vesznek fel.

Az iskolaválasztásnál elsősorban a családi kapcsolatok jelennek meg: testvér, unokatestvér, szülők, nagyszülők, barátok, korábban már intézményünkbe járt ismerődök ajánlása.

Széchenyi István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Az iskola nem méri a tanulók iskolaválasztásának indokait, de célszerű lenne azt alkalmazni a következő tanévtől kezdődően.

Az iskolánkban tanuló hátrányos helyzetű, rossz szociális környezetből érkező gyerekek kötődése a családdhoz, szülői házhoz sok esetben nem elegendő erősségű ahhoz, hogy az iskolában megjelenő magatartásformák megfeleljenek a tanárok, és az intézmény elvárásainak. Ezt a kötődést pótolja a kortárscsoporthoz, jobb esetben az iskolához és a tanárokhoz való pozitív viszonyulás. Ez utóbbi koherenciában van a tanulók intelligenciájával, státuszával, tanulmányi eredményével, kompetenciájával, szociális hátterével, így a szakgimnáziumi osztályokban erősebbnek érezhető, mint a szakközépiskolában. A magasabb szintű iskolai kötődés összekapcsolódik az iskolai szabályok elfogadásával, ugyanakkor az alacsony szinten kötődő diákoknál gyakoribb a fegyelmezetlenség, az iskolai tulajdon rongálása, az iskolakerülés, a tanárokkal és a társakkal szembeni tiszteletlenség.

Az iskolához való személyes kötődés többféle lehet:

- Beiskolázási körzetünk alapvetően mezőgazdasági jellegű, így tanulóink nagy része olyan családból érkezik, ahol több generációs hagyománya van ennek a tevékenységnek, ez adja a megélhetést. Ezek a tanulók tudatos szakmaválasztást követően, pozitív attitűddel, motiváltan érkeznek hozzánk, kötődésüket erősítheti az, hogy szüleik vagy családtagjaik is nálunk szereztek szakmát, vagy vettek részt valamelyik általunk szervezett felnőttképzési tanfolyamon.
- A személyes kötődés kialakulását, erősödését segítik a közös iskolai programok (témahetek, projektek, verébavató, Széchenyi hét, osztálykirándulások stb.), hagyományörző rendezvények (szalagavató, gyűrűavató, bolondballagás, szerenád, stb.).
- Más jellegű a kötődése a kollégista, a bejáró és a hajdúböszörményi tanulóknak is. A kollégiumban lakó gyerekek a 180 tanítási napban, 24 órában az iskola falai közé vannak „zárva”, így az itt kialakuló kapcsolataik nagyon meghatározzák mindennapjaikat, hatással lehetnek egész további életükre. A kialakuló barátságok, szerelmek mellett sokkal személyesebb bizalmi kapcsolat alakul ki a nevelőkkel is.

Kenderesi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Minden felmérés nélkül, csak a tanárok és osztályfőnökök összehangolt, komoly vitákban érlelődő véleménye alapján az iskolának a nevelési feladatok jelentős részét át kell vállalnia a szülőktől a szakközépiskolai képzésben, mert ide – minden felsőbb motiváció ellenére – azok a diákok kerülnek, akiknek indíttatása a képzés elvégzésére ritkán tudatos. A legkisebb ellenállás irányába indulnak az iskolaválasztásnál: csak három év, nem kell érettségizni, sok a gyakorlat.

A legrosszabb: kell a családi pótlék.

Persze ennek tudatos, családcentrikus átélése segíthetne, de ennek hiánya a jellemző.

A jövőkép, illetve ennek összhangba hozása a pályaválasztással a magyar társadalom egyik legkomolyabb kihívása, főleg vidéken. A vidékiségek, s az ezzel sajnos összefüggő reménytelenség tudatának hamis fikciója stabil alapja a diákok motivációjának nivellálódásában.

Ott, ahol birtokkal, a szülők által működtetett gazdasággal találkozunk, a motiváció erős: ők tudatosan, a szülők elvárásával támogatva végzik el az iskolát, mert jövőképük hazai és kézzelfogható.

Elvileg nekünk, pedagógusoknak egyik legfontosabb feladatunk, hogy az előnyös, ill. hátrányos családi környezet adta különbségeket iskolai szinten csökkentsük, vagyis az esélyegyenlőséget megteremtjük.

Kis településen működünk, ahol újra és újra szembesülünk azzal, hogy a társadalmi egyenlőtlenség újratermelődik. Minden erőnkkel ez ellen küzdünk, olykor sikerrel, de a tendenciát megállítani nem tudtuk. Ezért szükséges bővíteni eszköztárunkat, megújulnunk módszertani szempontból, s talán szemléletünket is modernizálni.

Összegzés

Az iskolaválasztás motivációjával kapcsolatos szervezett, tervszerű felmérést az intézmények, a törökszentmiklósi iskola kivételével, nem végeznek. Ennek ellenére ezen a területen nagyon sok hasznos információval rendelkeznek a pedagógusok és az iskolavezetők, amelyek jó alapot teremtenek az éves munkaterv, a beiskolázási tevékenység tervezéséhez.

Az iskolához való kötődés az intézményeken belül a különféle tanulócsoportok (iskolatípus, szak stb.) esetén nagy szórást mutat. A család szociokulturális helyzete is nagy hatással van rá. Az iskolához jobban kötődő tanulók esetében ritkább a szabályszegés és kevesebb a lemorzsolódás.

A konzorcium iskolái túlnyomóan az agráriumhoz köthető szakképzéseket kínálják fel leendő tanulóiknak beiskolázási tevékenységük során. Az iskolaválasztás, az iskolához való kötődés ebből kifolyólag nagy hasonlóságot mutat. Szinte minden intézményben jelen van a generációkat átívelő családi halmozódás az iskolaválasztók között. A kötődés kialakításában nagy jelentősége van a sokrétű beiskolázási tevékenységnek és az iskolaethosznak is. Szerepet játszik továbbá a természet közeli környezet és a gyakorlatias képzés is.

Az agráriumhoz tartozó szakképesítések zöme nem népszerű, gyenge tanulmányi eredményű tanulókat is kénytelenek az iskolák felvenni. Sajnos többen csak azért jelentkeznek ide, mert nincs számukra jobb megoldás.

1.3. A tanulók tanulási motivációja

Szentannai Sámuel Középiskola és Kollégium

Direkt, a tanulók tanulásának motiváltságára vonatkozó mérés az iskolánkban nincs.

Közvetve azonban szinte minden tantárgy oktatása során középpontba kerül a tanulási motiváció. Minden pedagógus figyelembe veszi mind a tanmenet készítésekor, mind az adott óra tervezésekor, hogy mennyire motiváltak a tanítványai. A tanulók előzetes ismeretei, osztályzatai is irányt mutatnak a tanulás motivációjára. Minden pedagógus a gyakorlatban, nap, mint nap szembesül azzal, hogy mennyire alaposan készülnek fel a tanulók. Az otthoni körülmények, a családi háttér, az interaktív környezet vagy ennek hiánya nagyban rányomja bélyegét a tanulók tanulási motiváltságára.

A tanulási motivációra információkat ad a kompetenciamérés során kitöltött tanulói kérdőív. A tanulói kérdőívben kérdést intéznek a tanulókhoz, hogy ismételték-e valamikor is osztályt. Nyilatkozniuk kell, hogy milyen a tanulmányi előmenetelük, a családi körülményeik, valamint hogy milyen a szüleik legmagasabb iskolai végzettsége. A diákoknak azt is be kell jelölniük, hogy ők milyen szintű iskolai végzettséget szeretnének elérni. Ezekből az ismeretekből nyert mutatók jelzik a tanulás motiváltságát. Valóban fontos, hogy egy tanulónak mennyi könyve van otthon, rendelkezik-e internetkapcsolattal, jár-e könyvtárba és milyenek az olvasási szokásai.

A versenyek szintén fokmérői a tanulási motivációnak.

A tanmenetünket is folyamatosan javítjuk, tökéletesítjük ennek tükrében.

A testnevelő tanár a NETFIT mérés segítségével, figyelemmel kíséri a gyermek fizikai, fittségi adatait. A tanuló állapotváltozásait így nyomon tudja követni. Lehetőség van az osztályok, megyék közötti összehasonlításra.

A nyelvtanárok különböző szótanulási módszereket alkalmaznak például a vizuális típusú gyerekeknek a „mind-mapping” könyvtárszerűen, téma szerint csoportosított szótanulást is alkalmazzák. A szövegértésben először a szó szófaját próbálják meghatározni. A nyelvtanárok alkalmazzák a mondatba foglalást, többszöri elolvasást. A mérési eredmények alapján képet kap a tanár, hogy kinek van szüksége felzárkóztatásra, tehetséggondozásra. A nyelvtanárok, matematika tanárok a diagnosztikus szintfelmérőkkel osztják csoportokba a tanulókat. A tudásszint mérések eredményeivel hozzuk meg a döntésünket a félévi és év végi érdemjegyre.

A tantárgyaink tanítása során már közvetve a tanulást segítjük elő. A tanár mintát mutat, példát ad. Egyre nehezedő feladatokat megoldása során tanítjuk meg a megoldást. Így megerősítjük a pozitív példákat. A típushibákra, a hibázási lehetőségekre felhívjuk a figyelmet. Folyamatos kérdéseinkkel irányítjuk a tanulói gondolkodást. Felhívjuk a figyelmet az összefüggésekre, ok-okozati kapcsolatokra.

Igen gyakran alkalmazzuk a gyakorlást, a megfigyeltetést, magyarázat, a beszélgetés módszereit és a változatos munkaformákat.

A kollégiumban a csoporton belüli kapcsolatok, valamint a közösség szerkezetére történő szociometriai felmérésben is képet kapnak a nevelők a tanulás motivációjáról. A kollégiumban a tanulás tanítását tematikus csoportfoglalkozásokon évfolyamtól függően évente egy vagy két órában végzik. A magyar nyelv tanára kiselőadásokat, kompetenciafejlesztő feladatokkal segíti a tanulást.

A laborgyakorlatot tartó tanár folyamatosan alkalmazza a páros munkát, a csoportmunkát, a megfigyeltetés módszerét. Osztályfőnöki órán is beszélgetünk erről és vitát kezdeményezünk.

Kétegyházi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Iskolánkban jelenleg nem végzünk mérést a tanulók motivációjáról. A tanulás tanítását támogató módszerek közül elméleti és gyakorlati órákon a páros és csoport munkát részesítjük előnyben. Az osztályfőnöki órák keretében minden osztálynak évente legalább egy alkalommal segítséget adunk a különféle tantárgyak elsajátítását segítő módszerekről.

Székács Elemér Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

A tanulási motivációt vizsgáló felmérés inkább informális módon, nem intézményi szinten történik iskolánkban. Osztályfőnök kollégák szóban és írásban mérik fel a tanulók motivációját, ennek eredményeit azonban nem össziskolai szinten, hanem az egyéni fejlesztések, osztályközösségek szintjén építjük be az intézményi munkába. Meglátásunk szerint indokolt egy a tanulók motivációját felmérő rendszer kidolgozása.

Bethlen Gábor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Jelenleg nem végzünk mérést a tanulók motivációjáról.

Komoly motivációs erőt jelent a szakmaválasztásban és tanulásban a Szabóky Adolf Ösztöndíjprogram. (Jobb tanulmányi eredmény – magasabb ösztöndíj.)

Bár a tanulásmódszertan tantárgy nincs jelen a mai oktatási rendszerben, ennek ellenére a kollégák a tanórák keretében arra töreksenek, hogy a tanulók számára érthető és érdekes módon oktassanak. A csoportos és páros munkaformát egyre több kollégánk használja. Hálózati munkaformát 3 pedagógus használ.

Széchenyi István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Nem végzünk mérést a tanulási motivációval kapcsolatban. Tervezzük ennek mérését, amelynek eredményét be kell építenünk a Tanulásmódszertan tantárgyba, illetve minden tantárgy esetében a megfelelő tanulási technika kialakításának érdekében.

A Tanulásmódszertan tantárgy csak szakközépiskolai képzés 9. évfolyamán került beépítésre a tantárgyi rendszerbe. A tantárgy helyi tantervének és tanmenetének kialakításakor figyelembe vettük az Arany János Kollégiumi Program előkészítő évfolyamának Tanulásmódszertan tantárgy dokumentumait.

Szakközépiskola 9. évfolyamán heti 1 órában tanulásmódszertani ismereteket tanulnak a tanulók. Kérdőív segítségével megismerik az érzékszervi modalitások szerinti elkülönítésre vonatkozó tanulási stílusukat, megismerik és kipróbálják a stílusuknak leginkább megfelelő módszereket. Önismereti kérdőíveket töltenek ki. Beszélgetnek a tanulási szokásaikról, szituációs gyakorlatokat végeznek, filmrészleteket néznek meg, hogy megismerjék a helyes tanulási szokásokat. Részképességeket fejlesztő gyakorlatokat, feladatlapokat oldanak meg. Elemi és összetett tanulási technikákat ismernek meg. Az osztályfőnöki órákon is beszélgetnek, ismerkednek, bővítik ilyen irányú ismereteiket a kilencedikesek.

Úgy gondoljuk, a tanulási stílusoknak megfelelő tanulási technikák gyakoroltatásával tehető leginkább hatékonyabb a tanulás. A tanulási technikákon azokat a gondolkodási és cselekvési műveleteket, módszereket értjük, amelyek elősegítik a tanulnivaló megértését, rögzítését, előhívását, egymással kapcsolatba hozását. A tanulási technikák egy-egy módszer alkalmazását jelentik, pl. a szöveg néma vagy hangos olvasása, áttekintés, de az elemi technikákon kívül komplex technikákat is megismertetünk, elsajátítatunk a tanulóinkkal, pl. jegyzetelés, vázlatkészítés, információkeresés, rendszerezés, mnemotechnika. Az elemi és komplex technikákat pedagógusaink gyakoroltatják a tanítási órákon és a felzárkóztató, fejlesztő foglalkozásokon egyaránt. Tantárgyspecifikus tanulási technikákat ismertetünk meg a tanulóinkkal a szaktárgyi órákon, ezeket rendszeresen gyakoroltatjuk.

A tanulás fejlesztésének fő módszertani lehetőségeit és gyakorlatát iskolánkban a következő pontokban foglalmazzuk meg: Törekszünk a tanulók aktivitására építő módszerek alkalmazására, pl. differenciált fejlesztés, csoportmunka, kooperatív technikák, projektmunka, KIP-módszer, tanulmányi versenyeken való részvétel. Megfelelő tanulási környezet kialakítását igyekszünk biztosítani az iskolában a tanítási órákon és a kollégiumban a szilenciumokon. Fokozottan figyelünk a közvetlen tanulásmódszertani fejlesztés kialakítására, pl. hatékony tanulási szokásrendszer, tanulási technikák gyakoroltatása. Személyre szabott tanulási tanácsokkal segítjük a tanulási problémákkal küzdő tanulóinkat.

Kenderesi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

A tanulmányok megszüntetésében a magatartási problémák és az ebből eredő tanulmányi visszaesés, bukások vezetnek, mint elsődleges ok, főleg a kilencedik évfolyamban. Előfordul az is, hogy az adott szakma mégsem felel meg a tanuló elvárásainak, s máshol más képzést választ.

Magasabb évfolyamokban jelentkeznek az anyagi okok: pénzt akar vagy kell keresni, ezért hagyja abba tanulmányait. Olykor a családalapítás játszik közre, nem ritkán pedig az, hogy a család vagy maga a diák más településre költözik.

Egy esetben előfordult az is, hogy a diákok kiközösítették az illetőt, s ezen sem a tanárok, sem az osztályfőnök nem tudott segíteni a szülőkkel összefogva sem.

Volt példa arra is, hogy a bejárás miatti tortúra miatt döntött iskolaváltás mellett a diák.

A rossz közlekedés – főleg pénteken – arra ösztönöz sok diákot, hogy inkább lelép az utolsó óráról vagy óráról, mert nincs türelme tanítás után két órát várni a következő buszra, így az igazolatlan hiányzások száma megugrik.

Szerencsére idevándorlók is vannak, mert lovász képzésünk pl. egyedi, nincs a környéken ilyen. Vonzó a gyakorlat orientált képzés is, hiszen a gyakorlati helyek közvetlenül az iskola mellett találhatóak, így az oda-visszavándorlás nem vesz el időt.

Sajnos konkrét felmérés még nem született arról, hogy miért választják a diákok iskolánkat, de szóban ez kiderül. Sokan az otthoni gazdaság átvételét alapozzák meg, nagyon vonzóak a lovas táborok is, és a szakmák éjszakája is jó hatást gyakorolt a felvételizők létszámára.

Szívesen jönnek olyanok is, akiknek a testvére itt tanult vagy tanul.

Az idén készült először tanulási motivációt felmérő kérdőív, tehát a tavalyi tanévről nem áll rendelkezésünkre adat. Annyit viszont tudunk, hogy az ösztöndíj erős motivációs tényező.

Nagyon fontos ebből a szempontból (is) a tanár egyénisége, felkészültsége, kapcsolat teremtmő képessége. A diákok nehezebb tárgyat is szívesebben tanulnak olyan pedagógustól, aki jól és érthetően magyaráz, hétköznapi példákkal világítja meg a lényegét, és nem egységnek tekinti csoportját, hanem különböző képességű és egyéniségű személyek közösségének.

Összegzés

Az iskolák egyikében sincs direkt, a tanulók tanulásának motiváltságára vonatkozó mérés, azonban közvetve minden tantárgy oktatása során középpontba kerül a tanulói motiváció kérdése.

Napjainkban nagy kihívás minden pedagógus számára a tanulók érdeklődésének felkeltése és fenntartása szaktárgyaik iránt. Ennek érdekében a tanárok igyekeznek a tanulók számára érthetően és érdekes módon oktatni, változatos módszereket alkalmazva, a hagyományos oktatási módszerektől kezdve egészen a legújabbakig. A tanulók motiválásában nagyon fontos a tanár egyénisége, felkészültsége, kapcsolatteremtő- és konfliktuskezelő képessége. A diákok szívesebben tanulnak olyan pedagógustól, aki jól és érthetően magyaráz, hétköznapi példákkal világítja meg a lényegét, és nem egységnek tekinti csoportját, hanem különböző képességű és egyéniségű személyek közösségének. Elsősorban a tanulói motiváltságot elősegítő és a tanulók aktivitására építő módszerek alkalmazására törekszenek, pl. differenciált fejlesztés, csoportmunka, kooperatív technikák, projektmunka, tanulmányi versenyeken való részvétel. Két iskola említ egy-egy olyan korszerű módszert, mint például a KIP-módszer, amely egy Komplex Instrukciós Program, ami lehetővé teszi a tanárok számára a magas szintű csoportmunka szervezését olyan osztályokban, ahol a tanulók közötti tudásbeli különbség és kifejezőkészség tág határok között mozog. Vagy például a „mind-map”, azaz az elmetérkép, ami leginkább a vizuális típusúak számára lehet hasznos. Az ereje abban rejlik, hogy nagy mennyiségű információt lehet általa összesűríteni, ráadásul az információkat nem önmagukban, hanem egymáshoz viszonyítva lehet látni. A tanórákon alkalmazott hagyományos tanulói munkaformák is kiegészülnek a modernekkel. Egy iskola például megemlíti egy új tanulásszervezési formát, a hálózati munkaformát, amely a tanulók egymástól való tanulását segíti elő a külső szakemberek és a világháló felhasználásával.

Az iskolák véleménye szerint komoly motivációs erőt jelent a szakmaválasztásban és a tanulásban a Szabóky Adolf Ösztöndíjprogram, valamint egyéb lehetőségek ösztöndíj elérésére.

Egy iskolában készült az idén először tanulási motivációt felmérő kérdőív, egy másik iskolában tervezik a tanulói motiváció mérését, amelynek eredményét beépítik majd a Tanulásmódszertan tantárgyba, illetve valamilyen szinten minden tantárgyba, a megfelelő tanulási technika kialakításának érdekében. Több iskola véleménye szerint is probléma van a tanulók tanulási technikáival, és mindenképpen segítségre szorulnak ezen a téren. Az említett iskolában a Tanulásmódszertan tantárgy a szakközépiskolai képzés 9. évfolyamán került beépítésre a tantárgyi rendszerbe. Összességében elmondható, hogy minden iskola igyekszik a megfelelő tanulási környezet kialakításának biztosítására az iskolában a tanítási órákon és a kollégiumban a szilenciumokon. Valamint fokozottan figyel a közvetlen tanulásmódszertani fejlesztés kialakítására, pl. hatékony tanulási szokásrendszer, tanulási technikák gyakoroltatására. Személyre szabott tanulási tanácsokkal segíti a tanulási problémákkal küzdő tanulókat.

Az iskolák többsége szerint indokolt lenne egy, a tanulók motivációját felmérő rendszer kidolgozása.

1.4. Tanulók viselkedése, magatartási problémák – viselkedésváltozások figyelése

Szentannai Sámuel Középiskola és Kollégium

Kidolgozott eljárás, szempontsor a magatartási és viselkedésváltozások figyelemmel kísérésére nincs, az osztályfőnöknek és a szaktanároknak a törvények és a házirend alapján kell eljárniuk a magatartási problémák kezelésében. Első a „tüneti kezelés”, a magatartási vétség szankcionálása, azonnali reakció. Ehhez irányadó a köznevelési törvény és a pedagógiai program. További feladat a probléma okainak a felderítése. A gyermekhez empátiával kell fordulni, mert a magatartási vétség oka családi, magánéleti gond, önértékelési zavar is lehet. Ezért a teendő a személyes beszélgetés a diákkal és a szülővel, családlátogatás, szükség esetén nevelési tanácsadó, pszichológus bevonása. Az iskolapszichológus feladata a magatartási problémák okainak felderítése, a diák segítése a megoldásukban. A nevelési tanácsadón keresztül van vele kapcsolatunk, saját iskolapszichológusunk nincs.

Nem tapasztaltunk bullyingot és internetes zaklatást sem, sem az iskolában, sem a kollégiumban.

Helyi problémamegoldó fórumaink az egy osztályban tanító tanárok megbeszélései, vezetői, szülői, osztályfőnöki egyeztetések, és végső esetben a fegyelmi bizottság, ami a mediátor szerepét is játszhatja a békéltetésben.

Külön Fegyelmi szabályzatunk nincs, de az eljárásrendet az iskola SZMSZ-e tartalmazza. A fegyelmi bizottság a jogszabályok és az SZMSZ-ben rögzítettek szerint jár el. Az eljárásban elsődleges szempont a felek jogainak maradéktalan biztosítása, további szempont az elmarasztalás segítő jellegére törekvés.

Kétegyházi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

A magatartási és viselkedési változások figyelemmel kísérésére a nevelő testület által megfogalmazott és elfogadott szempontsor jelenleg nincs az intézményben.

Az osztályfőnöki órák keretében nevelési célok megvalósítása, korlátozott mértékben külső szakember meghívása az osztályfőnöki órára.

Iskolapszichológusra nagyon nagy szükség lenne a sok szociálisan hátrányos helyzetű tanuló miatt, az osztályfőnökök többször kérték az iskolavezetést iskolapszichológus foglalkoztatására, de egyéb objektív okok miatt sajnos erre még nem került sor.

Drog prevenciós előadásokat tanévenként 2-3 alkalommal a Békés Megyei Rendőr Főkapitányság szakemberei tartottak.

Iskolánkban is megfigyelhető a bullying de olyan méreteket talán nem ölt, mint hasonló városi intézményekben. Az eszközök a helyzet kezelésére korlátozottan állnak rendelkezésre, mivel nehezen bizonyíthatók az elkövetőkre az egyes esetek. Megoldás volt, hogy a sértett tanuló átiratkozott másik intézménybe. Internetes zaklatásra nincs tapasztalatunk, mert nem jut tudomásunkra.

A helyi problémamegoldó fórum működtetése a közeljövő feladati közé tartozik.

A házirend ismerteti a fegyelmi vétségek egy részét.

Fegyelmi eljárásokat figyelmeztető jelleggel alkalmazzuk, tanévenként 2-3 fegyelmi eljárás jellemző az intézményre.

Székács Elemér Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

A magatartási és viselkedési tényezők problematikája kapcsán elmondható, hogy szempontsor, kidolgozott eljárás, a magatartási és viselkedés változások figyelemmel kísérése nincs iskolánkban, de az iskolánkba jelentkezett tanulókkal és szüleikkel, külön-külön kérdőívet töltetünk ki, a tanuló, a család szokásairól, problémáiról, félelmeiről, esetleg a tanuló valamilyen betegségéről.

Ezeket a kérdőíveket az osztályfőnökök kiértékelik, mely alapján első lépés a tanulóval kapcsolatos esetleges probléma megfogalmazására.

Ezt követően ezek a tanulók több figyelmet kapnak, a szülővel való kapcsolattartás főleg telefonon történik, de alkalmanként családlátogatásra is sor kerül.

Az osztályfőnök törekszik tanulói személyiségének, családi és szociális körülményeinek alapos megismerésére, a szülők iskolával szembeni elvárásainak, a gyerekekkel kapcsolatos ambícióinak megismerésére.

A magatartási problémák

- nagyobb része a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek között fordul elő,
- kisebb része, az egzisztenciálisan megfelelő körülmények közül érkező, de nevelésben elhanyagolt tanulók között.

A felderített problémás gyermekkel való fokozott törődés, segítségnyújtás, (pl. személyes beszélgetések), szülőkkel való együttműködés, szülők hiányos vagy helytelen nevelési módszereinek korrigálása.

Lehetőségein belül szervezi a tanulók szabadidejét, érdeklődési körüknek megfelelő elfoglaltságot, szórakozást, sportolási lehetőséget keres számukra.

Szükség esetén kapcsolatot tart a:

- nevelési tanácsadó intézettel,
- iskolaorvos, védőnői hálózat,
- gyermekpszichiátriával,
- polgármesteri hivatal - jegyzőjével,
- gyámügyi ügyintézőjével,
- szociális ügyek intézőjével,
- RFK Bűnmegelőzési Osztályával, a
- rendőrkapitányságok ifjúságvédelmi nyomozóival, a rendőrőrsökkel, körzeti megbízottal.

Amennyiben a felderített eset meghaladja az iskola intézkedési lehetőségeit, jelzi az illetékes intézmény, hatóság felé.

Iskolapszichológus iskolánkban sajnos nincs, és sajnos egy-egy súlyosabb eset kapcsán is heteket kell várunk egy ilyen szakember vizsgálatára.

A szenvedélybetegségek kialakulásának megelőzése érdekében nevelési tanácsadó intézettel, iskolaorvos, védőnői hálózattal, rendőrkapitányságok ifjúságvédelmi nyomozóival, a rendőrőrsökkel, körzeti megbízottal tartunk kapcsolatot. Ennek rendszeressége változó.

Egyáltalán nem jellemző az iskolában vagy a kollégiumban a bullying, 1-2 eset fordult elő évek alatt, ezeket is sikerült megoldani, az érintettek kikérdezésével, a helyzet alapos körüljárásával, majd a megfelelő büntetés (ide vonatkozó törvényi lehetőség) kiszabásával.

Internetes zaklatásra vonatkozóan elmondható, hogy az osztályfőnöki órákon, illetve egy-egy tananyag kapcsán foglalkozunk a témával, pl. kommunikáció, rendszeres téma a viselkedés, külön kiemelve az etikettet. Évek óta mindössze egy eset fordult elő, amikor a tudomásunkra jutott eset a rendőrségen is bejelentésre került.

Helyi problémamegoldó fórumokat rendszeresen tartunk: esetmegbeszéléseket az adott tanulóval, osztályközösséggel kapcsolatban, az adott ügyben érintett kollégákkal.

Fegyelmi Szabályzattal rendelkezik az iskolánk. Mindenképpen a helyzet megfelelő szinten való kezelése, a tanuló problémájának, cselekedetének, indítékának megismerése, megértése a célkitűzés. Fő célunk a tanulót helyes viselkedési, magatartási útra terelni, mindezt úgy, hogy a többi tanuló érdeke ne sérüljön.

Bethlen Gábor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Kidolgozott szempontsorrall nem rendelkezünk a tanulók magatartási és viselkedési változásainak figyelemmel kísérésére.

A tanulóktól elvárt viselkedési, magatartási szabályokat az iskola házirendje tartalmazza, melyet a tanév elején az osztályfőnökök felolvasnak a diákoknak.

Az osztályfőnökök napi szinten vesznek részt osztályuk életében, így az esetleges magatartási problémákra hamar fény derül. Azokat az osztályfőnökök az iskolavezetéssel, a szülők bevonásával orvosolják. Komolyabb szabálysértések esetén fegyelmi tárgyalás kerül kiírásra. A fegyelmi bizottság dönt az alkalmazandó szankciókról. Az elmúlt tanévben fegyelmi határozattal 1 fő jogviszonya szűnt meg.

Iskolapszichológust intézményünk nem foglalkoztat, hiszen erre tanulólétszámunk alapján a köznevelési törvény 3. sz. melléklete alapján nem finanszírozott, költségvetésünk pedig ennek költségét nem bírja el.

Amennyiben egy tanuló esetében úgy ítéljük meg, hogy pszichológus segítségére van szüksége, abban az esetben a Pedagógiai Szakszolgálattal vesszük fel a kapcsolatot. Az előző tanévben 2 tanuló esetében vált szükségessé pszichológus igénybevétele.

A szenvedélybetegségek kialakulásának megelőzése érdekében a Védőnői Szolgálattal van együttműködésünk. Ők minden tanévben 2 alkalommal tartanak foglalkozásokat. Amennyiben az érintett témában városi rendezvényen való részvételre nyílik lehetőség, minden alkalommal élünk vele. A városban működő KEF által szervezett prevenciók jellegű rendezvényeken az érdeklődő diákoknak lehetőséget biztosítunk a részvételre.

Nem jellemző a bullying az iskolában és a kollégiumban. Ha vannak is, az iskola vezetéséhez nem jutnak el ezen információk, így kezelni sem kell őket.

Fegyelmi szabállyal rendelkezik az iskola. Csak a házirendet súlyosan sértő esetekben indítunk fegyelmi tárgyalást. Az esetek többsége beszélgetéssel, vagy a probléma megbeszélésével megoldódik.

Széchenyi István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Intézményünkben az osztályok és a tanulócsoportok a szociális háttérrel tekintve igen heterogén képet mutatnak. A diákok magatartását és szorgalmát meghatározó külső tényezők, mint a családok anyagi helyzete, értékrendje, a családformák, a lakhely, a lakókörnyezet, a szülők iskolázottsága, a nevelési kép, a motiváltság stb. széles spektrumon mozog.

Megfigyelhető, hogy a reális jövőképpel, életcéllal rendelkező kötelességtudó, szorgalmas diákok magatartása kevés kivételtől eltekintve a szorgalommal összhangban szintén jó. Az iskolánkba érkező diákok egy részénél azonban nem tudatos az iskolaválasztás, a kötelező tankötelezettség miatt járnak iskolába, illetve az általános iskolai eredményük alapján kényszerülnek a választott iskolatípusba. A körülményekhez alkalmazkodva, az iskolai és az iskolán kívüli nevelési tényezők céltudatos összehangolásával feladatunk az egyéni fejlődés biztosítása. Az iskola tanulóira vonatkozó magatartás és szorgalom értékelési szempontjait, elveit az iskola házirendje szabályozza.

Az osztályfőnökök feladata az alkalmazott fegyelmező illetve dicsérő intézkedések nyomon követése. Emellett szintén feladata a tanulók fejlődésének, konfliktusainak, igazolatlan hiányzásainak, tanórai és tanórán kívüli tevékenységének figyelemmel kísérése, az osztályba járó tanulókból jó közösség formálása. Utóbbi érdekében 9. évfolyamon szociometriai felmérés készül, amelynek célja a tagok viszonyának és az egyének helyzetének a feltárása az osztályközösségen belül. Az osztályfőnökök feladatkörébe tartozik továbbá a kapcsolattartás a szülőkkel, az osztályban tanító szaktanárokkal, a kollégiumi nevelőkkel, szükség esetén az iskolapszichológussal, a hatóságokkal, iskolaorvossal. Kiemelt figyelmet kell fordítaniuk az Arany János Kollégiumi Programban részt vevő illetve a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók egyéni haladására. A program mentori látogatásaira havi szinten kerül sor, amelyeken a résztvevő diákokról részletes eszmegbeszélés zajlik.

Az osztályfőnökök a munkájukat az iskola pedagógiai programjában, az osztályfőnöki munkaközösség éves munkatervében, a házirendben, munkaköri leírásban és az osztályfőnöki helyi tantervekben rögzített szempontok, elvek illetve feladatok figyelembevételével látják el. Az osztályfőnöki helyi tantervekbe és a tanmenetekbe, mint fejlesztési területek és nevelési célok be vannak építve az erkölcsi nevelés, az önismeret és társas kapcsolati kultúra, a konfliktuskezelés, a testi és lelki egészségre nevelés, a felelősségvállalás és a személyiség fejlesztése. A tematikus osztályfőnöki órákon illetve az órai kereteken kívül korlátozott számban lehetőség van iskolapszichológus, szociális segítő, bűnmegelőzési előadó bevonására.

Az egészséges életmódra nevelés elemeként a szenvedélybetegségek kialakulásának megelőzése minden évfolyamon tanmenetben rögzített témája az osztályfőnöki óráknak. A digitális gyermekvédelmi stratégia alapján az osztályfőnöki órák szintén rögzített feladata a resztoratív sérelemkezelés. Az iskolában és a kollégiumban is jelen van a megfélemlítés és bántalmazás érzelmi, verbális és fizikai formája. A korai stádiumban felszínre kerülő esetek nagy része megoldódik a pedagógusok közreműködésével esetenként pszichológus bevonásával. Ezek a nyilvántartásba sem kerülnek be. A hatékony problémakezelést akadályozza, hogy sokszor hosszabb ideig a pedagógusok és a szülők tudta nélkül zajlik a bántalmazás. Ezekben az esetekben általában szükség van fegyelmező intézkedésekre, súlyosabb esetekben az iskola fegyelmi szabályzatában rögzített módon fegyelmi eljárás lefolytatására. A legnagyobb problémát az jelenti, amikor csak informális ismereteink vannak a megfélemlítésről illetve bántalmazásról, mert a tanulók és szüleik a megtorlástól félve nem merik felvállalni a bejelentéssel járó következményeket. Éppen ezért nincs adatunk arról sem, hogy hány esetben gondolják úgy az érintettek, hogy az egyetlen megoldás a közösségből való kiemelés, az iskolaváltás.

Fegyelmi eljárásra, mint az intézményben alkalmazott legsúlyosabb büntetési formára a házirend előírásainak sorozatos megszegése vagy súlyos vétség elkövetése estén kerül sor. A fegyelmi büntetés kiszabásánál az előírások betartása mellett a tanulók érdekeinek figyelembevétele és a fokozatosság elve érvényesül.

Kenderesi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Iskolánkban nincs kidolgozott eljárás a magatartási és viselkedésváltozások figyelésére. A magatartási problémák kezelése főként az osztályfőnök és a szaktanár feladata. Elsősorban fontosnak tartjuk, hogy kiderítsük mi áll a probléma háttérében. Tapasztalataink szerint a magatartási problémák háttérében főként családi problémák, vagy magánéleti gondok állnak.

Szerencsére iskolánkra nem jellemző a bullying és az internetes zaklatás, legalább is nem ér el hozzánk.

A magatartási problémákat először helyi szinten próbáljuk megoldani, kirívó esetekben szülő bevonásával, esetleg fegyelmi bizottság segítségével járunk el. Külön Fegyelmi szabályzatunk nincs, a működését az SZMSZ-ben szabályozzuk.

Összegzés

Kidolgozott eljárás, szempontsor a magatartási és viselkedésváltozások figyelemmel kísérésére nincs az iskolákban. Az osztályfőnököknek és a szaktanároknak azonban egyik fő feladatuk, hogy ezeket a változásokat differenciáltan kövessék, és megjelenítsék a félévi és az év végi osztályzatokban.

Jellemző, hogy ezen a területen fő szerepet az osztályfőnök kap. Feladata, az alkalmazott fegyelmező illetve dicsérő intézkedések nyomon követése. Ő ismeri leginkább a tanulókat, nála futnak össze a nevelőtestület által szerzett információk. Esetenként szociometria felmérést is készít. Az osztályfőnöki órák jól megválasztott témáival a magatartási problémák egy része megelőzhető.

Az iskolapszichológus tevékenységét az iskolák nagyon fontosnak tartják a magatartási problémák okainak felderítésében és ezek megoldásában. Számos példa van iskolapszichológus szolgáltatásainak igénybevételeire, saját iskolapszichológussal azonban az intézmények nem rendelkeznek.

A szenvedélybetegségek kialakulásának megelőzése érdekében külső előadók változó rendszerességgel tartanak ismeretterjesztő előadásokat az egyes iskolákban.

Szerencsére elmondható hogy a bullying és az internetes zaklatás az iskolákban csak igen szerény mértékben van jelen, legalábbis kevés eset jut a nevelők tudomására. Az eddigi eseteket sikerült megnyugtatóan megoldani.

Problémamegoldó fórumokként működnek a különféle értekezletek (nevelőtestület, munkaközösség, egy osztályban tanító pedagógusok közössége, fegyelmi bizottság stb.) és az egyéb egyedileg összehívott ülések.

Az iskolák a szervezeti és működési szabályzatba foglaltak és a hatályos jogszabályok alapján járnak el fegyelmi vétség esetén, legfontosabb célnak nem a retorziót, hanem a nevelő hatást tartják.

1.5. Hiányzások okai

Szentannai Sámuel Középiskola és Kollégium

Iskolánkban az egy főre jutó mulasztott órák száma a 2016-2017. tanévben: 124,55, melyből 3,79 óra igazolatlan. A hiányzások elbírálását az iskolai Házirend 6. fejezete szabályozza, mely a hatályos jogszabályok alapján készült.

A hiányzások leggyakoribb okai:

- betegség,
- késés,
- családi program (szülői igazolás),
- versenyek,
- vizsgák (KRESZ, gépjármű vezetői),
- elalvás,
- „lógás”,
- sportrendezvények.

Minden osztályfőnök és tanulóink nagy része tartja magát az iskola Házirendjében foglaltakhoz, a statisztikát azonban az életmódszerűen iskolakerülő diákok nagyban rontják. Hiába a megfelelő szabályozás, a szigorú és egységes elbírálás, a következetes számonkérés. Másik, sajnos jellemző probléma a tartós betegség jelenléte, ami szintén jelentősen növeli az adott osztály, ezzel együtt az iskolai hiányzott órák számát.

Probléma, hogy késés, elalvás miatt szerzett igazolás egész napra szól, esetleg többre és a gyerekek kihasználják a lehetőséget. A kollégista tanulók hiányzása általában a magasabb, mert aki a hét elején beteg, az hét közben már nem jön vissza az iskolába. A szülők leginkább az elektronikus naplón, vagy telefonon esetleg Facebook zárt csoporton keresztül értesítik az osztályfőnököt a betegségről, családi okok miatt igénybe vett szülői igazolásról és annak várható idejéről. Az igazolásokat visszaérkezéskor általában bemutatják.

Az igazolatlan órák jelentős hányada késésekből adódik.

Kétegyházi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Az igazolatlan hiányzással rendelkező tanulók száma meghaladja a tanulói összlétszám 50%-át. 185/95. A gyakorlati órák keretében szerencsére igazolatlan hiányzással csak kismértékben találkozunk, iskolai szinten összesen 66 fő nem igazolta távollétét. Mivel az osztályfőnökök a törvényben előírtaknak megfelelően értesítik az szülőt, gyermekjóléti szolgálatot, kormányhivatalt, gyermekvédelmi szolgálatot, ez visszatartó erővel rendelkezik így 3 tanuló lépte túl az 50 órát meghaladó igazolatlan hiányzást. A 100 óra feletti igazolt hiányzással rendelkező tanulók száma 73. Igazolatlan hiányzások miatt jogviszonya megszűnt végzettség nélkül 16 tanulónak. Ezek között olyan tanulók is vannak aki már több szakmát elkezdett és év közben jött át másik iskolából. A tanulóink 45 békés megyei településről valók, ezen felül határon túlról a pártiumból is vannak diákjaink. A tanulók közül 48-an több mint egy órát utaznak az iskolába napi szinten. Gyakran okozza a hiányzást a buszok lekésése. Tanuló szerződéssel rendelkező tanulóink 228 napot voltak táppénzen.

2017 szeptemberétől a Dina naplót Krétára cseréltük itt tartjuk nyilván a hiányzásokat. Amelyben külön kimutatás készíthető az elméleti és a gyakorlati órákról való hiányzásról. Az osztályfőnökök a következő megnevezésekből választhatnak: egyéb, hivatalos távollét, iskolaérdekű távollét, iskolai engedély, kikerő, orvosi igazolás, pályaválasztási célú igazolás, szolgáltatói igazolás, szülői igazolás, táppénz.

Székács Elemér Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Iskolánkban a 2016/2017-es tanévben az igazolatlan hiányzással rendelkező tanulók száma 365 fő. Az igazolatlan hiányzással rendelkező tanulók számából 50 órát meghaladó igazolatlan hiányzással rendelkező tanulók száma: 50 fő. A tanévben 100 óra igazolt hiányzással rendelkező tanulók száma összesen 239 fő. Igazolatlan hiányzások miatt 7 tanuló jogviszonya szűnt meg végzettség nélkül.

A hiányzások, mulasztások kezelését a Házi rend szabályozza.

A hiányzások leggyakoribb okai:

- betegség,
- késés,
- családi program (szülői igazolás),
- versenyek, iskolai távollétek
- vizsgák (KRESZ, gépjármű vezetői),
- elalvás,
- „lógás”,
- sportrendezvények.

Az osztályfőnökök következetesen azt kérik, hogy hiányzás esetén a szülő, tanuló értesítse az osztályfőnököt a távollétről és annak okáról. Ez azonban sajnos sok esetben elmarad. A törvény által előírt kötelezettségeiket a hiányzások terén is betartjuk, élünk a korai jelzőrendszer lehetőségével és kötelmeivel.

Bethlen Gábor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

A tanévben az iskolában igazolatlan hiányzással rendelkező tanulók száma 154 fő. Ez az össztanulói létszám 41 %-a. A tanévben szakmai gyakorlóhelyen igazolatlan hiányzással rendelkező tanulók száma 27 fő. Az igazolatlan hiányzással rendelkező tanulók számából 50 órát meghaladó igazolatlan hiányzással rendelkező tanulók száma 3 fő. A tanévben 100 óra igazolt hiányzással rendelkező tanulók száma 1 fő. Igazolatlan hiányzások miatt jogviszonya megszűnt végzettség nélkül 30 fő.

Véleményünk szerint az igazolatlan hiányzások fő oka abban keresendő, hogy hátrányos helyzetű tanulók családjában az iskolába járás megkövetelése, annak ellenőrzése nem igény a szülők részéről. Ezt a kontroll nélkülséget a tanuló is érzékeli és visszaél a szülői ellenőrzés hiányával. Ezt támasztja alá az a tapasztalat, hogy a kiküldött felszólító levelekre, telefonhívásokra nem érzékelünk támogató, segítő szándékot.

Széchenyi István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Intézményünkben képzéstípustól függetlenül egyaránt magas az igazolt és igazolatlan átlagos hiányzások száma. Ennek elsődleges oka, hogy az osztályok és a tanulócsoportok a szociális háttérrel tekintve igen heterogén képet mutatnak. A szélsőségek egyaránt megfigyelhetők az anyagi helyzetben, a neveltségben, a szülők iskolázottságában, a háttérrel biztosító családformákban, a lakókörnyezetben, a településtípusban. Az iskolánkba érkező diákok egy részénél nem tudatos az iskolaválasztás, a kötelező tankötelezettség miatt járnak iskolába, illetve az általános iskolai eredményük alapján kényszerülnek a választott iskolatípusba. Vannak olyan esetek, amikor a beiratkozott tanuló, meg sem jelenik, vagy csak a hatóságok nyomására kezd el iskolába járni. Egyes családokban nem érték a tudás, nem motiválják a gyerekeket a jó eredmények elérésére, ezért a hiányzásokat sem tekintik hátránynak. Gyakori probléma, hogy a gyermek a szülői mintát követi és úgy érzi, hogy az iskolán kívüli élete sokkal fontosabb, a tanulásnál. Sok tanulóból hiányzik a kötelességtudat, előtérbe helyezik a mindenféle ügyes-bajos dolgaikat, kifogásokat találnak a mulasztásra. Sok esetben a tanulók a kisebb testvéreikre vigyáznak, a ház körül illetve más munkahelyen dolgoznak, a családi vállalkozásban segítenek, időnyomukból veszik ki a részüket. A szülők partnerek abban, hogy a hiányzások igazoltak legyenek, de legalábbis ne ériék el az értesítési szintet. Megfigyelhető, hogy magasabb a hét eleji és végi hiányzások aránya a kollégista tanulók esetén, tanítási szünetek előtt és után, az áthelyezett munkanapokon. Általánosan megfigyelhetők az egy-egy órás hiányzások, a nap elején és végén illetve nap közben a számonkérések elkerülése érdekében. Természetesen az is sokszor előfordul, hogy a szülő szorgalmazza ugyan gyermeke rendszeres iskolába járását, de tudta nélkül a gyerek felkeresi az orvost és szerez egy-két napos igazolást.

Kenderesi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Iskolánkban az igazolatlan hiányzással rendelkező tanulók száma 154 fő, melynek nagy része a késésekből adódik. A késésen kívül hiányzás legfőbb okai a betegség és a „lógás”.

A rossz közlekedés – főleg pénteken – arra ösztönöz sok diákot, hogy inkább lelép az utolsó órákról vagy óráról, mert nincs türelme tanítás után két órát várni a következő buszra, így az igazolatlan hiányzások száma megugrik.

Sok diák otthoni munkájára vagy keresetére is szükség van, s így is elvész az oktatási rendszerből évente néhány tanuló.

A hiányzás és sikertelenség között ritkább, bár nem ritka a kapcsolat.

Összegzés

A hiányzások legjellemzőbb okai a betegség, a késés, családi program és az iskolakerülés. A kollégisták esetében jellemző, hogy a - hét eleji hiányzás esetén – egész héten nem jönnek iskolába.

Minden intézményben jelentős az igazolatlan hiányzások száma, mely egyes intézményekben az összes tanulólétszám 50 %-át is érinti.

Az igazolatlan hiányzások az elméleti órák mellett a gyakorlati órák esetében is megjelennek.

A hiányzás miatt problémás tanulók esetében megfigyelhető az iskolába járást támogató és ellenőrző szülői háttér hiánya.

1.6. A tanulók felkészültsége (9. évfolyam)

Szentannai Sámuel Középiskola és Kollégium

A 9. évfolyamokon a legtöbb tantárgynál az első néhány óra után a szaktanárok szintfelmérő dolgozatot íratnak. Ezeknek az eredményeit a tanárok használják munkájuk szervezésében, a munkaközösségi megbeszélések alkalmával, az osztályfőnökök pedig a szülőket is tájékoztatják a bemeneti mérések eredményeiről az első szülői értekezlet során, de a csoportbontások alapját is képezi.

Az iskolánkban jelenleg nem működik az általános iskolából a középiskolára felkészítő program. A leendő 9. évfolyamos tanulók és a szüleik két iskolai nyílt nap alkalmával ismerkedhetnek az iskolánk által biztosított képzési formákkal és követelményekkel.

Kétegyházi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Iskolánkban nem alkalmazunk bemeneti mérést a tanulók kiválasztásakor. A matematika és magyar nyelvi felmérést a kollégák év elején dolgozat keretében saját felhasználásra készítik. Ennek külön feldolgozása nem jellemző, mivel tárgyként csak egy tanárunk van.

Az általános iskolában mért eredményekről nincs tudomásunk.

Székács Elemér Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Fontos feladatunknak tekintjük a tanulók általános iskolai ismereteinek továbbvitelét oly módon is, hogy szükség esetén segítsük a lemaradó tanulókat is a felzárkózásban.

A 9. évfolyamban iskolánkban tanuló diákok szintfelmérő dolgozatot írnak történelem, matematika, magyar és idegen nyelv tantárgyakból, melynek segítségével képet kaphatunk a bemeneti tudásszintről, összevethetjük azt a kerettantervi követelményekkel, elkészíthetjük az egyéni fejlesztési terveket, a csoportos felzárkóztató foglalkozások anyagait.

A felzárkóztató programunkat tehát az általános iskolából a középiskolába átv vezető tevékenységként értelmezzük, mely hozzájárul az alapkészségek fejlesztéséhez, valamint a kompetenciafejlesztéshez is.

Bethlen Gábor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

A tanulók felvételekor nem alkalmazunk felvételi eljárást és bemeneti mérést sem végzünk.

Széchenyi István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

A 9. évfolyam bemeneti mérését szeptember első napjaiban végezzük, a szakgimnáziumi és szakközépiskolai tanulók feladatlapot töltenek ki. Magyar nyelv és irodalomból, matematikából és idegen nyelvből minden 9. évfolyamos diák ír bemeneti mérést, természetismeretből csak a szakgimnáziumi tanulók tudását mérjük.

A szakgimnáziumi tanulók és a szakközépiskolai tanulók egyes tantárgyakból azonos feladatsort kapnak, de van olyan tantárgy, ahol differenciált a két feladatlap. Ez a kérdés egységesítésre vár a tantestületben, a következő tanévtől kezdődően szakgimnáziumi és szakközépiskolai képzésben külön mérőlapok alapján történik a bemeneti mérés.

Intézményi szinten kiértékeljük a bemeneti mérés eredményeit, osztályonként és tantárgyakra lebontva szembesülünk a tanulók általános iskolából hozott tudásával, képességével. Tantestületi értekezleten beszéljük meg ezeket az eredményeket, ezek után az osztályban tanító szaktanárok döntenek el, melyik tanulónak, milyen tantárgyból szükséges részt venni felzárkóztató foglalkozáson, továbbá a tantárgyi mérések együttese határozza meg a tantárgyi csoportbontásokat.

A beosztás során figyelembe vesszük, hogy egy tanuló csak egy foglalkozáson vegyen részt hetente, hiszen így lehet hatékony a felzárkóztatás, nem akarjuk még inkább túlterhelni tanulóinkat, ezáltal amennyiben több tantárgyból is szükséges lenne felzárkóztatásra, akkor a differenciált fejlesztésre helyezzük a hangsúlyt azon tantárgyak esetében, amelynél nincs felzárkóztató foglalkozás.

Azokat a diákokat, akik BTMN, illetve SNI besorolásuk miatt fejlesztő foglalkozásra járnak igazgatói határozat alapján, nem osztjuk be felzárkóztató foglalkoztatásra. Két osztályból legfeljebb 17 fő vesz részt ezeken az órákon, főleg a matematika tantárgyra helyeződik a hangsúly, ugyanis ebből a legalacsonyabb bemeneti mérésen elért szint, és nincs több adható óra sem a felzárkóztatóra.

A felzárkóztató foglalkozások az órarend készítése során prioritást élveznek, egy adott nap adott órája kerül kijelölésre osztályszinten felzárkóztató órának, abban az órában nincs más órája az adott osztálynak.

Iskolánkban nincsen az általános iskolából középiskolába átvézető program, amelynek az lenne a célja, hogy felkészítse a tanulókat a várható középiskolai követelmények megismerésére.

Kenderesi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Sokat segíthet ebben a kilencedikes bemeneti mérés matematikából és szövegértésből, mert eredményességünk egyik mércéje, hogy év végére romlik, javul, esetleg stagnál az index. Az országos kompetencia mérések eredménye is jelzésértékű. Egyelőre ezeket a mutatókat egyénileg használják fel a pedagógusok. Az is egyéni döntés, hogy az általános iskolai esetleges lemaradás pótlását hogyan oldjuk meg: órába illesztve, korrepetálással, egyéni fejlesztési ütemtervvel.

Összegzés

A kilencedikes tanulók esetében csak a konzorcium intézményeinek egy része végez bemeneti mérést. A mérés szintfelmérő dolgozatok formájában történik, elsősorban matematika, magyar, történelem és idegen nyelv tárgyakból.

Azon intézmények, melyek a tanév elején mérést végeznek, a mérési eredményeket a csoportbontásoknál, a differenciálásnál és a felzárkóztatásnál veszik figyelembe.

1.7. Tanulmányi eredményesség

Szentannai Sámuel Középiskola és Kollégium

Az iskola tanulmányi átlaga a 2016-2017. tanév végén 3,23. 2011 óta jelentős változás nem figyelhető meg.

A gimnáziumi és a technikusi képzésben részt vevő tanulók értek el jobb eredményt. A szakgimnáziumi osztályok átlagai a legalacsonyabbak. Az emelt szintű angol vagy német nyelvi képzésű gimnáziumi osztályok - a korábbi éveknek megfelelően - jobb tanulmányi teljesítményt nyújtanak. Legalacsonyabb átlaggal a szakképzésbe belépő osztályok rendelkeznek. A gyenge tanulmányi eredményhez az évisméltó tanulók nagy száma, valamint a felvételt nyert tanulók tanulmányi hiányosságai is hozzájárultak. Növekszik azoknak a kilencedik évfolyamra beiratkozott tanulóknak a száma, akiknek az általános iskolában elsajátítandó ismereteik hiányosak. Már az olvasás, számolás is sok esetben problémát okoz számukra, így nehéz megtanulniuk a kerettantervekben meghatározott középiskolai tananyagot. Az esetleges bukás elkerülése érdekében ezek a tanulók megpróbálnak szakiskolai vagy szakközépiskolai képzést nyújtó intézményekbe átiratkozni. A tanév előrehaladtával azonban, az eltérő tantárgyi struktúra miatt erre egyre kevesebb az esélyük, mivel a gyakorlatok nem pótolhatók, a hiányzások száma maximalizált.

Intézményünkben a tanév végén összesen 68 tanuló teljesített elégtelenre egy vagy több tantárgyból, 61 diák tanulmányi eredménye nem érte el a 2,5-et. Nem volt olyan tanuló, akinek év végi értékelésénél a félévi értékeléshez képest 1 egész jeggyel romlott a tanulmányi átlaga.

Érettségi vizsgára 92 fő jelentkezett, közülük 81-en szereztek érettségi bizonyítványt.

Szakmai vizsgára 47 fő jelentkezett, közülük 39 fő tett sikeres vizsgát.

Kétegyházi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Nem jellemző, hogy a tanulók az előző év végéhez képest félévi bizonyítványukban 1 egész jeggyel rosszabb eredményt érjenek el. Ilyen csak évközben az intézményt elhagyó diákkal fordul elő. A tanulók 5,9 százaléka 2,5 százalék alatti tanulmányi átlaggal rendelkezik. A egy vagy több tantárgyból év végén elégtelen osztályzatot kapott tanulók száma 27. Ebből 12 tanuló tanulói jogviszonya megszűnt.

Székács Elemér Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Az iskola tanulmányi átlaga a 2016/2017. tanév végén 3,22. A bukott tanulók száma 83 volt, a tantárgyi bukásoké pedig 228. Kilenc tanuló teljesítette jelesre. Nem volt olyan tanuló, akinek év végi értékelésénél a félévi értékeléshez képest 1 egész jeggyel romlott a tanulmányi átlaga.

A szakgimnáziumi és a technikusi képzésben részt vevő tanulók értek el jobb eredményt. Legalacsonyabb átlaggal a szakközépiskolai képzésben tanulók rendelkeznek. A gyenge tanulmányi eredményhez az évisméltó tanulók nagy száma, valamint a felvételt nyert tanulók tanulmányi hiányosságai is hozzájárultak. Növekszik azoknak a kilencedik évfolyamra beiratkozott tanulóknak a száma, akiknek az általános iskolában elsajátítandó ismereteik hiányosak. Már az olvasás, számolás is sok esetben problémát okoz számukra, így nehéz megtanulniuk a kerettantervekben meghatározott középiskolai tananyagot.

Bethlen Gábor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Intézményünk felvételi rendszere nem ír elő felvételi eljárást, ezért a tanulók sok esetben gyenge tanulmányi eredménnyel, az alapkompenciák hiányával érkeznek intézményünkbe. 53 fő (az össztanulói létszám 13 %-a) tanulmányi eredménye 2,5 alatt van, mely már a lemorzsolódással veszélyeztetett kategóriába tartozik. Egy vagy több tantárgyból 41 tanuló kapott elégtelen osztályzatot. A félévi eredményéhez képest 1 egész érdemjegyet rontó tanulók száma 4 fő.

Középfokú tanulmányait végzettség nélkül befejezte 10 fő. A 10 főben mezőgazdasági gépészek, szakácsok és gazdák vannak. Az első két említett szakképesítés kifutott intézményünkben. A mezőgazdasági gépész és a gazda szakmák tekintetében a sikertelenség oka a T, illetve a T+B kategóriás jogosítvány megszerzésének hiánya, mely a szakmai vizsgára bocsátás feltétele.

A tanulmányi eredményekből kitűnik, hogy sok gyenge képességű tanuló jár intézményünkbe.

Széchenyi István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Iskolánk tanulóinak tanulmányi átlaga a 2016/2017-es tanév statisztikai adatok alapján a közepes környéken mozog, kicsit meghaladva azt.

A tanulmányi átlagok alakulását számtalan tényező befolyásolja, közülük az egyik legfontosabb a hiányzások magas száma. Szinte tanulóink háromnegyede rendelkezik igazolatlan mulasztással iskolai szinten, a külső szakmai gyakorlóhelyeken is magas az igazolatlan órák száma, ahol az igazolatlan órával rendelkező tanulóink 6%-nak 50 óránál több igazolatlan hiányzása van.

Csaknem egy osztálynyi azon diákok száma, akik a törvényi előírásoknak megfelelően szankcionálhatóak, a tanulói jogviszonyuk megszűnt anélkül, hogy végzettséget szerezhettek volna.

Egy-egy osztályban a tanulmányi munkát hátráltatja a rendszeres hiányzás és az időnkénti „lógás”. Egy-egy osztályon belül a diákok több mint felének 100 óránál több hiányzása van. A diákok nem pótolják be az anyagokat, a folyamatos számonkérést megakasztják, lelassul a munka menete, gyakran nehézségeket okoz az osztályozás, a tantárgyankénti megfelelő számú érdemjegyszám megadása, a félévi, év végi osztályozás.

Különösen magas az igazolatlan mulasztások száma a szakközépiskolai osztályokban, több mint négyszerese a szakgimnáziumi osztályokénak. Nemcsak az igazolatlan, de az igazolt hiányzások magas száma is problémát okoz. Míg elméleti órákról közel azonos mértékű a szakközépiskolai és szakgimnáziumi tanulók esetében, addig a gyakorlati órákról való hiányzás mértéke négyszeres a szakközépiskolában. Azon tanulók száma, akik 50 óránál többet hiányoztak szintén a szakközépiskolai osztályokban magasabb, több mint másfélszerese a szakgimnáziumi tanulókhöz képest.

Külön figyelmet igényelnek azok a diákok, akik a lemorzsolódással veszélyeztetettek, hiszen sok esetben a legfőbb probléma a hiányzásból adódó rossz tanulmányi eredmény.

A hiányzás mellett a tanulmányi eredményességet negatívan befolyásolja az otthoni készülés hiánya. A tanulók jelentős része „abból próbál megélni” több, kevesebb sikerrel, amit a tanórákon hall és lát. A kollégista tanulók hétvégére szinte nem visznek haza tankönyvet. A felzárkóztatók és felkészítők adta lehetőségekkel kevesen élnek.

Kenderesi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

A 2016/17-es tanév végi iskola átlag 3,38. A statisztikák alapján a tanulók a szakmai tárgyakból sokkalta jobban teljesítenek, mint a közismereti tárgyakból. 3,00 alatti átlaggal rendelkező diákunk 54 darab volt, míg 2,50 alatti csak 3 diák.

A bukott tanulók száma 19 fő volt, amelyből 10 tanuló kettőnél több tárgyból is sikertelenül teljesített.

Szerencsére nem jellemző, hogy a félévi jegyhez képest 1,1 jeggyel romlott volna a tanulmányi átlag.

Érettségi vizsgára jelentkezett tanulók száma 32 fő, ebből sikeres érettségi vizsgát tett 28 fő. Szakmai vizsgára jelentkezett tanulók száma 65, ebből sikeres vizsga 56 darab volt.

Összegzés

Az intézmények esetében a tanulmányi eredmények viszonylag állandóak, kiugró változások az elmúlt években nem voltak.

Az intézmények esetében a szakközépiskolai képzésekben alacsonyabb a tanulmányi eredmény. Az előző félévi eredményhez képest 1 érdemjegyet rontó tanulók száma elenyésző, a 2,5 alatti tanulmányi eredménnyel rendelkezők tanulók száma azonban már jelentős.

Az intézmények esetében a felvételi rendszer nem ír elő központi írásbeli felvételi eljárást, így a képzésbe érkezők sok esetben az alapkompétencia hiányosságaival, gyenge tanulmányi eredménnyel érkeznek az intézményekbe.

1.8. Kompetenciamérés eredményei

Szentannai Sámuel Középiskola és Kollégium

Az országos kompetenciamérés bevezetésétől kezdve iskolánk fokozottabb figyelmet szentel a kompetenciamérésre való sikeres felkészítésre a 9. és a 10. évfolyamokon. Ezt a gimnáziumi órarendbe épített kompetencia felkészítés tantárgy is bizonyítja, de a többi tantárgyba építve is szerepelnek kompetenciákat fejlesztő elemek.

Az előző tanévi mérési eredményekből öt évre visszamenőleg kompetencia témakörönként elemzést készítenek a kijelölt szaktanárok.

A tanévet lezáró értékelő értekezleteken a kompetenciamérés eredményeit elemezzük (ez a beszámolókból is olvasható).

Iskolánk rendszeresen az országos átlaghoz közeli elvárható szinten teljesít, főleg a családi háttér index értéket figyelembe vevő szempontoknál.

Az eddigiek folyamán nem kellett a fenntartó által elrendelt intézkedési tervet készíteni.

Kétegyházi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Iskolánkba érkező tanulóink matematika és magyar nyelv és irodalom eredményei közepes és annál gyengébb. Ebből adódóan az országos kompetencia mérés eredményei is iskolánkban gyengék az évek során pedig stagnáló néha romló tendenciát mutat. A kompetencia eredmények javulását az előző évi feladatok gyakorlásával próbáljuk megoldani. A tanórákon kívül kollégiumi szilencium ideje alatt is lehetőséget nyújtunk tanulóinknak, hogy ezen a téren fejlődjenek.

A közismereti munkaközösség javaslata alapján a 9. évfolyamon, a tanév elején végezzünk kompetencia-mérést, amelynek eredményét a következő évben össze lehet az országos mérésen elért eredménnyel vetni, így érzékelhetővé válik a különbség, vagyis az ún. hozzáadott érték. Ezt a szaktanárok végzik saját órájuk keretében az általuk összeállított feladatsorral.

A magyar irodalom és matematika óra elején szeretnénk a 9. a 10. évfolyamon is bevezetni, hogy megoldásra kerüljön egy-egy kompetencia feladat, így a tanulók hozzászoknak azok jellegéhez és nyelvezetéhez.

Nem vonhatjuk ki a többi közismereti tantárgyat sem a felkészítés és fejlesztés alól. Minél több szöveges feladat megoldását, közös értelmezését fizika, kémia, informatika órán, illetve forráselemző feladatok megoldását kívánjuk bevezetni történelem órán is.

Nem csak a tanulókkal hanem, azok szüleivel is tudatosítjuk az országos kompetencia-mérés jelentőségét és fontosságát. A szülőket szülői értekezlet keretében tájékoztatjuk az előző éves eredményekről, a kérdőívek kitöltésének illetve visszaküldésének és a jobb eredmények elérésének jelentőségéről.

A tanulási nehézséggel bíró tanulókkal több olyan típusú feladatot tudunk gyakoroltatni, amellyel problémája van.

A fenntartó két alkalommal rendelte el intézkedési terv készítését, ennek tartalmát az előzőekben ismertettük. Hosszú távú javulást a szakmunkás bizonyítvány megszerzéséig illetve érettségi vizsgáig remélünk.

Székács Elemér Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Az országos kompetenciamérés jelentőségéhez és rangjához alkalmazkodva, az elvárásoknak eleget téve folyamatosan igyekszünk a tanulók eredményeit javítani, fejleszteni. Megállapítható, hogy az elmúlt 3 esztendőben a kompetencia mérések eredményei állandóak, nem kimagasló, de az elvárható tartományban van:

A telephely eredménye az eddigi kompetenciamérésekben

Mérési terület	Évf.	Képzési forma	Átlageredmény (megbízhatósági tartomány)				
			2017	2016	2015	2014	2013
Matematika	10.	szakgimn.	1549 (1499;1590)	1518 (1477;1546)	1555 (1524;1594)	1573 (1539;1613)	1602 (1576;1626)
	10.	szakköz.	1425 (1374;1484)	1383 (1344;1428)	1434 (1396;1464)	1401 (1357;1446)	1424 (1382;1483)
Szövegértés	10.	szakgimn.	1503 (1467;1543)	1465 (1430;1504)	1522 (1490;1557)	1550 (1514;1579)	1563 (1532;1593)
	10.	szakköz.	1400 (1343;1451)	1378 (1339;1418)	1402 (1367;1431)	1357 (1315;1402)	1434 (1397;1476)

😊 A 2017. évi eredmény az adott év eredményénél szignifikánsan magasabb

☹️ A telephely 2017. évi eredménye nem különbözik szignifikánsan az adott év eredményétől

😞 A 2017. évi eredmény az adott év eredményénél szignifikánsan gyengébb

Intézményünkben meghatározó jelentőségű a CSH indexel korrigált eredmény, így kapjuk az elvárható eredményt.

A mérési eredmények feldolgozása az értékelés megjelenése után már megkezdődik. Erre kijelölt, megbízott kolléga letölti a jelentéseket folyamatosan, évről évre gyűjtve azt. Az elemzések évente újszerűen készülnek, különböző összehasonlítási alapokat tekintve.

A kapott értékelés elektronikus úton az iskolavezetés részére megküldésre kerül.

A „végeredmény” a tanévzáró értekezleten egy prezentáció bemutatásával válik publikussá a tantestület számára. Itt van lehetőség az esetleges problémák, eredmények, eredménytelenségek okainak megbeszélésére is.

A mérés eredményeinek elemzése az iskolai dokumentumok közé is bekerül.

Intézkedési terv készítésére az elért eredmények tükrében nem volt szükség, így a fenntartó nem rendelte el azt egyetlen alkalommal sem. Ugyanakkor a 2015-/2016-os tanévben az Eötvös-program keretében készítettünk egy, a kompetenciamérés eredményeit szolgáló intézkedési tervet, amit beillesztettünk az iskolapedagógiai programjába is.

Természetesen továbbra készülnek javaslatok, tervek az eredmények javítása érdekében. Ezek közé tartozik, hogy összhangban az említett intézkedési tervvel, matematikából, magyarból ahogy a tantárgyfelosztás, órarend engedi, külön felkészítést tartunk a tanulóknak, feldolgozva az előző évek feladatait.

Bethlen Gábor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

A kompetenciamérés eredményei minden évben átlag alatt vannak, így a fenntartó intézkedési terv készítését irányozza elő (2013, 2015, 2017). Az intézkedési tervet végrehajtjuk, de a következő méréskor az eredmények nem javulnak.

A mérés eredményeinek feldolgozásához a Békéscsabai POK szakértőitől kértünk segítséget, illetve intézkedési terv készítéséhez. Fejlesztési javaslatokat készítettünk. Minden évfolyamon a 2,5 átlag alattiak, illetve a romló tanulmányi eredményű tanulók eredményeinek javítására fejlesztési tervet készítettünk.

A hiányszakmás tanulók esetében a 2,51 alatti átlaggal rendelkezők részére kompetenciafejlesztést végzünk.

Az intézményben van kompetenciamérésért felelős kolléga, Az OKM miatt továbbképzésen nem vesz részt. Az Oktatási Hivaltól megkapott adatokat az iskola elemzi. A mérési eredményekről az iskolavezetés a tanárokat tájékoztatja, akik erről tájékoztatják a diákokat. Szülői tájékoztatás nem történik.

Széchenyi István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Az országos kompetenciamérésben kapott eredmények után minden évben szembesülünk azzal, hogy iskolánk tanulói gyengén teljesítenek mindkét területen: szövegértés és a matematika területén. A szakgimnáziumi tanulók kevéssel az országos átlag alatti, míg a szakközépiskolások jóval az alatti eredményeket érik el. Ez az évek során kevéssel változik, de egyes esetekben csökken.

A mérés befejezése után az osztályban tanítók napokon belül kijavítják a feladatlapokat, így a diákok és az iskolavezetés felé is azonnali visszajelzés valósul meg. Ez az évek során megfelelő előrejelzésnek bizonyult, arányaiban jól jósolja a várható finomított eredményeket. Azért is tartjuk ezt szükségesnek, mert az eredmények megjelenésekor a szakközépiskolások már a szakmai vizsgájuk előtt állnak, s nincs idő az eredmények felhasználására, a hiányosságok „csökkentésére” a tananyag átcsoportosításával.

Az iskolánk tantestületi értekezleten értelmezi az Oktatási Hivaltól kapott adatokat, adattáblákat. Az országos kompetenciamérésért felelős kolléga az iskola pedagógusainak elküldi e-mailben az eredményeket, majd ezt részletezi egy tantestületi megbeszélésen, ahol mindenki számára világossá válik, hogyan teljesítettek az iskola tanulói. Ezeket az eredményeket a szaktanárok, leginkább a magyart, illetve matematikát tanítók használják a tanulók jobb megismerése és hatékonyabb fejlesztése érdekében.

Tervezzük, hogy ezeket az eredményeket más szaktanárok is használják, hiszen a matematikai gondolkodás, a szövegértés fejlesztése nem csak az említett kollégák és tanórák feladata, illetve minden tantárgy tanulásakor szükséges képessége a tanulóknak.

Olyan fejlesztési tervek, javaslatok, melyek az országos mérés eredményeire alapulnak, nem készülnek iskolánkban, de a mérési eredmények javítása érdekében szeretnénk bevezetni. Iskolánk mérési eredményei eddig nem teljesítették azokat a feltételeket, melyek alapján a fenntartó elrendeli intézkedési terv készítését. A 2017-es eredmények alapján azonban ez várható.

Kenderesi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Az országos mérésekkel kapcsolatban egyelőre ott tartunk, hogy intézkedési terv alapján próbálunk az országos átlag közelébe jutni. Leszámoltunk azzal a gyakorlattal, hogy a fejlesztés a magyar és a matematika tanárok dolga, hiszen minden pedagógus a saját bőrén tapasztalja, hogy a szövegértési problémák minden tárgynál rontják a megértés, elsajátítás esélyeit, a kudarc pedig elkedvetleníti a tanulókat, ami végül a tanulmányok befejezéséhez vezethet.

Sajnos a korrepetálásokat gyakran azok látogatják, akik egyébként sem állnak bukásra (ez nem baj), s azok nem, akik itt is a kudartól félnek, s szorongásuk fokozza lemaradásukat.

Tehetséggondozás szempontjából könnyebb a dolgunk, diákjaink szívesen járnak szakkörökre, versenyfelkészítésre, s büszkék eredményeikre.

Az intézményi szintű adatok a tanulmányi eredményességről csak a jelenséget mutatják, az okok feltárása folyamatosan történik nevelőtestületi szinten, de gyakrabban az osztályban tanítók tartanak szervezett vagy spontán megbeszéléseket.

A szövegértési és matematikai kompetenciák hiányosságai a gyakorlati oktatást is megnehezítik, pedig megfelelő, folyamatosan korszerűsödő és bővülő a tanműhelyeink felszerelése. A képzőhelyi munkát a tanárok napi gyakorisággal egyeztetik, ezért nagyon szerencsés, hogy ezek helyben vannak. Rugalmasság, jól szervezettség jellemzi a gyakorlati oktatást.

Olykor nehézséget okoz a tanterv szakmai tartalmainak egyeztetése a tanulói tevékenységgel, főleg a viszonylag gyakori változtatások miatt, de oktatóink-nem kevés többletmunkával-mindig megoldják.

A fentiekből kiderül, hogy a gyakorlati képzésre nem kell utazni, tehát a lemorzsolódás szempontjából ez nem tényező.

Összegzés

A kompetenciamérés egyes intézményekben évről-évre viszonylag állandó eredményt hoz. Néhol az órarendbe is beépítik a kompetenciafejlesztésre szolgáló tanórákat.

A kompetenciamérések eredményeit az intézmények folyamatosan figyelemmel kísérik. A jogszabályban meghatározott szint alatti teljesítményeket nyújtó intézmények esetében a fenntartó elrendelte az eredmények javítását szolgáló intézkedési tervet.

Az alapkompentenciák hiánya a szakképzésben is kiemelt probléma, hiszen a szövegértési és matematikai kompetenciák hiánya a gyakorlati képzés lebonyolítását is nehezíti.

1.9. Vizsgaeredmények

Szentannai Sámuel Középiskola és Kollégium

A 2016/2017-es tanévben nem volt szintvizsga az iskolánkban.

Az elért tanulmányi eredmények nyilvántartása, elemzése és értékelése folyamatos. A nevelőtestületi értekezleten történt elemzések és a tanév végi beszámolók alapján történik a következő tanév tervezése, az eredmények beépítése a fejlesztés folyamatába.

Iskolánk biztosítja a tanuláshoz szükséges optimális környezetet: alacsony osztálylétszámmal, több tárgyból csoportbontásban folyik az oktatás, jól felszerelt tantermekben. A tanárok végzettsége, képzettsége megfelelő. Az elmúlt években néhány kolléga segítséget kapott munkájához az országos szaktanácsadó hálózaton keresztül, a bukások számának csökkentése érdekében a megfelelő pedagógiai eszközök és módszerek megismerésének és kiválasztásának segítségével.

A nyílt napok, a beiskolázási körutak, szülői értekezletek és börsék célja az iskolánk, az induló szakok iránti érdeklődés felkeltése, a pályaválasztás segítése. Fontosnak tartjuk a tanulók motiválását, hogy ne csak tankötelezettségüknek tegyenek eleget, hanem legyen céljuk a végzettség megszerzése, a tudás, az ismeret értéket jelentsen.

A 9. évfolyam tanulói szintfelmérőt írnak több tárgyból. Az utóbbi években egyre több hiányossággal érkeznek a tanulók az általános iskolákból. A gyengén teljesítők és a lemaradók segítése tanítási órákon történik, órarendbe illesztett felzárkóztató foglalkozás nincs.

Tanórákon a kulcskompetenciákat fejlesztő tevékenységeket végzünk, tanulási módszereket mutatunk és ajánlunk az egyes tantárgyak tanulásához. Pedagógiai programunk fontos célként határozza meg a tanulás-tanítás eredményességét, a tanulók aktív részvételét a tanulási folyamatban. Tanítási órákon a frontális osztálymunka helyett egyre inkább előtérbe kell állítanunk azokat a módszereket, amelyek biztosítják a tanulók aktív, alkotó részvételét a tanulási folyamatban.

Rendszeres házi feladattal, ezek megbeszélésével, ellenőrzésével, sok gyakorlással, szükség esetén lassabb ütemű haladással, ismétléssel segítjük a tananyag elsajátítását. Rendszeresen kérünk számon kisebb anyagrészből, mely folyamatos tanulásra ösztönöz és könnyebben teljesíthető. A tanulók eredményeit fejlesztő céllal folyamatosan jelezzük a szülőknek is.

Figyeljük a tanulók hiányzásait. Szükség esetén beavatkozunk a gyermekvédelmi jelzőrendszeren keresztül, külső támogatói segítséget veszünk igénybe.

Együttműködünk, kapcsolatot tartunk a szülőkkel, a kollégákkal és a kollégiumi nevelőkkel.

A kollégiumban a tantárgyi bukások számának csökkentésére több, egymás hatását erősítő tevékenységet is alkalmaztunk.

A csoportfoglalkozásokon, illetve az egyéni beszélgetések során igyekeztünk a lehetséges okokat feltárni. A tanulók családi hátterének, szociometriai helyzetének, motiváltságának és tanulási stílusának megismerése az első lépés.

Ezt követően a tematikus foglalkozásokon igyekszünk újabb, hatékonyabb tanulási technikákkal megismertetni a tanulókat.

A csoportkeretben szervezett tanulószobai foglalkozások biztosítják, hogy a kollégiumi osztályfőnökök napról napra folyamatosan nyomon tudják követni a kollégisták tanulmányi munkáját, a házi feladatok elkészítését.

A tanulószobai foglalkozások mellett azon tanulók számára, akik valamely tantárgyból nem érik el a 2,0-es tanulmányi átlagot, esti felzárkóztató foglalkozást szervezünk heti három alkalommal.

Kétegyházi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

A szintvizsga feladatok nagyszámú gyakoroltatása nem csak azokkal a munkadarabokkal történik, ami azokban elő van írva. Olyan projektekben is részt veszünk, mint például hulladékcsökkentési hét, amely során petpalack-prés, lombszívó elkészülésekor a tanulók az alapvető fémmegmunkálási műveleteket tudják elsajátítani. A szintvizsgához az elméleti tudás elsajátításához az elmélet és gyakorlati oktatók közös együttműködéssel járulnak hozzá. Egyéb szakmáknál, mint például a családi gazdálkodó a kertészet gyakorlatot úgy tudjuk elsajátíttatni, hogy külső helyszínen ments meg egy kertet projektben önállóan gondoznak kertet a tanulók. A bukások jelentős rész a nagyszámú hiányzásból adódik, ezért az osztályfőnökök már a szeptemberi hónapban a többi kolléga jelzése alapján rögtön felhívják a hiányzó tanuló szüleit telefonon. A gyenge tanulmányi eredmények esetén a szaktanárok mellett a kollégium segítségét is igénybe vesszük felzárkóztatás céljából. Bevezettük a lecke füzetet, amelyben a kollégiumi tanárok figyelemmel tudják kísérni az aktuális tananyagot. Mivel a gépész tanulóknak kötelező jogosítványt szerezniük a KRESZ vizsga letételének sikerét úgy tudjuk biztosítani, hogy a délutáni szilencium keretében KRESZ-t gyakorolnak a tanulók.

Székács Elemér Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Szakmai képzéseink fontos mérföldkövei a szakmai vizsgák, melyek tükröt mutatnak, azaz fontos mutatóként szolgálnak szakmai eredményességünk, a tanulók felkészítése, felkészülése kapcsán. Ilyen fontos állomásnak tekintjük a 9. évfolyamosok számára szervezett szintvizsgákat. A kamarák feladata az adott szakmához tartozó szintvizsga sorok összeállítása. Az Intézményben két szakmacsoportban kell szintvizsgát szervezni, így két külön kamarával van kapcsolatunk. Az Iskola lehetséges vizsgasorok közül választ.

A 9. évfolyamokon a szintvizsgára való felkészülés két szakaszra bontható:

- Az I. félévében a szakmai elméleti és gyakorlati foglalkozásokon készülnek a tanulók az adott tantárgy kerettantervei (tanmenetei) alapján. Ekkor csoportos, kisebb mértékben egyéni tanulás, foglalkoztatás a jellemző.
- A II. félévben a lehetséges vizsgasorok „begyakorlására” kerül sor, ekkor már nagyobb teret kap az egyéni, képességeknek megfelelő, differenciált foglalkoztatás. A gyakorlati órák keretében többször végrehajtják a vizsgasorok feladatait, amely lehetőséget teremt a tudás elmélyítésére.

Az elméleti és gyakorlati órák összhangja lehetőséget biztosít a sikeres vizsga letételére, ugyanakkor nincs közösen egyeztetett program, módszertan. Mindezek ellenére, a szintvizsgára jelentkezők és a sikeres vizsgát tett tanulók arány az elmúlt években közel 100%-volt.

Az iskolai bukások számának csökkentése érdekében valamennyi szaktanár alkalmazza az egyéni differenciálást, illetve a tanulók egyéni haladási üteméhez igazított tanítást. A képességekhez igazodó órai és otthoni feladatok adásával javíthatók a kapott érdemjegyek, a tanulók továbbá sikerélményhez juthatnak. A bukások és kudarcok elkerülését szolgálja a felzárkóztató foglalkozások megszervezése is. Ez a bemenetei szintfelmérő dolgozatok eredményeinek tükrében a közismereti tantárgyakból kötelező az érintett tanulóknak.

Bethlen Gábor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Érettségi vizsgára 41 fő jelentkezett, ebből sikeres érettségi vizsgát 36 fő tett. Szakmai vizsgára 69 fő jelentkezett, sikeres szakmai vizsgát 42 fő tett.

Szakképzés utáni érettségit adó képzésben 25 fő vesz részt. Szakképzés utáni érettségit adó képzésben résztvevők közül intézményünkben szakmát szerzett tanulók aránya 13 %.

Szintvizsgára jelentkezett 9. évfolyamos diák 66 fő, ebből sikeresen vizsgázott 53 fő. 11 fő nem jelent meg a szintvizsgán, 7 fő tett sikertelen vizsgát.

A szintvizsgát sikertelenül teljesítő tanulók már nem intézményünk tanulói. A szintvizsga átlageredményei kifejezetten jók szoktak lenni, ezért intézkedést, fejlesztést nem igényelnek a tanulók.

Egyéni fejlesztési tervvel rendelkeznek azok a tanulók, akiknek 2,5 alatti a tanulmányi eredményük és/vagy egy egész érdemjegyet rontottak.

Széchenyi István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

A szintvizsga eredmények részvételben és sikerességben azt mutatják, hogy a szakoktatók sikeres gyakorlati oktatást folytatnak. A szintvizsgára való felkészítés csak a gyakorlati órákon valósul meg, tanórán kívüli foglalkozást ebből a célból nem szervez az iskola, külön felkészítő program indítására nincs szükség.

Ezzel szemben több figyelmet fordítunk a szakmai és az érettségi vizsga minél sikeresebb letételére. A szakmai és az érettségi vizsgára történő felkészítés tanórán kívüli foglalkozások keretében is történik, a Pedagógiai programban rögzített szabályok szerint.

Továbbá az érettségi vizsgára történő felkészítést segíti a 10-11. évfolyamon megszervezésre kerülő „kisérettségi” minden kötelező érettségi tantárgyból, valamint 12. évfolyamon a próbaérettségi vizsga matematika és idegen nyelv tantárgyakból. Ezen vizsgák szervezése, lebonyolítása, dokumentációja teljes mértékben megegyezik az érettségi vizsga minden elemével abból a célból, hogy a folyamatos készüléssel mellett a diákok ne csak felkészüljenek és számot adjanak tudásukról, hanem megismerjék a vizsgalebonyolítás minden apró részletét és vizsgarutint szerezzenek. A tavalyi tanévben került bevezetésre a rendszer, ez évben történik meg a tapasztalatok összegyűjtése, összegzése.

Kenderesi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

A szintvizsga eredményének javítására módszerek az iskolában:

- előző évek tapasztalatának felhasználása,
- vizuális tananyagokat a tanulók számára rendelkezésre bocsájtják a felkészítő tanárok,
- tanuló ösztönzése.

Félévi/évvégi bukások számának csökkentésére kidolgozott folyamatok:

- tanórán kívüli korrepetálás a tanuló igénye szerint is,
- augusztusban felkészítő órák a pótvizsgákra,
- ösztöndíjra, mint lehetőségre való figyelemfelhívás hiányszakmák esetében,
- tanulószerveződés is motiválónak hathat, ugyanis a keretszámok miatt nem minden tanuló részesülhet ebben,
- munkaerőpiaci lehetőségek ismertetése a tanulókkal (szakmunkás minimálbér végzettséghez (szakmához) való kötése).

Összegzés

A 9. osztályos tanulók általában szintfelmérőt írnak, amellyel az intézmények segítik a gyengébb tanulók felzárkózását. Az hat intézményből egyben a 2016/2017-es tanévben nem volt szintvizsga. Egy iskola két kamarához is tartozik ezért a szintvizsgák megszervezése itt összetett feladat. Különböző módszerekkel készítik fel a tanulókat a szintvizsgára van ahol az első félévben a kerettanterv alapján haladnak, de a második félévben már differenciált egyéni képességeknek megfelelő vizsga sor begyakorlására is van lehetőség. Speciális felkészítéssel is találkozunk, ahol fémmegmunkálási projekt keretében olyan munkaműveleteket sajátítanak el a tanulók, ami a szintvizsga sikerességét elősegíti. Jellemző, a kollégiumban lakók oly módon való fejlesztése, hogy leckeüzet segítségével tájékoztatják a tanárok kollégáikat az ellátandó feladatokról. A szintvizsgán felül a szakmai és érettségi vizsgákra való felkészítés a pedagógiai programban rögzített. Az intézményekben a lemorzsolódás a sok hiánnyal hozható összefüggésbe. Jellemző, hogy azok a tanulók nem jelennek meg a szintvizsgán vagy sikertelen vizsgát tesznek, akik sok hiánnyal rendelkeznek.

1.10. Gyakorlati oktatás

Szentannai Sámuel Középiskola és Kollégium

A 2013-2014. tanévben iskolánk egy kiemelkedő fejlesztés részese lett. Fenntartónk a Földművelésügyi Minisztérium 450 millió Ft-ot különített el az iskola fejlesztésére. Ennek keretében megújult a kollégium, (falait víztelenítették, szobákat átalakították, nyílászáróit kicserélték és kívülről egy impozáns hőszigetelést kapott). A régi tanépületünk és az iskola gazdasági épülete, konyhája is felújításra került. Iskolánk udvarán egy új tanüzemi épület is elkészült a tanév végére. Ebben a korszerű élelmiszer feldolgozás bemutatására van lehetőségünk. Működik benne egy gyümölcsfeldolgozó üzem, egy növényolaj prés, egy mini malom, gabonavizsgáló labor, egy térsztaüzem, és tanulóink megismerhetik a hungarikumnak számító pálinka főzésének mesterfogásait is. A 2 hektáron telepített gyümölcsösünk termőre fordult, ami a jövőben biztosítani fogja a nyersanyagot a feldolgozó üzemünk számára. Az utóbbi években egyre népszerűbb mezőgazdasági gépészeti képzés eszközrendszere is jelentősen gazdagodott. Beszereztünk és a szakképzés szolgálatába állítottunk diagnosztikai eszközöket, a gumibroncs szerelés és centrírozás gépeit, egy aprómag vetőgépet, egy traktoros gyümölcsfa permetezőgépet, egy esztergát és egy egyetemes marógépet. Az oktatás színvonalát emeli a GPS készülék használata a termelési folyamatban, a karbantartási, illetve a javítási munkák megkönnyítése érdekében a hibakód olvasó rendszert és a klímajavító gép rendszerbe állítása. A gépész oktatás fejlesztését szolgálja, az ugyancsak ebben az évben beszerzett Class Tucano aratócséplőgép is. A földmunkák megkönnyítése érdekében beszerzésre került egy árokásó adapter (bekerülési költsége 3,2 millió Ft). Ez utóbbi adaptert egy SUNWAR kompakt rakodógéppel üzemeltetjük, amelyet az előző években állítottunk üzembe. A szakképzéshez mérőműszereket, kisgépeket, szakoktatást segítő berendezéseket vásároltunk. Sikerült beszerezni egy dízel próbapadot, mérőberendezéseket és egy fényszóró beállító készüléket, számítógép vezérlésű futómű vizsgáló berendezést aknaperem emelőt. A jövőben további mérőműszerek, berendezések beszerzését tervezzük. Az iskola tanműhelyének a felszereltségéhez tartoznak még különböző szerszámkészletek, pneumatikus szerelő szettek. Erőgépek tekintetében rendelkezünk egy JOHN DEERE, hat darab MTZ traktorral és két darab ZETOR típusú oktató géppel. A tizenkét hektáros parkunk rendezéséhez kis és közepes teljesítményű fűnyírókat üzemeltetünk. Munkagép ellátottságunk jónak mondható, hiszen vannak szemenként vető, gabonavető gépeink, szántóföldi, illetve sorközművelő gépeink, szállításra pótkocsiink, növényvédelemhez permetező gépeink. A gyakorlati képzés szakosodott tanműhelyekben és laborokban, a tangazdaságban és az élelmiszeripari tanüzemben történik. Kiemelt figyelmet fordítunk a környezetvédelemre is. Így a laborok eddigi felszereltségét fejlesztettük PF-12 fotométerrel, talajkofferrel, laboratóriumi mérlegekkel, kézi refraktométerrel, laboratóriumi műszerekkel.

Mindemellett szükség van az iskolai tanműhelyek fejlesztésére az SZVK gyakorlati feladatainak megtanításához. Hiány jelentkezik ültető és palántázó gépek terén, zöldség-gyümölcs betakarítására alkalmas gépek terén. Szükség lenne az elavult tápanyag visszafertőtlenítő gépek cseréjére, továbbá az állattartás gépeinek pótlására. Fejlesztésre szorulnak a környezetvédelmi eszközök, labor felszerelések, vizsgáló kofferek. Az élelmiszer feldolgozó tanüzembe modern csomagoló berendezésre lenne szükség.

A modern szakképesítésre nemcsak a pályakezdőknek van szükségük, hanem a munkában állóknak is. A munkában állók számára is biztosított az új szakma megszerzésének lehetősége. Erre a munkáltatók többnyire az iskolarendszeren belül, illetve a rendszeren kívüli képzés lehetőségét választják. Mindezek miatt ma már elképzelhetetlen a modern szakképzés az iskola által oktatott szakmák esetében a Szakmai és Vizsgakövetelmény által előírt kötelező eszközjegyzék nélkül.

A hiányszakmás képzésekben a tanulók iskolai ösztöndíjat kaphatnak, mely ösztönzően hat e szakmák választására és tanulására, de emellett további marketing jellegű, illetve a szakképzésben tanulók szakmai végzettséghez juttatását segítő egyéb ösztönző és szociális intézkedésekre valamint társadalmi tudatformálásra is szükség van.

A szakmai képzőhelyen folyó munkáról a tanárok napi szinten egyeztetnek, hiszen az elméleti oktatás szinkronban van, és kell lenni a gyakorlati oktatással. Továbbá azért is fontos az egyeztetés, mert a tanulók a termelési folyamatban közvetlenül részt vesznek. A vizsgákra való felkészítésre pedig felkészítési tervet készítünk, amely órarendszerinti időbeosztással történik. A tanterv szakmai tartalmait különösen egyeztetni kell a szakmai képzőhelyen megvalósuló tanulói tevékenységekkel, mivel nem minden eszközzel rendelkezünk, ami szerepel az eszközjegyzékben. Ezen problémát pl. kölcsöngépekkel oldjuk meg.

A gyakorlati képzés helyére járó diákok közül nincs olyan tanuló, aki több mint egy órát utazzon a képző helyre. Iskolánk tanulóinak több mint kétharmada kollégista és helybeli. A többi diák az iskola közeli településeiből jár jól szervezett tömegközlekedési eszközök járataival. A helyi autóbusz közlekedés is az iskolai órákhoz igazodva közvetlen megállóhely biztosításával az intézmény előtt áll meg.

Kétegyházi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Az intézményi tanműhelyeikben azok az eszközök, amelyek technikai elavulása lassabb, megfelelő minőségben és mennyiségben állnak rendelkezésre. Korszerű gépekkel nem rendelkezünk, ugyanakkor a mezőgazdasági technika gyorsan fejlődik, melyet elméletben meg tudunk tanítani, de a gyakorlatban – az iskola területén – nem tudjuk megmutatni.

Erre lehetőség a külső gyakorlati helyeken van, elsősorban nyári gyakorlat keretében.

Mezőgazdasági gépjavító és mezőgazdasági gépésztechnikus szakmáknál a duális képzést részesítjük előnyben.

Legnagyobb hiányt a korszerű anyagvizsgáló és diagnosztikai berendezéseknél tapasztaljuk.

Szükségesnek látjuk az SZVK alapján az iskolai tanműhelyek fejlesztését, a gépész szakmán felül az egyéb nálunk oktatott szakmákra is érvényes.

Véleményünk szerint: a modern szakképzésben csak egy alap szintű eszközjegyzék lenne fontos, amely mellé egy folyamatosan aktualizálódó új technológiát bemutató eszközjegyzék társulna.

Iskolán belül napi szintű az egyeztetés, sok kolléga elméleti képzés mellett gyakorlati képzést is folytat. Az iskolán belüli gyakorlati képző helyekkel is.

Székács Elemér Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Munkánk elengedhetetlen tényezőjét jelentik a gyakorlati oktatás szinterei, a tanüzemek, tanműhelyek. Az iskola tanpénsséggel, tangazdasággal rendelkezik.

Iskolánk tanpénssége kapcsán elmondható, hogy a gyakorlati képzés feltételeivel rendelkezünk alapvető szinten, ugyanakkor elengedhetetlen lenne a kor kihívásainak is megfelelő fejlesztés, új gépek, eszközök beszerzése.

Az SZVK gyakorlati feladatainak megtanításához elegendő eszközök rendelkezésre állnak, ám a vizsga lebonyolítására tanpénsségünk nem megfelelő a cukrászok esetében.

A gazda és mezőgazdasági technikus képzés kapcsán iskolánk felszereltsége az SZVK Eszköz és felszerelési jegyzékével összevetve jónak minősíthető. Hiányosságaink, melyekkel nem rendelkezünk:

- arató- cséplőgép,
- ló, illetve sertés állomány,
- trágyatároló tér,
- gyümölcsös,
- szőlő ültetvény.

A meglévő eszközeink sajnos régiek (20-40 évesek), melynek következménye, hogy fizikailag és funkcionálisan is elavultak. Az előre mutató megoldás ezen eszközpark majdnem teljes körű cseréje lenne a mai kornak megfelelő eszközökkel, technológiai berendezésekkel.

Ennek tükrében elmondható, hogy szükség van az iskolai tanműhely fejlesztésére az SZVK gyakorlati feladatainak megtanításához. A külső gyakorlati képzőhelyek specializálódásuk miatt (nagyrészt szántóföldi növénytermesztéssel foglalkoznak, egyre kevesebb helyen van állattenyésztés, ha van is csak egy állatfaj) csak nagyon kis számban képesek az SZVK-ban leírt komplex képzésre. Az előírt tematika feldolgozásához jelenleg elengedhetetlen a jól felszerelt tangazdasági háttér.

Az iskola által oktatott szakmák esetében a Szakmai és Vizsgakövetelmény által előírt kötelező eszközjegyzék és a tanulók felkészítése kapcsán elmondható, hogy a kiadott minimális eszközlistákat sok esetben nevezhetnénk maximális eszközlistának is. Hosszabb időtávon figyelve ezen listák egyszerűsödése figyelhető meg. Szükség van ezekre a képzés tárgyi feltételeit meghatározó listákra, és fontos lenne ezen tárgyi feltételek megteremtésének lehetőségét biztosítani az iskolák számára, fejlesztési támogatások, önrészt nem igénylő pályázati lehetőségek, korszerűsítési programok keretében.

Nyomon követjük az anyagi ösztönzés hatását a hiányszakmák képzésekben. A szakmaválasztásnál, különösen szülői részről érzékelhető a támogatott szakmák keresése. A tanulmányi eredménytől függő támogatási összeg motiváló hatása a tanulók nagy részénél működik.

A külső képzőhelyekkel a kapcsolattartás élő, gyakran egyeztetnek a tanárok a szakmai képzőhelyen folyó munkáról. Erre a problémás tanulók esetében folyamatosan szükség is van. A probléma mentes tanulók esetében az információ csere havi rendszerességű.

A tanterv szakmai tartalmait a szakmai képzőhelyen megvalósuló tanulói tevékenységekkel részlegesen sikerül egyeztetni. Ez a mezőgazdasági technikus, és a gazda képzés esetében, mivel az SZVK által előírt képzés nagyon szerteágazó, ugyanakkor komplex, a tevékenységek, folyamatok pedig időben behatároltak, a teljesítés csak részleges lehet. Ezen tényezők szinte lehetetlenné teszik, hogy egy iskolán kívüli képzőhely teljes képzést tudjon biztosítani. Erre lett kitalálva a teljesítési megbízott intézménye, amely megoldás gyakorlatilag, jelenleg nem működik.

A mezőgazdasági képzések esetében nem beszélhetünk olyan tanulóról, aki a gyakorlati képzés helyére több mint egy órát utazik.

A hiányszakmák képzések esetében szóban kérünk visszajelzést a tanulóktól az ösztöndíj motiváló hatását illetően. Eszerint annak ösztönző hatása csak a tanulók kis részénél mondható el, a tanulóknak mintegy 30 százaléka esetében.

A szakmai képzőhelyekkel az iskola havi rendszerességgel egyeztet, az ott folyó munkáról, a tanulási folyamatokról, a tanulók előrehaladásáról.

A gyakorlati helyek a kerettantervben rögzített követelményeket és feltételeket ismerik, ezt az iskola egyezteti az érintettekkel, és a fentiek értelmében a megvalósítással kapcsolatban rendszeresen egyeztetünk a képzőhellyel.

Nem látunk összefüggést a gyakorlati képzés helyére több mint egy órát utazó diákok aránya és az ő hiányzásaik, lemorzsolódásuk között.

Nevelő-oktató munkánk sikerét kétségkívül befolyásolja és meghatározza a tanuló otthoni háttere, a szülők gyermekekhez való hozzáállása, odafigyelése, iskolával való együttműködésének hajlandósága, annak mértéke és rendszeressége.

Bethlen Gábor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

A 9. évfolyamos gazda tanulók kizárólagos tanműhelyben töltik gyakorlatukat, 16 fő. Az iskolai tanműhelyben gyakorlaton lévő 9. évfolyamos tanulók száma 43 fő. Saját tanulószervezéssel szakmai gyakorlaton lévő 10. évfolyamosok száma 36 fő, 11 évfolyamos 34 fő. Együttműködési megállapodást csak a nyári összefüggő gyakorlatok idejére köt az intézmény, ezek száma évről évre egyre magasabb. Azon tanulók esetében, akik nem külső gyakorlóhelyen teljesítik gyakorlatukat, a feladatot az intézmény látja el.

Iskolai tanműhelyeink minden szakma esetében fejlesztésre szorúlnak. Legjobb felszereltséggel az édesipari tanműhely rendelkezik, de az SZVK módosulása miatt itt is szükségesek további eszközbeszerzések. A gazda és lovasz tanulók jellemzően az iskola tangazdaságában töltik gyakorlatukat. A tangazdaság mind a szociális épülete, mind az eszközpark, állatállomány frissítésre, korszerűsítésre szorul. Az iskola által oktatott szakmák SZVK-jában előírt eszközjegyzéken szereplő eszközök csak részben állnak rendelkezésre. A korszerű, a munkaerőpiaci igényeknek megfelelő szakképzés kritériumait nem elégítik ki.

A félévi eredmények alapján kerül megállapításra a hiányszakmák ösztöndíj. A havi kifizetéseknél pedig a hiányzásokat követjük nyomon. A gyakorlati képzésre 1 tanuló sem utazik 1 óránál többet, a kizárólagos tanműhely 20 perc alatt elérhető.

A tanév elején a kizárólagos tanműhelynek kiadásra kerül az érintett szakképesítés szakképzési kerettanterve, SZVK-ja és a helyi tanterv. A gyakorlatokra minden alkalommal az iskolából indulnak a tanulók. A szaktanárok és a gyakorlati képzésért felelős oktató közötti egyeztetés heti rendszerességgel történik.

Széchenyi István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Az 50-60-as években épült, elavult állapotú tanműhelyek, jórészen alkalmatlanok és méltatlanok, megfelelő szintű szakmai oktatáshoz. Korszerűtlen fűtés, elavult tetőszerkezet és héjazat, tönkre ment nyílászárók, idejét múlt elektromos hálózat és szerelvények, omló vakolat jellemzik. Az ehhez kapcsolódó eszköz állomány is javarészen korszerűsítésre szorul.

Szükség van az iskolai tanműhely fejlesztésére, hiszen a fentebb említett felsorolásból kitűnik, mennyire idejét múlt állapotok uralkodnak. Vannak olyan szakmáink, amelyeknek nem áll rendelkezésre tanműhely, így kényszer megoldásokat kell alkalmaznunk, mely sajnos a minőségi oktatás rovására megy, nem áll összhangban az SZVK-ban megfogalmazott szakmai követelményeknek.

Az eszközjegyzékekben felsorolt eszközök teljes palettája, igen bőséges és némely esetben, talán felesleges, mivel bizonyos esetekben már korszerűbb gépek, eszközök vannak a piacon. Ezen jegyzék korszerűbbé tétele és ezáltal egyszerűsítése, jelentősen növelné a sikerességet.

Az iskola nyomon követik az anyagi ösztönzés hatását a hiányszakmák képzésekben: tanév végén elemzésre kerülnek az adatok, melyekből egyértelműen nem állapítható meg, hogy ösztönző-e az ösztöndíj rendszer.

A tanárok a szakmai képzőhelyekkel az ott folyó munkáról legalább havi egy alkalommal egyeztetnek, az osztályzatok és hiányzások tekintetében. Természetesen ilyen alkalmakkor a diák előmeneteléről, szorgalmáról, magatartásáról, szakmai hozzáállásáról is történik egyeztetés. Ezen kívül az iskolavezetés évi két alkalommal szakmai fórumot tart, ahová elvárják az illetékes cégképviselőt és szakoktatót egyaránt. Ezen eseményen tantervi segédanyagot, tanévi munkarendet biztosítunk a külső vállalkozások számára.

A gyakorlóhelyek helyi sajátosságait figyelembe véve igyekeznek a szakmai tartalom teljes átadására. Amennyiben, valamilyen probléma merül fel, azt javaslatainkkal igyekszünk elhárítani, amennyiben van rá igény.

Nincs olyan diákok, aki egy óránál többet utazna a gyakorlóhelyre. A probléma, sokkal inkább a helyi járatok hiányában és a megközelítésben van. Amennyiben olyan gyakorló helyet választ, ahová csak ritkán (napi három) van tömegközlekedésre alkalmas járat, úgy a hiányzások és ezzel együtt a lemorzsolódás veszélye áll fenn. Még elszomorítóbb a helyzet az olyan egyedi eseteknél, ahol a gyakorlóhelyszín műúttól távol, tömegközlekedéssel egyáltalán nem megközelíthető. Ahol nem áll rendelkezésre a vállalkozó által biztosított személyszállító jármű, úgy szintén a fenn említett probléma merül föl.

Kenderesi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Színterek:

- tanüzem (vendéglátás, mezőgazdaság, gépészet területén),
- lovarda (lovász tanulók),
- eszközállomány (tanműhelyek, tankonyhák felszereltsége),
- belső gyakorlati helyszín: minifarm, termesztőberendezések, fólia sátrak,
- külső gyakorlati helyszín: gyümölcsös (szilva, alma), szántóföldi területek.

Nagy előnye az intézményünknek, hogy a gyakorlati oktatás színterei helyben az iskola területén rendelkezésre állnak, nem vesz időt igénybe a gyakorlati helyre való utazás. Az eszközállomány a technológiai fejlődés és a munkaerőpiaci igények miatt bővítésre szorul, de elegendő gyakorlati eszköz biztosított a készségek elsajátítására. Az intézmény tanüzemei országos verseny megrendezésére is alkalmas felszereltségénél fogva.

Összegzés

Összességében valamennyi konzorciumi tag kiemelte, hogy munkánk elengedhetetlen tényezőjét jelentik a gyakorlati oktatás színterei, a tanüzemek, tanműhelyek. Minden tag rendelkezik tanüzemmel, ám ezek felszereltsége, korszerűsége, gépparkja, eszközállománya a legtöbb esetben csupán elégségesnek mondható, azaz fejlesztésre szorul. Noha a gyakorlati oktatás ismeretanyagára a külső gyakorlati műhelyekkel együttműködve fel tudjuk készíteni a tanulóinkat, de az SZVK-ban szereplő eszközlista több iskola esetében csak részben érhető el.

Általánosan megállapítható tehát, hogy a gyakorlati képzés feltételeivel alapvető szinten, a törvényes működés feltételeinek eleget téve rendelkeznek az iskolák, ugyanakkor elengedhetetlen lenne a kor kihívásainak is megfelelő fejlesztés, új gépek, eszközök beszerzése, az állagjavítás, felújítási munkálatok.

Az ösztöndíjas, hiányszakmás képzések esetén a legtöbb iskola esetében valóban ösztönzőleg hat az anyagi juttatás az arra érdemes diákok számára.

A szóban forgó iskolák egyetlen tanulója sem kényszerül arra, hogy egy órát meghaladó időt töltsön a gyakorlólhelyre való eljutással.

A külső gyakorló helyekkel rendszeresen egyeztetnek a kollégák, kölcsönösen nyomon követik, figyelemmel kísérik a tanulók iskolai és gyakorló helyen végzett munkáját.

2. CSALÁD SZEREPÉNEK VIZSGÁLATA

2.1. A tanulók szociális háttere

Szentannai Sámuel Középiskola és Kollégium

A tanulók szociális hátterét csak a kompetenciamérés tanulói kérdőíve, valamint az osztályfőnöki tapasztalatok alapján ismerjük. Külön intézményi mérést nem végzünk.

A szülőkkel történő kapcsolattartás különböző fórumokon valósul meg.

Évente kötelező jelleggel két szülői értekezletet tartunk (ősz és tavasz), melyek időpontját iskolánk munkatervében határozzuk meg. Az őszi alkalom a kilencedik évfolyam számára ún. összevont szülői értekezlettel kezdődik, ahol az iskolavezetés köszönti a szülőket és tájékoztatja őket a legfontosabb iskolát, gyermekeket érintő szabályokról, elvárásokról, iskolai rendszabályokról. A kötelezően tartandó évi két alkalomtól eltérni természetesen jogában áll az osztályfőnöknek az aktuális feladatok, problémák figyelembevételével. Ilyen jellegű feladat például a végzős osztályok esetében a szalagavató, ballagás, érettségi vizsga.

A Szülői Közösség tagjaival az iskolavezetés találkozik. Ezeken az eseményeken a szülők betekintést kapnak az iskolában történt változásokba, fejlesztésekbe, dokumentumaink szükségszerű módosításaiba. A szülőknek ezeken a fórumokon véleménynyilvánítási joguk van.

Személyes találkozóra egyéb esetekben is sor kerül. Hivatalos fogadóóra nincs kijelölve iskolánkban, így a szülőkkel általában telefonon egyeztetünk időpontot. Mind a szaktanár, mind az osztályfőnök rendelkezésre áll igény szerint. Intézményi kultúránknak nem része a családlátogatás, de szükség esetén természetesen él vele az osztályfőnök.

A kapcsolattartás egyéb színterei: telefon, közösségi oldalak, ellenőrző könyv, levél, elektronikus napló (MozaNapló üzenetküldő felületén is). Természetesen iskolánk honlapján is sokféle információ, aktualitás megtalálható és e-mail küldésére is lehetőség van.

Tapasztalataink alapján a szülői értekezlet a leglátogatottabb fórum, iskolai szinten kb. 60% részvételi arány a jellemző. A szülői értekezleten a 9. és 12. évfolyam szülei képviselik magukat legnagyobb számban, kb. 80%. 10-11. évfolyam szülei kb. 50 %-ban jelennek meg, a technikus osztályok esetében szinte alig számolhatunk résztvevőkkel. A 9. osztályokban az új iskola, követelményrendszer generálja a magas részvételi arányt (kb. 80%), 12. évfolyamon pedig a szalagavató, érettségi, ballagás, felvételi előkészületei, lebonyolítása.

A fentiekén kívül, más iskolai rendezvények aktív és passzív résztvevőiként is jelen vannak a szülők. Ilyen esemény pl. a Szentannai Napok, kilencedik évfolyam avatása, iskolai fűzőverseny.

Kétegyházi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

A tanulók a lakóhelye szerinti jegyző értesítése által kapunk jelzést arról mely tanulók hátrányos illetve halmozottan hátrányos helyzetű.

Tanévnyitókor minden szülőt tájékoztatunk az éves tervekről és tennivalókról különös tekintettel a vizsgákra és nyári gyakorlatokra. Egy tanévben 3-4 alkalommal tartunk szülői értekezletet ahol nagyon kevés szülő jelenik meg, a szegény anyagi körülmények miatt nem mindenki engedheti meg magának az ezeken való részvételt. Az iskola Facebook oldalán tájékozódhat mindenki az aktuális tennivalókról. Szülői értekezlet után csoportos fogadó órát tartunk, egyénit pedig szükség szerint tartunk. A pedagógusok telefonon, e-mailen és nagyon sokan privát Facebookon is elérhetőek. A kötelező hivatalos leveleken kívül írásban értesítjük a szülőt például: szintvizsga, szakmunkásvizsga, érettségi, javító vizsga időpontjáról. A szülői munkaközösség tagjai meghívást kapnak az iskola rendezvényekre és segítenek annak megszervezésében és lebonyolításában. Elsősorban a szalagavató és a ballagás a leglátogatottabb rendezvény, de az utóbbi két évben a karácsonyi ünnepség után tartott vacsorára is szívesen érkeznek. Idén márciusban került megrendezésre a határtalanul program, amelynek keretén belül a szülők is sok önkéntes tevékenységet végeztek. A helyben lakó tanulóknál nagyon indokolt esetben kerül sor családlátogatásra.

Székács Elemér Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

A szülőkkel való kapcsolattartás terén elmondható, hogy az osztályfőnökök törekednek a szülőkkel való rendszeres kapcsolattartásra, szükség esetén ezt a szaktanárok is megteszik. Félévente egy alkalommal szülői értekezletre kerül sor, illetve azt megelőzően fogadóórákon való konzultáció lehetőséget biztosítjuk a szülőknek. Szülői munkaközösségi tagként minden osztályból legalább egy fő tagot választ az adott osztály szülői közössége. Őket felkeressük az iskolai dokumentumok legitimációs és véleményezési eljárása során.

Az osztályfőnökök ugyancsak igyekeznek rendszeren kapcsolatban lenni a szülőkkel. Ez történik telefonon, e-mailen és Facebookon keresztül, valamint szükség esetén családlátogatások formájában is. Meglátásunk szerint a szülők részéről az iskolával való kapcsolattartás igénye igen csekély, és az inkább a problémás esetekre korlátozódik. Az iskolai ünnepségek, nyílt napok, diáknapok lehetőséget biztosítanak a szülők számára is az iskolai életbe történő betekintésre, ezzel a lehetőséggel azonban nem szoktak élni a szülők.

Az osztályfőnökök többsége nem csupán tanítási időben, hanem azon kívül is a szülők rendelkezésére áll telefonon és elektronikus eszközökön. Minden osztályfőnök megfogalmazza a szülők felé azt az elvárást, hogy hiányzások, távollétek, illetve bármely felmerülő probléma esetén éljen a szülő a tájékoztatási jogával és kötelességével. Ez ugyanakkor igen vegyes képet mutat osztályonként.

Bethlen Gábor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

A tanulók szociális háttéréről adatot nem gyűjtünk. Csak a HH és HHH, SNI és BTMN, gyermekvédelmi támogatásban részesülő tanulók határozatával rendelkezünk. A szülőkkel való kapcsolattartásra lehetőséget nyújtanak a szülői értekezletek és fogadó órák. Ezek látogatottsága alacsony. Családlátogatás nem jellemző az intézményben. A tanulókkal kapcsolatban felmerült problémák esetében a szülőkkel telefonon és személyesen is egyeztetünk.

Iskolánkban működik a szülői munkaközösség. Ezek gyakoriságát, az iskola éves munkaterve rögzíti.

Az osztályfőnök és a szülők, diákok kapcsolattartása túlmutat az iskolán. Sok esetben délután, hétvégén is keresik a pedagógust telefonon, és egyéb közösségi média nyújtotta lehetőségeken keresztül. A 9. évfolyamon naponta vidékről bejáró tanulók aránya 50 %. A kollégiumba járó diákok aránya a 9. évfolyamon 50 %. A hátrányos helyzetű településen élők aránya a 9. évfolyamon 22%.

Széchenyi István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Az osztályfőnöki órák keretén belül 9. évfolyamon családi háttérvizsgálati kérdőív kerül kitöltésre a tanulók családi hátterének, szokásainak felmérése érdekében. A vizsgálat elősegíti, hogy pontosabb képet alkossunk tanulóinkról, családjuk, szűkebb környezetük körülményeiről, értékrendjéről. Lehetőséget ad arra, hogy jobban kezeljük a tanulók tanulási nehézségeit, magatartási és beilleszkedési problémáit. Felkészülhetünk a különböző szociális és kulturális háttérrel rendelkező diákok együttneveléséből eredő nehézségek kezelésére. A családi háttér pontosabb ismerete lehetőséget nyújt a szülőkkel való hatékonyabb együttműködésre is.

A szülők igényeihez igazodva a kapcsolattartás számos formája elfogadott az iskolában. A pedagógusok és az intézményvezetés elérhetőek az éves munkatervben rögzített (éves szinten 3, a 9. évfolyamon 4) szülői értekezleten és az azokat követő fogadóórákon. Szükség esetén egyes osztályokban rendkívül szülői értekezlet összehívására is sor kerülhet. A szülői értekezleteken jegyzőkönyv készül, amelyben rögzítésre kerülnek az osztályszintű és egyéni problémák, észrevételek, javaslatok.

A szaktanárok heti rendszerességgel tartanak fogadóórát. Az osztályfőnökök illetve az iskolavezetés levélben értesítik a szülőket az igazolatlan hiányzásokról és a tanulókat érintő döntésekről, határozatokról.

A szülők és a tanulók az iskola honlapján és közösségi oldalán (Facebook) tájékozódhatnak a fontosabb eseményekről. Az osztályfőnököket privát telefonszámukon is elérhetik az osztályukba járó tanulók szülei akár tanítási időn kívül is. Az osztályokban, tanulócsoporthoz tartozó csoportokban működnek zárt csoportok, amelyben az internetes kommunikáció valósul meg, továbbá az e-mailek túl lehetőséget adunk a messengeren történő kapcsolattartásra is.

Családlátogatásokra csak egyedi esetekben kerül sor, pl. az Út az érettségihez mentori program keretében, az Arany János Kollégiumi Programban a szükséges anyagi forrás biztosítása esetén, illetve azokban a problémás esetekben, amikor a családdal történő kapcsolattartás más módon nem valósítható meg. A Szülői munkaközösség gyűléseire évente két alkalommal kerül sor.

A változatos kapcsolattartási formák ellenére a szülők egy részével nehezen valósítható meg az együttműködés. Ennek okai a fizikai távolság, az alacsony digitális kompetencia, az iskolázatlanság, a családon belüli értékrend, a közömbösség illetve az érdektelenség lehetnek. Néhány esetben a szülővel történő személyes találkozásra kizárólag akkor kerül sor, amikor a gyermekét kíséri el egy-egy iskolai rendezvényre pl. évnytő, szalagavató, ballagás.

Kenderesi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Fontosabb a lemorzsolódás szempontjából a tanulók szociális helyzetének ismerete, az ebből eredő esetleges hátrányok kompenzálása. Úgy vettük észre, hogy a szociális helyzeten belül is a szociokulturális háttér a meghatározó: a motivátlanság leggyakrabban az otthoni igénytelenségből, sőt esetenként tanulásellenességből fakad.

A szülők gyakran becsukják a szemüket gyermekük igazolatlan hiányzásával kapcsolatban, sőt fedezik a gyermeket. Nem vesznek részt az osztályfőnökkel a baj feltárásában, mert –talán iskolai kudarcainak következtében – maguk is ellenségnek tartják a tanárt, az iskolát. Szerencsére ez csak egy kisebbségre jellemző, de jellemző.

A szülői értekezletek látogatottsága is alacsony, pedig csak évente kétszer tartunk. Általában munkára hivatkozva menti ki magát az, aki erre veszi egyáltalán a fáradságot. Sokkal gyakoribb a telefonos kapcsolattartás, ami tanáraink elkötelezettségét dicséri, hiszen néhányan kora reggeltől késő estig „szolgálatban” vannak. A fogadó órák kihasználtsága sem mondható jónak, gyakran azok maradnak távol, akiknek a legfontosabb lenne személyesen beszélni a pedagógusokkal. Olykor a tehetetlenség érzése tarja távol a szülőt.

Mivel diákjaink többsége bejáró, a családlátogatás szokása lassan megszűnt, de alkalmilag, ha szükséges és lehetséges, természetesen megtörténik.

Iskolapszichológusban egyelőre csak reménykedünk, mert feladata lenne bőven. Így mi játszunk ezt a szerepet amatőr szinten, de átéléssel.

Szerencsénkre a szenvedélybetegségek nem játszanak komoly szerepet sem a lemorzsolódásban, sem iskolánk életében. Ennek megőrzése fontos, így évi két alkalommal megelőző foglalkozásokat tartunk.

A kisvárosi, ill. valljuk be, falusias környezet drog szempontjából kedvező, mivel nincs kínálat. Nálunk az italfogyasztás jellemzőbb, de nem hétköznapiakon, hanem hétvégén, erről a diákok be is számolnak osztályfőnöki órán. A fiúk ezt amolyan férfiassági próbának tartják – sajnos sok apa is.

A bullying nem jellemző sem az iskolában, sem a kollégiumban, s nem azért írhatom ezt, mert nem tudok róla, hanem azért, mert tényleg nem. Az egyetlen eset közel négy éve történt, a fiú el is távozott, mert osztálytársai folyamatosan azzal zaklatták, hogy füvezik, noha tudták, hogy nem igaz. Ugyanígy az internetes zaklatásban sincs tapasztalatunk szerencsére. Szervezett formában a DÖK foglalkozik diák-diák konfliktus feloldásával, ha sikertelen a dolog, a kollégiumi nevelőtanárok segítenek, vagy továbbítják a problémát az illetékeseknek. Ha fegyelmi eljárásra kerül sor, a Szabályzat alapján a békéltetéssel kezdünk, s ez legtöbbször eredményes. Nem jellemző iskolánkra az, hogy inkább szabaduljunk meg a problémás gyerekektől.

Összegzés

A tanulók szociális hátterének ismerete elsősorban az osztályfőnöki tapasztalatok valamint a tanuló lakóhelye szerinti jegyző által kiadott, a hátrányos illetve halmozottan hátrányos helyzetű tanulókra vonatkozó határozatán, másodsorban pedig csak a szükség szerinti, egyedi esetekben szervezett családlátogatásokon alapul. Külön intézményi mérés csak a hajdúböszörményi Széchenyi István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium iskolájában működik, mely 9. évfolyamon alkalmaz az iskola.

A szülőkkel történő kapcsolattartás különböző fórumokon valósul meg:

- évente kötelező jelleggel fogadóórával egybekötött szülői értekezletet tartanak az intézmények, melyek időpontja a munkatervben rögzített,
- több intézményben külön a 9. évfolyamos és külön a végzős évfolyamos tanulók szülei részére szerveznek szülői értekezletet, speciális feladatok és követelmények ismertetésével,
- több intézményben heti rendszerességgel hivatalos fogadóóra van meghatározva,
- telefon, közösségi oldalak, ellenőrző könyv, levél, elektronikus napló felületén. Az iskolák honlapján is sokféle információ, aktualitás megtalálható és e-mail küldésére is lehetőség van.
- a szülői közösség tagjaival az iskolavezetés találkozik. Ezeken az eseményeken a szülők betekintést kapnak az iskolában történt változásokba, fejlesztésekbe,
- a fentiekén kívül, iskolai rendezvények aktív és passzív résztvevőiként is jelen vannak a szülők.

2.2. Otthoni tanulás

Szentannai Sámuel Középiskola és Kollégium

Intézményi szinten nincs otthoni tanulási szokásokkal kapcsolatos mérés. Osztályfőnökök, osztályfőnöki órán készítenek kérdőíveket, amelyek eredményei nem adnak relatív képet az intézményre vonatkozóan.

A gyermek számára a tanulási folyamatok fontos színtere a családi környezet, az otthon. Az otthon végzett tanulás, a házi feladat nagy érdeme, hogy az önálló tanulással kapcsolatos tapasztalatok minőségéhez járul hozzá. Az iskolához, tanuláshoz való viszony kialakulásában óriási szerepe van az otthoni tanulásnak.

A mindennapi családi jellemzők viszonylagos állandósággal befolyásolják a tanulók életét, iskolai előmenetelét, tanulási képességét.

Az otthoni tanulási szokásrendnek kialakításában a szülőknek óriási befolyásoló szerepük van.

A családi háttér és a tanulási motiváció összefüggésének vizsgálatával kapcsolatos eredmények szerint a tanulási motívumok fejlettségében megmutatkozik az anyagi és érzelmi hátrány, a motiváció hiánya, és az iskolai leterheltség.

Az Intézmény statisztikát készít a hátrányos helyzetű tanulókról. Tudomásunkra jutnak olyan információk, melyek a családi háttérre, illetve a tanulók tanulási körülményeire vonatkoznak. A tanulók családi-kulturális helyzetéről közelítő képet ad a szülők iskolai végzettsége.

Tanulók tanulási körülményeit az osztályfőnökök osztályszinten különböző kérdőíves felmérésben vizsgálják.

Kétegyházi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

A családi környezeti tényezők közül – amelyek a hatékony tanulást meghatározzák – a következők játszanak fontos szerepet: a családi légkör, a szülői bevontság, a szülők társadalmi helyzete, a család szerkezete, tárgyi környezete. A két másik két fontos tényező az otthoni önálló tanulási szokás és a tanulási stílus.

A gyermek számára a tanulási folyamatok fontos színtere a családi környezet, az otthon. Az otthon végzett tanulás, a házi feladat nagy érdeme, hogy az önálló tanulással kapcsolatos tapasztalatok minőségéhez járul hozzá.

Az iskolához, tanuláshoz való viszony kialakulásában óriási szerepe van az otthoni tanulásnak. A jó felkészülés, a megfelelő mennyiségű gyakorlás az alapja a magabiztos iskolai szereplésnek. Műhely 34 A hatékony, önálló tanulás (Báthory–Falus 1997) azt jelenti, hogy a tanuló képes közvetlen irányítás nélkül kitaróan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást is, és felismeri szükségleteit és lehetőségeit. Ez egyrészt új ismeretek szerzését, feldolgozását és beépülését, másrészt útmutatások, stratégiák, értelmezési sémák, forgatókönyvek keresését és alkalmazását jelenti. A hatékony és önálló tanulás arra készíti a tanulót, hogy előzetes tanulási és élettapasztalataira építve tudását és képességeit helyzetek sokaságában használja otthon és az iskolában egyaránt. A motiváció és a magabiztosság e kompetencia elengedhetetlen feltétele. A hatékony és önálló tanulás további feltétele a saját tanulási stratégia kialakítása, a figyelem összpontosítása, valamint a tanulás szándékának és céljának kritikus mérlegelése.

Az önálló tanulás támogatja a gyermek személyiségfejlődését, valamint a társadalmilag fontos önrányítási kompetenciáit. Erősíti önbizalmát, és elvezeti ahhoz a képességhez, mely által felszabadultan és magabiztosan tud majd fellépni a társadalmi és gazdasági környezetben. Az otthoni önálló tanulás megadja a tanulóknak azt a felelősséget, hogy saját maguk határozzák meg a tanulás folyamatát. Elképzeléseiket a saját tanulási folyamatukhoz igazítják, így megtapasztalják a személyiség és a tanulás kapcsolatát. Ha a tanulók segítséget kapnak az önálló irányításhoz otthonról is, akkor megízlelik a tanulás értékes és fenntartható élményeit. A házi feladat az otthoni tanulás kulcsfogalma. Eredményességének kritériumai megegyeznek az eredményes pedagógiai munka alapvető feltételeivel, nevezetesen: a világos feladat megjelöléssel, a differenciálható sajátossággal, az ellenőrzés, értékelés rendszerességével. Az otthoni tanulásnak éppen olyan fontos szerepe van, mint az iskolainak. Ezért nem kell elhanyagolni, hanem segíteni kell a gyermeket, hogy minél sikeresebb legyen!

Székács Elemér Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Otthoni tanulási szokásokkal kapcsolatos felmérésre csak osztályfőnökök által kerül sor a tanulók körében. Ez elsősorban szóbeli beszélgetésen alapul, és csak néhány esetben történt meg a felmérés egy-egy osztály esetében rövid kérdőíves kitöltés formájában.

A tanulók tanulási körülményeiről, otthoni háttéréről valamennyi osztályfőnök és természetesen a szaktanárok is igyekeznek minél részletesebb képet kapni egyéni elbeszélgetések, fókuszcsoporthoz tartozó beszélgetések formájában, erre vonatkozóan azonban mély, intézményi szintű specifikus vizsgálattal nem rendelkezik az iskolánk.

Problémás esetben a szakhatóságok (például GYEJÓ) a családról szerzett információkat megosztja az iskolával az esetmegbeszélések során.

Bethlen Gábor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Az intézményben nincs mérés az otthoni tanulási szokásokkal kapcsolatban. Nem vizsgáljuk a család szerepét a diákok tanulási motivációjával kapcsolatban. A szociális helyzettel kapcsolatban a kompetenciamérés része a szociális mérés, azonban ezt a nem kötelezően kitöltendő kérdőívet a tanulók csak a legritkább esetben hozzák vissza.

Információ abban az esetben jut az iskola tudomására, amikor egy tanuló viselkedésével kapcsolatban probléma merül fel. Beszélgetések során kiderülnek az otthoni problémák.

Széchenyi István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Iskolánkban a 2016/2017-es tanévben kísérleti jelleggel bevezettük a Családi háttérvizsgálatot. A kérdőíves felmérést a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók Arany János Kollégiumi Programjának előkészítő évfolyamával készítették el először, majd ezt kiterjesztettük a jelenlegi tanévben minden 9. évfolyamos osztályra és a 2 éves érettségi felkészítő szakközépiskolai képzés első évfolyamára. A kérdőív kérdéseinek összeállításánál törekedtünk arra, hogy minél pontosabb képet kaphasson az iskola a diákok családi hátteréről, melynek egyik eleme az otthoni tanulási szokásokat felmérő kérdéscsoport:

- Hány könyvetek van otthon, szüleidnek és neked összesen?
- Hol szoktál otthon tanulni?
- Az elmúlt években milyen gyakran mentek el a szüleid a szülői értekezletre?
- A szülői értekezleteken kívül milyen gyakran mentek be a szüleid az iskolába, hogy beszéljenek a tanárokkal?
- Támogatják-e szüleid a tanulmányaidat?
- Milyen gyakran ellenőrzik szüleid a jegyeidet?
- Van-e otthon internetkapcsolatotok?
- Kivel szoktál tanulni, ki segít a tanulásban?
- Kivel beszéled meg jövőbeni terveidet?

A felmérés kiértékelése osztályszinten és a tanulóra vonatkozóan egyénileg történik, ez utóbbi esetében – betartva az adatvédelmi szabályokat – csak a szülő, az osztályfőnök és a kollégiumi nevelőtanár ismerheti meg a válaszokat, az osztályszintű és az abból létrejövő iskolai eredmények viszont bemutatásra kerülnek egy nevelőtestületi értekezlet keretén belül.

A válaszok értékeléséből kiderült, hogy diákjaink sok esetben nem kapják meg a tanuláshoz szükséges családi motivációt, gyakran anyagi okokra vezethetők vissza a rossz tanulási körülmények.

Az iskola elsősorban az osztályfőnökök, kollégiumi nevelők útján szerezhethet tudomást a tanulók otthoni tanulási körülményeiről a diákok, illetve a szülők elmondása alapján, valamint segíti még információkkal az iskolát a családsegítő szolgálat.

Családlátogatások nem történtek a 2016/2017-es tanévben, ennek okai az alábbiak: a szülők nem megfelelő együttműködése, a pedagógusok és a gyermekjóléti szolgálat szakembereinek nem megfelelő kapcsolata, de talán a legfontosabb az utazási költségek finanszírozásának hiánya.

Kenderesi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Otthoni tanulási szokások kérdőíves felmérése 2017 szeptemberében készült először.

Ennek ellenére az osztályfőnökök eddig is tisztában voltak azzal, mire mi jellemző. Az érettségiző osztályokban jellemzően elkészülnek a házi feladatok, de a szóbeli tanulással szemben nagy az ellenérzés diákjainkban. Akik vizsgára készülnek, inkább magolnak, mint lényegkiemeléssel önállóan dolgozzanak fel egy-egy témát. Nem a tudás megszerzése ellen van kifogásuk, hanem az olvasás a probléma. Azoknak is, akiknek egyébként nincs olvasási - szövegértési problémája. Ezért van különösen nagy szükség a jó órai vázlatra, az óra végi összefoglalásra, a következő órán az ismételésre, elmélyítésre.

A családokra kevés kivétellel nem jellemző, hogy napi rendszerességgel ösztönöznék tanulásra gyermekeiket. Részben úgy vélik, középiskolában „már legyen annyi esze a gyerekeknek”, részben pedig a végeredmény érdekli többségüket, s elégnék tarják az általános figyelmeztetést. Ahol pedig lehetetlen tanulni, arról a pedagógusok tudnak, és segítenek.

Összegzés

Intézményi szinten nincs otthoni tanulási szokásokkal kapcsolatos mérés, de az osztályfőnökök az osztályfőnöki óra keretében készítik erre vonatkozóan felmérést, amelyek eredménye nem ad relatív képet az intézményre vonatkozóan. A hajdúböszörményi Széchenyi István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium által, 9. évfolyamos tanulók körében végzett családi háttérvizsgálati rendszer tartalmaz az otthoni tanulásra vonatkozó kérdéssort.

A tanuló számára a tanulási folyamat fontos színtere a családi környezet, az otthoni tanulási szokás és tanulási stílus. A tapasztalatok szerint a családi környezeti tényezők közül a családi légkör, a szülői felelősség, a szülők társadalmi helyzete valamint a család szerkezete befolyásolja döntő mértékben az otthoni tanulás létét és minőségét. A két másik két fontos tényező az otthoni önálló tanulási szokás és a tanulási stílus, e kettő megismertetésében és elsajátíttatásában az iskoláknak fontos szerepe van.

3. PEDAGÓGUSOK

3.1. Alkalmazott tanári módszerek

Szentannai Sámuel Középiskola és Kollégium

Iskolánk pedagógusainak többségénél lezajlott az önértékelés, ahol a dokumentumelemzések, óralátogatások során képet alkothatunk az alkalmazott tanári módszerekről. Nevelőtestületünk tagjai többféle módszerrel támogatják a tanulók otthoni tanulását.

Rendszeresen adnak házi feladatot, amit az egyes csoportok, illetve osztályok igényeihez igazodva ellenőriznek is. Alkalmanként szorgalmi feladatokat, illetve otthoni kidolgozást igénylő beadandó feladatsorokat is jelölnek ki szaktanáraink, melyek a jó jegy szerzésének reményével motiválják a tanulókat.

Több pedagógusunkról is elmondható, hogy az általa tanított osztályokkal a közösségi oldalakon létrehozott csoportokban osztanak meg feladatsorokat, melyek az otthoni tanulást, gyakorlást segítik elő.

A nyelvszakos kollégáinknál jellemző, hogy levelező versenyeken indítják a vállalkozó diákokat, ezzel elősegítik azt, hogy a tanulók bizonyos témákba otthon jobban beleássák magukat.

Néhány kollégánk kiselőadások elkészíttetésével motiválja tanulóinkat az otthoni felkészülésre, kutatásra.

Egyre több pedagógusunknál jelenik meg a projektkészítés, mint egy, az otthoni tanulást támogató módszer.

Néhány szaktanár alkalmazza a Google Drive felületet, amelyre tanulást segítő tananyagokat töltenek fel. Ez a felület a csoport vagy osztály minden tagja számára elérhető.

Kétegyházi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Az iskolánkban döntő többségben a hagyományos – elbeszélő, magyarázó – módszerekkel, elsősorban frontális szervezési módban folyik az oktatás. Tény, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal való foglalkozás új feladatok, új helyzetek elé állítja a jelenkori pedagógust. Természetesen nem azért, mert a velük való foglalkozás szükségessége, módszerei eddig nem voltak ismertek, hanem azért, mert számuk olyan nagy mértékben megnőtt.

A projektoktatás egy új oktatási stratégia, mely kiválóan alkalmas a tanulás tanulására és ezáltal az élethosszig tartó tanulás megalapozására.

A projektoktatás eredménye mindig egy produktum, egy projekt. A projekt sajátossága, hogy kettős funkciójú: egyrészt egy tanulási egység, melynek középpontjában a valós életben felmerülő az emberek többségét érintő kihívás, probléma áll, melynek megoldása felelős, együttműködésre képes, magatartást kíván; másrészt a tanuló tanulás során létrejött produktum, projekt magában hordozza az elsajátított tanulás további alkalmazását, gazdagítását, újabb produktumok alkotását. A projekt fajtái: esztétikai-művészeti alkotás, intellektuális alkotás, materiális eszköz készítése.

A kooperatív oktatási módszer: a tanulók kis csoportokban (4-6 fő) való együttműködésen alapuló, tevékenységorientált foglalkoztatása. Célja: az intellektuális készségek fejlesztése, a szociális készségek fejlesztése, az együttműködési képesség kialakítása. Alapelvei: az egyidejű interakció, az építő egymásrautaltság, az egyéni felelősség, az egyenlő részvétel. Változatai: csoportos tanulás – egyéni teljesítmény csoportos tanulás – egyéni vetélkedő (csoporton belül) mozaik tanulás (az anyag felosztása, és együttes előadás) csoportkutatás (közös tervezés, kutatás) A kooperatív módszer nem nélkülözheti a társak aktív, segítő, támogató részvételét az együttes munka, a kooperatív tanulás keretei között. A tanulók nemcsak a saját munkájukért, hanem a csoport tagjának tanulási eredményeiért is felelősek. A kooperatív módszerek nagymértékben elősegítik az adott osztályon, közösségen belüli kapcsolatok pozitív irányú alakulását, hozzájárulnak az önértékelés fejlődéséhez, az iskolához való pozitív attitűdök kialakulásához.

A tanulási szerződés: a tanulási szerződés egy olyan tanár és tanuló közötti megállapodás, amely egy adott tanulási cél elérése érdekében történik. A megállapodás különböző feladatokat tartalmazhat, amelyek lehetnek kötelezőek vagy választhatóak. A tanulási szerződés célja: a tanuló önállóságának, felelősségvállalásának növelése, az egyéni ütemben végzett munka lehetőségének biztosítása, a tanuló motiválása a vállalt feladat elvégzésére.

Tanulmányutak, kirándulások: célja az elméletben megalapozott ismeretek alkalmazása a gyakorlatban, közvetlen tapasztalatok, élmények szerzése. Tartalma: A tanulmányi kirándulás olyan ismeretszerzésre és ismeretek alkalmazására ad lehetőséget, amelyek a természeti és társadalmi jelenségek, folyamatok tanulmányozására, vizsgálatára, valamint gyűjtőmunkára irányulnak. Formái: tanulmányi séta, országjárás, tanulmányút, kirándulás.

A szimuláció, a szerepjáték és a játék olyan oktatási módszerek, amelyek alkalmazásával a tanulók közvetlen tapasztalati úton gyakorolnak olyan tevékenységeket, amelyek a valóságos élet leegyszerűsített szabályai, eseményei, jelenségei. Célja: a szabályok, normák ismerete, elfogadása, a tevékenységek (szerepek, valós helyzetek) gyakoroltatásával.

Struktúrája:

- a háttérrel leíró forgatókönyv,
- a különféle érdekeket megvalósító szerepek,
- az egyének által követendő lépések,
- a valós helyzetet tükröző adatok,
- lehetőség a döntések következményeiről való meggyőződésnek.

A szerepjáték életközeli, élményszerű, hosszútávú tudást biztosít a mindennapi életben való eligazodáshoz. Maga a játék erősen motiváló, feszültséget oldó, a szabályok, normák elfogadását elősegítő módszer.

A házi feladat a tanuló önálló tevékenységét feltételező módszer. A házi feladat felelősségérzetet, kötelességérzetet kialakító hatását, illetve teljesítménynövelő eredményét nemzetközi empirikus vizsgálatok bizonyítják.

A házi feladat eredményességének kritériumai megegyeznek az eredményes pedagógiai munka alapvető feltételeivel, nevezetesen világos feladatmegjelölés, a tanulók számára megoldandó és megoldható legyen, a tanári ellenőrzés, értékelés rendszeres, a hibák korrigálhatók legyenek.

Összefoglalva: a hatékony tanulást elősegítő módszerek kivétel nélkül feladat-, illetve tevékenységorientáltak. Alkalmazásuk jelentős mértékben növeli a tanulói aktivitást, a tanulók önállóságát; szabadságot, választási lehetőségeket biztosít a tanulási folyamat megismerési és kivitelezési folyamatában; minden esetben feltételezi a tanulói produktum bemutatását, értékelését; lehetővé teszi a bemutatott produktum korrekcióját; egyúttal motivál a minőségi munkára, s hozzájárul a tanulók személyiségfejlődéséhez.

Székács Elemér Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Az otthoni tanulást a pedagógusok egyénre szabott, és a tanulók egyéni képességeihez alkalmazkodó feladatokkal támogatják. Az otthoni elsajátításra és felkészülésre szánt feladatok mennyiségét, a határidőket egyaránt igyekezünk a tanulók szakmai gyakorlati és egyéb lekötöttségeihez, leterheltségéhez, valamint a haladási ütemükhöz, képességeikhez igazítani.

Valamennyi szaktanár prezentációs anyagokat, kidolgozott tételsorokat, képi-hang- és video anyagokat, mint tanulást segítő tananyagokat bocsát a tanulók rendelkezésére, melyek elektronikus úton is elérhetők. Osztályfőnöki és délutáni órák alkalmával tanulás-módszertani foglalkozásokra is sor kerül a tanulási szokások javítása, az otthoni tanulás segítése céljából.

Iskolánk kollégiumában továbbá a tanulószoba lehetősége is biztosított a nem kollégista tanulóink számára is, ahol nyugodt, támogató légkörben, szükség esetén szaktanári segítséget is felkínálva segítjük a diákok tanulását.

Bethlen Gábor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Iskolánkban elsősorban a hagyományos elbeszélő, magyarázó módszerekkel, frontális szervezési módban folyik az oktatás. Pedagógusaink projektmódszer alkalmazásával próbálják színesíteni a sokszor száraz tananyagot. A házi feladat a tanuló önálló tevékenységét feltételező módszer, mellyel felelősségérzetet, kötelességérzetet alakít ki, illetve teljesítménynövelő eredménye lehet. A házi feladat alapján a pedagógusnak lehetősége nyílik az oktatás ellenőrzésére, a diák értékelésére és az otthoni tanulás mérésére.

Széchenyi István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Iskolánkban a pedagógusok által alkalmazott módszerekre vonatkozóan intézményi mérést nem készítünk. Célszerűnek tartanánk ilyen mérés bevezetését akár a tanulók, akár a pedagógusok körében, annak érdekében, hogy beépítsük módszertani kultúránkba az eredményeket.

Az iskolánk által alkalmazott módszerek közé tartozik a kompetencia-alapú oktatás, ahol fő célunk a kulcskompetencia-területek fejlesztése. Szaktanáraink jártasak az IKT által támogatott kooperatív tanulásszervezési eljárás alkalmazásában, ennek megfelelően a tanítási órákon a csoportmunka, páros munka, egyénre szabott munka és az önálló munka egyaránt megjelenik. Az osztályon belüli eltérő képességű tanulók hátránykompenzálása érdekében élünk a differenciálás lehetőségével. A projektoktatás keretében egy tanulócsoporthat (AJKP osztály) önállóan sajátít el két témakört a tanév elején és végén, mintegy keretbe foglalva e speciális képzés céljait. Az iskolánkban megtartott témahetek: a központilag meghatározott fenntarthatósági témahét (9. évfolyam) és digitális témahét (10. évfolyam), valamint az iskola saját „kreációjaként” a karácsonyi témahét az AJKP osztályban, további témahetek egyetlen tantárgy esetében sem jelennek meg az iskola oktatási palettáján.

A 2017/2018-as tanévtől kezdődően intézményi szinten alkalmazzuk a Komplex Instrukciós Módszer-t (KIP) az AJKP és a szakközépiskolai osztályokban felmenő rendszerben, félévente 12-18 pedagógus vesz részt KIP továbbképzésen, akik a későbbiek folyamán egy stratégia mentén az adott osztályban már a KIP módszer segítségével oktatnak a tanórák kb. 20%-ában.

A pedagógusaink változatos módszerekkel igyekeznek elérni, hogy a diákok otthon is megfelelő időt fordítsanak tanulásra. A szaktanárok versenyfelkészítésének eredménye komoly inspiráló erőt jelent az alsóbb évfolyamos tanulók számára, látva a szakmai vizsga alóli felszabadulás lehetőségét, szakgimnáziumi tanulók esetében felvételi pluszpontokat és nem utolsósorban a tárgyi nyereményeket, szaktanári, igazgatói dicséreteket.

Lehetőséget adunk olyan kutatómunkára adott témakörben, mely kapcsolódik az órai tananyaghoz, szükségessé teszi a számítógép és az internet használatát, s az ezáltal készített prezentációt értékeljük, órai munkaként akár érdemjeggyel jutalmazzuk. Szorgalmi, nem kötelező jellegű feladatok megoldásával szintén az otthoni gyakorlást igyekszünk elősegíteni. Ennek hozadéka a dolgozatok eredményén látszódhat, így elősegítve a lemorzsolódás csökkentését.

A házi feladatok, melyek megoldása kötelező jellegű minden tanuló esetében, egyrészt az órai tananyag gyakorlását, elmélyítését támogatja, másrészt a megoldás eredményessége jelzés értékű a pedagógus részére.

Folyamatosan lehetőséget biztosítunk diákjainknak a beszámolásra, javításra, ezzel motiválva őket az otthoni készülésre.

Az informatika oktatás támogatására fogalmazódott meg először, hogy e-tanulási keretrendszer (Moodle) szeretnénk alkalmazni teszt jelleggel az iskolánkban. A keretrendszer nyilvántartja a tanulókat és eredményeiket, hozzáférést biztosít a tananyag különböző elemeihez, naplózza a tanárok, tanulók tevékenységeit, támogatja a tanári értékelést (formatív és szummatív értékelést egyaránt), önértékelő és számonkérő elemeket tartalmaz, támogatja a virtuális csoportmunkát.

Az idegen nyelv tanítása során a beszédkészség fejlesztésére video chat bevezetését tervezzük, mely a hiányzó tanulók esetében segítené a tananyag pótlását, valamint a szókincs fejlesztését minden, ezzel a lehetőséggel élő tanuló esetében.

Kenderesi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

A nehezen tanuló diákokkal kapcsolatban a pedagógus maga dönti el, hogyan ösztönözze, de többnyire megbeszéljük, milyen módszer vezethet vagy vezetett sikerre. Általános értékelési szempontok természetesen vannak a Pedagógiai Programban, de ez sem tér ki az alkalmazandó módszerekre – ez a jövő feladata.

Egységes eljárások persze vannak, s ezek osztályozó értekezleten mindig előkerülnek és vitát generálnak. Ilyen a magatartás és szorgalom jegyek elbírálása. De ennél sokkal fontosabb órákon a szóbeli értékelés, a gyengébb jegyet is könnyebben elfogadja a diákok többsége, ha megbeszéljük a hiányosságokat, és később ebből tud profitálni. Magából a jegyből nem szerez információt.

Eljutottunk a tanári motivációig. Erre iskolánkban nincs mérés, pedig hasznos lenne. Az önismeret lehetne az alapja a megújulásnak, a megújulás gátolhatná meg a kiégettséget.

Elméletileg mindnyájan tudjuk, hogy a frontális munka fokozza a gyengébb tanulók lemaradását, mégis gyakran egyszerűsítjük erre az oktatási módszert. Elméletileg tudjuk, hogy a differenciált tanítás sokkal több sikerélményt hoz a gyengébb tanulónak, de vesszük-e a fáradságot az előkészítésére? Tudjuk azt is, hogy a gyengébb tanulónak több pozitív megerősítésre van szüksége, de nem dicsérjük-e mégis többet és szívesebben a jó tanulókat?

Kikkel keressük a szemkontaktust? Bizony, akár a rossz diák, mi is hajlamosak vagyunk arra, hogy bár tudunk a jó gyakorlatról, megszokások vezetnek bennünket, s a kisebb erőfeszítéssel járó gyakorlatot választjuk, pedig hosszú távon a magunk munkáját segítenénk.

Összegzés

Az iskolák a különböző pedagógiai módszerek alkalmazására vonatkozóan felmérést nem végeznek, de erre vonatkozóan információk szerezhetők a tanmenetekből, az óralátogatások, bemutató órák és foglalkozások dokumentumaiból. Minden intézményben megmutatkozik a frontális osztálymunka, a projektoktatás, a kooperatív technika, az egyéni és páros munka alkalmazása, intézményenként eltérő súllyal és gyakorisággal. A hajdúböszörményi Széchenyi István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium iskolájában került bevezetésre a KIP módszer a 2016/2017. tanévtől kezdődően felmenő rendszerben.

Az iskolák többféle módszerrel támogatják a tanulók otthoni tanulását:

- házi feladatokkal,
- differenciált szorgalmi feladatokkal,
- kiselőadások, prezentációk készíttetésével, majd önálló bemutatásával a tanórán,
- projektoktatás keretében adott témák otthoni feldolgozásával.

Több intézményben motivációs célból, az otthoni tanulás sikerességének érdekében a pedagógusok alkalmazzák az internet adta lehetőségeket, a Goggle Drive vagy az OneDrive felületeket, amelyekre tanulást segítő tananyagokat töltenek fel, továbbá a Facebookot, amely a kapcsolattartást és a kommunikációt biztosítja. A tapasztalat azt mutatja, hogy az otthoni tanulás minőségét meghatározza az egyéni felkészítés speciális iskolai formája, a tanuló szoba rendszerének biztosítása, melyet 2 iskola épített be pedagógiai kultúrájába.

3.2. A tanárok értékelési szokásai

Szentannai Sámuel Középiskola és Kollégium

Értékelési rendszerünket elsősorban iskolánk pedagógiai programja 3. pontjának alpontjai határozzák meg. Minden tanár ezeket a szempontokat veszi figyelembe a tanulók munkájának értékelésekor és természetesen ennek érdekében együttműködünk egymással. A legváltozatosabb módszereket alkalmazzuk. A diagnosztikus értékelést elsősorban az év eleji, év végi felmérők, illetve egyesek témakört lezáró dolgozatok esetében is alkalmazzák érdemjeggyel és szövegesen. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy írásban és szóban is megtörténjen az értékelés. A formatív értékelést legtöbbször a tananyag feldolgozása során alkalmazzuk, legyen szó, írásbeli vagy szóbeli feleletről, házi dolgozatról, szorgalmi feladatról. Mindemellett szinte minden tanár értékeli a diákok órai munkáját, hozzáállását, kis jegyekkel, pluszpontokkal. A formatív értékelés keretein belül többen célorientált, az egyes tanulói célokkal összefüggő feladatokat állítanak össze szóban és írásban. A szummatív értékelést általában témazáró dolgozat osztályzataként, osztályozó vizsga érdemjegyeként félévi- és év végi osztályzat, érettségi osztályzat adásánál alkalmazzuk. Iskolánk házirendjének 1. számú melléklete tartalmazza az osztályozó vizsga tantárgyankénti, évfolyamonkénti minimum követelmények témaköreit. Arra törekszünk, hogy az értékelés bármilyen formában is történjen, fejlesztő célzatú legyen, amely a tanuló biztatására, pozitívumai kiemelésére szolgál. A tanulók értékelése során igyekszünk a tanulói önértékelést is bekapcsolni a folyamatba. Tanulóinkat mindenképpen az önálló munkára neveljük kompetenciáik fejlesztésével és újabb kompetenciák kialakításával.

A tanulók értékelésére rendelkezünk egységes eljárásokkal, amelyeket pedagógiai programunk tartalmaz. Pl. a tanulmányok alatti vizsgák szabályai fejezetben (2.9) az osztályzatot a tanuló százalékos teljesítmény alapján adjuk. 0-29 % elégtelen (1), 30-48 % elégséges (2), 49-67 % közepes (3), 68-84 % jó (4), 85-100 % jeles (5).

A tanulók értékeléséhez hozzátartoznak a jutalmazások és elmarasztalások, valamint a magatartásuk és szorgalmuk értékelése is, amelyeknek elveit szintén a pedagógiai programunk tartalmazza. A tantestület minden tagja igyekszik egységesen alkalmazkodni ezekhez az elvekhez, amely szinte szükségszerűvé teszi az együttműködést közöttünk.

A tanári értékelésre vonatkozóan nem rendelkezünk méréssel.

Kétegyházi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Az értékelés nem más, mint a célok és az eredmények összevetése, az eredmények vizsgálata abból a szempontból, hogy céljaink szerint minek kellett volna eredményként létrejönnie. A pedagógiai értékelésnek ez a fogalma nagyon tág. Magába foglalhatja egyebek mellett a tanulók neveltségi szintjének, a tanár munkájának, egy egész iskola vagy több iskola munkájának, a tantervnek, a taneszközöknek stb. az értékelését. Kérdőívünkben figyelmünket egyedül a tanulói teljesítmények értékelésére összpontosítottuk.

A pedagógiai értékelésnek a következő fő formáit szokás megkülönböztetni: diagnosztikus, formatív és szummatív.

Amennyiben a tanár a tanulók olyan tudáselemeire kíváncsi, amelyek szükségesek bizonyos új ismeretek feldolgozásához, meg akarja ismerni a gyerekek előzetes tudását, akkor a diagnosztikus módszert alkalmazza. Ez történhet írásban, szóban, de valamilyen cselekvés, tanulói aktivitás részeként is.

Az előzetes tudás lehet a gyerekek esetleges naív elképzelése az éppen feldolgozni kívánt tananyaggal kapcsolatban, a gyermektudomány elemei. De lehet az is, hogy korábbi tananyagrészek ismeretére kíváncsi a tanár, melyek szükségesek a továbbhaladáshoz.

Amikor egy új anyagrész feldolgozásában már teljesen elmerült a tanulócsoport, és a tanár tudni szeretné, hogy a gyerekek ténylegesen mennyit is értettek meg belőle, akkor kerül sor a formatív értékelésre. Ez szintén történhet szóban és írásban is. Mivel még nem fejeződött be teljesen az adott anyagrész feldolgozása, ezért a hiányosságokra vissza lehet térni, az eseteleges félreértéseket, hibás tanulói konstrukciókat lehet javítani.

A formatív értékelés elnevezése onnan származik, hogy ebben a tanulási szakaszban az értékelés közvetlenül a tanuló, illetve a tanulás formálását, alakítását célozza. Míg a diagnosztikus értékelés elsősorban a tanár számára szolgál visszajelzéssel, addig a formatív értékelés esetében a visszajelzés címzettje a tanuló. Információt ad arról, hogy hol tart a tanuló, mit tud, és mit nem tud, hol vannak hiányosságai. Ezáltal segíti a tanuló önértékelését. A formatív értékelés alkalmazásában egy olyan szemlélet, pedagógiai filozófia fejeződik ki, amely szerint a tanuló nem passzív „gyerekanyag”, akivel csak megtörténik a tanítás, hanem aktív részese a pedagógiai folyamatnak. Ha a diagnózisra azt mondtuk, hogy a folyamat kezdetén áll, akkor a formatív értékelésről azt mondhatjuk, hogy mintegy végigkíséri a pedagógiai folyamatot.

Amikor teljes mértékben befejezte a csoport az adott anyagrész feldolgozását, következik a szummatív, lezáró, összegző értékelés. Ez többféleképpen is történhet. A hagyományos iskolai szituációkban úgynevezett témazáró dolgozatot írnak a gyerekek, az év végi osztályzat adása, illetve ebbe a kategóriába tartoznak a különféle külső vizsgák, mint érettségi, felvételi, nyelvvizsga, KRESZ-vizsga szervezése stb. Az osztályzatok mindig szummatív funkciót töltenek be még akkor is, ha formatív (megerősítési) szerepük is jelentős.

Fontos megjegyezni, hogy a diagnosztikus értékelésnél, amikor a gyerekek előzetes ismereteit méri fel a tanár, semmiképpen nem szabad minősítő értékelést alkalmazni, hiszen annak nem ez a funkciója. Nem szabad rossz osztályzatot adni, amennyiben az iskola az értékelésnek ezt a formáját alkalmazza. Ha ez csak egy esetben is előfordul, akkor a pedagógus „elveszítette” a gyerekeket. A gyerekek soha többet nem fogják neki elmondani saját gondolataikat. Esetleg elérhető vele az, hogy inkább előre elolvassák a tankönyvet, és az abból bemagolható mondatokat adják vissza, de arról, hogy valóban megértették-e, elfogadták-e az új gondolatokat, nem tud tájékozódni a tanár. A formatív értékelés esetében lehet már minősíteni, de az semmiképpen se számítson véglegesnek! Ki lehessen javítani, hiszen ha a diák jól megtanulta és ténylegesen meg is értette az adott tananyagot, akkor valójában megérdemli a jobb osztályzatot, amennyiben így értékelnek az adott iskolában. Lehet olyan módszert is alkalmazni például, hogy a tanár csak annak a tanulónak írja be az osztályzatot, aki kéri.

Székács Elemér Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Iskolánk helyi tanterve minden tantárgyra, illetve tantárgycsoportokra vonatkozóan tartalmaz értékelési rendszert. Az értékelés módja kiterjed szóbeli, írásbeli, szöveges értékelésekre egyaránt, évközi, félévi és év végi értékelések tekintetében is.

Elektronikus napló statisztikai összevetéseit felhasználva évente kétszer tartunk elemzést az eredményeket illetően.

Bethlen Gábor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Intézményünkben működik a Belső Ellenőrzési Csoport. A csoport munkájának része a tanárok tanóráinak száma. A látogatások során és a látogatásról készült óralátogatási naplóban az óratervekben látszik, hogy a tanárok a mérés-értékelést beillesztik órai munkájukba.

A tanórák értékelése alapvetően a vizsgákhoz hasonlóan érdemjeggyel történik. Az értékelés rendszerét az iskola pedagógiai programja rögzíti. Egyéb mérés a tanárok értékelési szokásaira nincs.

Széchenyi István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Iskolánkban létezik tanári együttműködésre épülő értékelési rendszer, melyet iskolánk Pedagógiai Programjának 32. fejezete rögzít. Intézményünkben a diagnosztikai, fejlesztő és összegző értékelés együttesen járul hozzá, hogy a tanulók képességét és teljesítményét mérjük és értékeljük.

A tantárgybeli képességek felmérésére 9. évfolyam szeptemberében bemeneti, 9. 10. évfolyam júniusában kimeneti szintfelmérő dolgozatokat íratunk. Szakközépiskolában matematika, magyar, idegen nyelv tantárgyakból, szakgimnáziumban matematika, magyar, idegen nyelv, természetismeret tantárgyakból. A dolgozat évfolyamdolgozatnak minősül. E felmérő rendszernek kettős célja van:

- adott szint alatt teljesítő tanulók felzárkóztató foglalkozáson való részvételére kijelölés,
- az adott tantárgyon belüli csoportbontás.

A tanáraink által alkalmazott értékelési módszerek az alábbiak:

- személyes, verbális értékelés, mely egyrészt a pedagógus személyiségéből, értékrendjéből eredő szabályozó megnyilvánulások, másrészt osztályfőnökök, szaktanárok értékelései közösen végzett tevékenységek során,
- írásbeli szöveges értékelés, mely elsősorban a magatartással és szorgalommal kapcsolatos dicséretes és fegyelmező intézkedések,
- a különböző számonkérési formák során a tanuló teljesítményének értékelése osztályzattal: írásbeli: témazáró, dolgozat, röpdolgozat, tudásmérő teszt, szintfelmérők

A különböző számonkérési formák során a tanuló teljesítményének értékelése osztályzattal történik az alábbiak szerint:

- írásbeli:
 - témazáró, dolgozat, röpdolgozat, tudásmérő teszt, szintfelmérők,
 - az osztályozás százalékos határait mind a közismereti, mind a szakmai tárgyak esetében Pedagógiai Programunk rögzíti,
- szóbeli:
 - felelet, beszámoló, kiselőadás,
 - az osztályozás ajánlott követelményeit ugyancsak a Pedagógiai Programunk rögzíti.

A tanuló félévi és tanév végi minősítése osztályzattal történik az alábbi elvek mentén:

- szóbeli, írásbeli (gyakorlati) számonkérés érdemjegyei, ahol
 - a témazáró dolgozatok illetve a 9-10. évfolyamos bemeneti és kimeneti felmérések kétszeres súlyozással,
 - szakgimnáziumi képzésben a 10-11. évfolyamos belső tantárgyi vizsga eredménye háromszoros súlyozással kerülnek beszámításra,
- ezeken kívül tanórai aktivitása, szorgalmi, nem kötelező jellegű feladatok elvégzése, tárgyi tudása, a tananyag elsajátításának mértéke, önálló feldolgozó (kutató) munka, rendszeres órára való készülése, füzeteinek rendje, esztétikuma, gyakorlati oktatásban résztvevő tanulók esetén a tanuló szakismerete, pontossága, önállósága, megbízhatósága, munkához való viszonya, eszközök, szerszámok gondozása, munkavédelmi és egészségügyi rendszabályok ismerete és betartása járul hozzá a végleges érdemjegy kialakításához.

Iskolánk az érettségit adó képzésben tanuló diákjaink számára tanulmányai során mind az öt kötelező érettségi tárgyból belső vizsgákat szervez, mely minden az adott évfolyamon a vizsga időpontjában tanulói jogviszonnyal rendelkező diák számára kötelező, aki nincs felmentve az adott tantárgy értékelése és minősítése alóli. A vizsga részleteit a Pedagógiai Program 20. pontja tartalmazza. A tantárgyi vizsgákon a vizsgaeredmény megállapítása a vizsgán elért százalékos teljesítmény alapján egész számra kerekítve történik az érettségi vizsgának megfelelő pontozással.

Végzős szakgimnáziumi tanulók matematikából és idegen nyelvből próbaérettségit tesznek. Pontozása az érettségi vizsga pontozásának megfelelően történik. Az érdemjegy háromszoros súlyozással kerül a tanév végi jegy beszámításába.

A magatartás és szorgalom jegyek értékelésére vonatkozóan is rendelkezik iskolánk határozott elvekkel. Mind a félévi, mind az év végi érdemjegyek megállapítása ezen elvek mentén történik. Erre vonatkozóan a Pedagógiai Program 34.2. fejezete rendelkezik.

A tanárok értékelési szokásait illetően iskolánk nem végez mérést, de célszerűnek tartanánk ilyen mérés bevezetni annak érdekében, hogy a tehetséggondozás, a felzárkóztatás, a korrepetálás és a tanulóra vonatkozó egyéni figyelés érdekében olyan értékelési gyakorlat meghonosítása, amely a pozitívumokat tárja fel abból a célból, hogy a tanuló alkalmazásra képes tudása több, alaposabb legyen.

Kenderesi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Az értékelési szempontok a következők intézményünkben:

- tanuló mennyi időt foglalkozott a tananyag elsajátításával, amit abból is látni lehet, ha korrepetáláson vesz részt az adott szaktanárnál,
- vizsgakövetelményeknek megfelelő százalékos értékelés,
- szóbeli felelet értékelésénél az összefüggések megléte a felelet tananyagtartalmát illetően,
- órai és otthoni munka figyelembe vétele a tanuló minősítésekor,
- az írásban gyengébb, diszgráfiás tanulókat szóban értékeli,
- megfigyeljük az értékelés során, hogy a tananyagtartalom milyen mértékben épült be a hosszú távú memóriájába a nebulónak.

Összegzés

Egyetlen iskola sem végez a pedagógusok értékelési szokásaira vonatkozó felmérést.

Minden iskola esetében a pedagógusok értékelési feladataikat elsősorban a Pedagógiai programban rögzített elvek alapján végzik, melyek egységesen az alábbi területeket érintik: diagnosztikus, szummatív és formatív értékelés. Ezen értékelési típusokon belül az értékelési módok, eljárások és az értékelési elvei döntő mértékben hasonlóak. Arra törekednek az intézmények, hogy az értékelés bármilyen formában is történjen, fejlesztő célzatú legyen, amely a tanuló biztatására, pozitívumai kiemelésére szolgál. A tanulmányok alatti vizsgákra vonatkozó előírások, követelmények minden intézményben megfogalmazásra kerültek, s egyedülként a Széchenyi István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégiumban került bevezetésre az érettségi vizsga mintáján alapuló, szakgimnázium 10-11. évfolyamán érvényes belső vizsga, vagy másnéven a „kisérettségi” rendszere a kötelező érettségi vizsgák tekintetében.

A tanulók értékelése nem csak a tanulmányok alatti vizsgán és a tanórán történik, nem csak a tudás minősítésére vonatkozik, hanem a jutalmazásokra, az elmarasztalásokra, a magatartásra valamint a szorgalom, amelyeknek elveit az iskolák egyénileg, az iskola sajátosságainak figyelembevételével határozták meg dokumentumaikban.

3.3. A tanárok motivációja

Szentannai Sámuel Középiskola és Kollégium

A tanári motiváció sokféle forrásból származik, és sokféle megjelenési formája létezik. Közös bennük azonban mindig a tanári munkához kapcsolódó, a diákokkal végzett közös tevékenység. Ebben tükröződik vissza a pedagógus munkájának eredményessége, a tanórai munka sikeressége, ez határozza meg azt az energiát, ami a pedagógust új módszerek alkalmazására és magasabb szinten végzett szakmai munkára ösztönzi. Külön kérdőíves mérése nincsen. Intézményünkben ez a motiváció az önértékelés során a látogatott órákon, az interjúkban, és az eredményként elkészített önfejlesztési tervekben követhető nyomon. A pedagógus tanórán kívül vállalt feladatainak mennyiségében, a tanár diák kapcsolatokban, a tanulók adott pedagógus iránt tanúsított viselkedésében, a mindennapokban is érezhető a motiváció szintje.

A tanári motiváció irányultsága, szintje szabályozza a pedagógusra bízható feladatok mennyiségét, jellegét. A vezetés a helyettesítések tervezése és a tantárgyfelosztás elkészítése során a lehetőségek figyelembevételével használja ezeket az információkat. Fejlesztése a tanári továbbképzések szervezése során, szaktanácsadói szolgáltatások igénybevételi tervében jelenik meg.

Kétegyházi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

A tanárok motivációjának mérésére nincs iskolánkban bevett gyakorlat.

Székács Elemér Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Belső ellenőrzések, óralátogatások során tudjuk vizsgálni a tanári motivációt. Egy alkalommal történt kérdőíves megkérdezés formájában végrehajtott kutatás a pedagógusaink mentálhigiénéjére vonatkozóan, elsősorban a kiégés vizsgálata tárgyában. A tantestület 95 százalékos mintavételei aránya mellett a felmérés eseményei a következőképpen foglalhatók össze.

A felmérték 44 %-a esetében mentális állapota normálisnak mondható. 10 fő, a felmérésben résztvevők 29 %-a a második csoportba sorolható, azaz náluk már jelentkezik a kiégés, életuntság, és ezek leküzdésére lépéseket kell tenniük. Ezen a csoporton belül 4 esetben határértékről beszélhetünk, mivel a kapott szám a zárt intervallum alsó értékével megegyező volt, azaz 3-3,1 közé esett. 6 fő kolléga, azaz a kitöltők 20 %-a a felmérés alapján a harmadik csoportba sorolható, náluk sajnos erőteljesen jelentkeznek a kiégés tünetei, krízis áll fenn, és sürgős segísége van szükségük.

Bethlen Gábor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Intézményünkben a tanárok motivációját nem mérjük.

Széchenyi István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

A tanárok motivációjára vonatkozóan iskolánk nem végez mérést, de célszerűnek tartanánk ilyen mérés bevezetését annak érdekében, hogy a pedagógusjelöltek pályaválasztási motivációit, a gyakorló pedagógusok pályamotivációit, valamint a pályaelhagyás okait feltárjuk, beazonosítsuk és meghatározzuk.

Kenderesi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Iskolánkban nincs a tanári motivációra szolgáló mérési eljárás.

Összegzés

A tanárok motivációjának mérésére nincs egyetlen iskolában sem általánosan alkalmazott gyakorlat, kivéve a Székács Elemér Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium, ahol egy alkalommal történt kérdőíves felmérés, elsősorban a kiégés vizsgálata tárgyában.

A tanári motiváció sokféle forrásból származik, sokféle megjelenési formája létezik, felmérés nélkül is érzékelhető. Ez a fajta motiváció a pedagógus tanórán kívül vállalt feladatainak mennyiségében és minőségében, a tanár-diák, a tanár-szülő kapcsolatokban, a tanulók adott pedagógus iránt tanúsított viselkedésében és tiszteletében, a mindennapokban is érezhető.

4. ISKOLA PEDAGÓGIAI LÉGKÖRE

4.1. Tanár diák kapcsolatok

Szentannai Sámuel Középiskola és Kollégium

Az eredményes munkavégzésnek alapköve a megfelelő tanár- diák kapcsolat. Ezért igyekszünk erre nagy hangsúlyt fektetni. Ennek felmérését több formában is végezzük. Az osztályfőnöki órák, az osztályfőnökök segítségével történik elsősorban a tanár diák kapcsolat milyenségének a megismerése. Továbbá a szülői értekezleteken is folyik ilyen jellegű munka. Két formában tájékozódunk, az egyik a beszélgetés, a másik kérdőíves felmérés. Ez utóbbi forma informatívabb, így bátrabban mernek nyilatkozni és egymás véleményének befolyásolása is kiküszöbölhető. A felmérésből kiderül, hogy kérdéseikkel bátran fordulhatnak- e tanáraikhoz, mennyi dicséretet kapnak, a tanórák mennyire érdekesek számukra. Pedagógusaink milyen türelmet és emberséget mutatnak diákjaikkal szemben.

A felméréseket kiértékelve láthatóvá válnak a problémák. Próbáljuk ezek okát feltárni és megtalálni a megoldást. Ebben a munkában részt vesznek az iskola vezetői, az osztályfőnökök és minden szaktanár. Törekszünk arra, hogy számos olyan programot szervezzünk, ahol együtt lehetnek a tanárok- diákok és még a szülők is. Ilyenek például az osztálykirándulások, közös főzések, sport rendezvények, színházlátogatások, egyéb szabadidős programok /korcsolyázás, bowlingozás/. Ezek jó alkalmak egymás megismerésére, az összetartozás erősítésére és a kapcsolatok minőségének javítására.

Az iskolánk elsődleges célja a munkamorál erősítése, tanulmányi eredmények javítása, sikeres érettségi vizsgák, a tanulási nehézségekkel küzdő és lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók felzárkóztatása.

Dokumentált óralátogatásokat végzünk, nyomon követjük az osztályzásokat, áttekintjük a füzeteket. A tanulmányi eredményeket elemezzük és az eredmények birtokában intézkedéseket végzünk.

Az iskolánkban előfordult már, hogy egy leány teherbe esett. Ilyenkor, vagy a szülő keresi az iskolát vagy fordítva. Amennyiben szükségesnek látjuk, tájékoztatjuk a szülőt és a tanulót a terhes gondozásról és arról miként folytathatja tanulmányait. Ha szükséges az iskolai védőnő segítségére is számíthat. Tanulmányait továbbra is folytathatja, amennyiben magántanuló jogviszonyt kíván létesíteni az intézmény ezt lehetővé teszi.

A korai gyermekvállalást igyekszünk megelőzni. Az erre irányuló tevékenység iskolánkban osztályfőnöki és biológia órák keretében történik. Osztályfőnöki órákon a harmonikus család fontosságának hangsúlyozása kiemelt jelentőséggel bír. Megbeszélésre kerül a család szerepe, a családi konfliktusok és azok megoldásának módjai. Szülővel szembeni elvárások, az anya és a gyermekek szerepe a családban. Szó esik a szerelemről, szexualitásról. Felhívjuk a tanulók figyelmét a kulturált szexualitás és a szexuális kultúra fontosságára. A téma komolyságának érzékeltetése céljából kitérünk élettanra, anatómiára, biokémiára, etológiára, genetikára, andrológiára, nőgyógyászatra, kultúrtörténetre, etikára, jogra. Megvitatásra kerül, hogy milyen feltételek megléte szükségesek a gyermekvállaláshoz, hogy ne sérüljön se az anya se a születendő gyermek. Munkánkat a védőnő is segíti.

Biológia órákon részletesen megtanításra kerül az ivarszervrendszer anatómiája – élettana és a fogamzásgátlási módszerek. Az átfogó ismeretátadás során a tanulók megismerik, hogy a korai gyermekvállalás milyen veszélyeket rejt magában és felelősségteljesebb gondolkodásra ösztönözik őket.

Településünk és annak vonzáskörzete hátrányos helyzetű, ennek köszönhetően jó néhány olyan tanulóink van, akik támogatásra szorulnak. Ők ingyen tankönyv ellátásban és étkezési kedvezményben részesülnek. Iskolánkban a jogszabályi előírásoknak megfelelően a tankönyvellátás rendjét az iskola igazgatója határozza meg minden év június 17-ig. Az iskolai tanulók tankönyvtámogatása megállapításának, az iskola tankönyvellátás megszervezésének, a tankönyvrendelés elkészítésének helyi rendje az iskola szervezeti és működési szabályzatában van meghatározva. Azok a tanulók, akik a feltételeknek megfelelnek, ingyen tankönyv ellátásban részesülnek. Továbbá ha ezek a tanulók kollégiumi ellátást is igénybe vesznek, ötven százalékos étkeztetési támogatást is kapnak, hasonló a menzát igénybe vevőknél is a helyzet. Azon tanulók számára, akik tanulószerveződéssel rendelkeznek a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 68. § értelmében iskolánk konyháján kedvezményes étkezést biztosítunk a szerződés érvényességének teljes időtartama alatt. A rászoruló tanulóink számára adományokat gyűjtünk és osztunk.

Kétegyházi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Mivel iskolánk szakképzéssel foglalkozik ezért a gyakorlati oktatás terén a tanát diák kapcsolat nagyon gyakran „mester és tanítványa” kapcsolattá alakul. A diákok olyan feladatokat is kapnak, amelynek megoldása oktatójukkal közösen gondolkodva történik például: hulladékcsökkentési hét: petpalack-prés és lombszívó készítés. Közismereti tantárgyak kapcsán pedig a versenyek, vetélkedők erősítik a tanár diák kapcsolatot.

Iskolánkban sok a csonka család ezért tanulóink egy része tanárában pótszülőt lát. Elsősorban fiúk járnak hozzánk ezért a kisebb létszámban jelenlévő lányok nagyon hamar párt találnak. Amennyiben valamelyik diáklány babát várna az iskola lehetőséget nyújt tanulmányai befejezéséhez amennyiben van ehhez szülői támogatás. Az ilyen esetek megelőzéséhez az idei évben családsegítő szakember fog érkezni intézményünkbe. Minden évben egészség nap keretében a biztonságos szexuális életéről is felvilágosítást kapnak a diákok. A szociálisan hátrányos helyzetű tanulóink részére ingyenes kollégiumi ellátás és saját konyhánkban ingyenes étkeztetés áll rendelkezésre.

Székács Elemér Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

A tanár-diák kapcsolat minőségének mérésére kidolgozott programmal, rendszerrel nem rendelkezik az iskola. Ugyanakkor a szaktanárok, szakoktatók, osztályfőnökök nagy hangsúlyt fektetnek a bizalmi, kölcsönös tiszteleten és etikus magatartáson alapuló társas viszonyra, tanár-diák kapcsolatra, hisz a tanulók fejlődése, fejlesztése, egyéniségük kibontakoztatása, jövőképük alakítása igazán csak ilyen légkörben érhető el.

Eseti megbeszéléseket, egyéni konzultációkat a tanulómentő programunk részének tekintjük. Szükség esetén a Gyermekjóléti Szolgálat segítségét kérve élünk a jelzőrendszer nyújtotta lehetőségekkel. Korai gyermekvállalást segítő valamennyi osztályfőnök foglalkozik a témával, illetve külső előadók segítségével ez irányú prevenciók, felvilágosító programokat is szervezünk.

A szociális problémák kezelése, az igen heterogén szociokulturális háttérrel rendelkező tanulók iskolánkba történő belépése új kihívások elé állítja tanárainkat. A felmerülő problémás helyzetek megoldását a megfelelő eljárásrenddel kezeljük, dokumentáljuk. Így jegyzőkönyvet veszünk fel szükség esetén, jelentéseket készítünk a szakhatóságok felé, osztályfőnöki és szaktanári jellemzéseket készítünk.

Bethlen Gábor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Iskolánkban a tanár-diák kapcsolat minőségét nem mérjük, ennek ellenére az a tapasztalat, hogy a tanárok és a diákok között (főként osztályfőnök) a 9. évfolyamon nagyon hamar szoros, már-már családi kapcsolat alakul ki. Ennek fő oka lehet az, hogy tanulóink jelentős része HH, HHH és rendezetlen családi körülményekkel rendelkezik. A családi helyzetekre az osztályfőnökkel folytatott beszélgetések során derül fény.

Minden tanévben van rá példa, hogy egy diáklány teherbe esik. Ebben az esetben az iskolai védőnővel vesszük fel a kapcsolatot, aki segíti a tanulót. Az iskola támogató szerepet vállal ebben az élethelyzetben, igyekszünk minden lehetőséget megteremteni ahhoz, hogy a tanuló ne végzettség nélkül hagyja el az iskolát.

Az osztályfőnökök kérésére a védőnő segítségével szexuális felvilágosítást szervezünk, melynek keretében a diákok figyelmét felhívják a biztonságos szexuális életre.

A szociális problémák kezelésére dokumentált intézményi rendszer nem működik, de amennyiben fény derül ilyen esetekre, az intézmény lehetőségeihez képest segíti a diákot.

Széchenyi István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

A tanár-diák kapcsolat minőségére vonatkozóan iskolánk nem végez mérést, de célszerűnek tartanánk ilyen mérés bevezetését

A tanár-diák kapcsolat fejlesztésének egyik legfontosabb színtere a tanórán kívüli tevékenységek, programok, ekkor kötetlenebb formában van lehetőség a diákokkal beszélgetni, ezen keresztül jobban megismerni Őket.

A kilencedikes tanulónak közösségfejlesztés és a tanár-diák kapcsolat fejlesztése érdekében minden tanév elején Veréb avatót szervezünk az iskolában. Ennek a rendezvénynek az is a célja, hogy a tanulók az előzetes felkészülés és a vetélkedő ideje alatt ismerjék meg jobban egymást, az osztályfőnökökkel kötetlenebbül tudjanak beszélgetni, ezen túlmenően a tanulók együttműködését, és a kreatív gondolkodását is fejleszti a feladatok megoldása. Az iskola teljes közösségére vonatkozóan osztályszintű szabadidős programok szervezése a Széchenyi-hét program keretein belül valósul meg; közös főzés, melyen a pedagógusok információt gyűjthetnek a csoport kohéziójának alakulásáról, a közösségi szerepvállalásról, az együttműködő képességről, tolerancia mértékéről az osztályközösségben. Szakmai kirándulások szervezése (pl. FEHOVA) a tanár diák kapcsolat elmélyítésén túl a diákok szakmai érdeklődésének, elhivatottságának elmélyítésére szolgál. A kollégium hagyományos rendezvényein való közös részvétel pl. Halloween tökfaragó verseny, disco, Karácsonyi gyertyagyújtás, köré szervezett műsoros rendezvény négy héten keresztül, farsang, Valentin napi rendezvény: vetélkedő vagy kézműves foglalkozás, csoportonkénti közös főzés, klub délutánok szervezése.

A szabadidős foglalkozások szervezésében a diákok tevékenyen részt vesznek, melyen minden diák az érdeklődési körének megfelelő foglalkozást választ, így alkalmuk nyílik nem csak a csoportvezetőjével, hanem a szakkört vezető tanárral is kapcsolatot kialakítani.

Az egyéni törődések alkalmával lehetőség nyílik a tanulók alaposabb megismerésére, a bizalmasabb beszélgetésre, tanács kérésére és adására, egyszóval a pozitív értelemben vett személyes kapcsolatok kialakítására.

Az AJKP és AJKSZP csoportok diákjainak és csoportvezető tanárainak minőségi kapcsolat kialakítására a programhétvégék szervezésekor és lebonyolításakor adódik, mely a viselkedéskultúra fejlesztésére, információszerzésre, hazánk nevezetességeinek megismerésére is szolgál.

Tanulómentő programok az iskolában:

- Útravaló ösztöndíj program,
- Szabóky Adolf szakképzési ösztöndíj program,
- az iskolához köthető Széchenyi Alapítvány ösztöndíj programja,
- SNI és BTMN fejlesztőfoglalkozások,
- tantárgyi felzárkóztató foglalkozások,
- versenyfelkészítő foglalkozások,
- szükség esetén kapcsolattartás gyermekvédelmi intézményekkel, esetmegbeszélések szervezése,
- korai gyermekvállalást megelőző programok:
 - osztályfőnöki és a természetismeret óra témakörei között szerepel a családalapítás,
 - a kollégiumban ősszel kerül megrendezésre az Egészség hét, melynek keretében külső előadókat hívunk meg a fogamzásgátlás, a korai gyermekvállalás veszélyei, terhesség megszakítás és következményei, fogamzásgátlás témakörben,
 - a tanulóknak egyéni beszélgetések alkalmával is tudunk hasznos tanácsot adni, így az utóbbi években nem jellemző a korai gyermekvállalás,
 - bekövetkezése esetén magántanulói státusz engedélyezésével lehetővé teszi az iskola, hogy a tanulóknak legyen esélye a kívánt iskolai végzettség megszerzésére.

Szociális problémák kezelésére szolgáló lehetőségek az iskolában:

- az előbbi bekezdésben megnevezett Útravaló ösztöndíj program, Szabóky Adolf szakképzési ösztöndíj program, az iskolához köthető Széchenyi Alapítvány ösztöndíj programja,
- Arany János Programok működtetése, melyek jól dokumentáltak és rendszeresen ellenőrzöttek:
 - Arany János Kollégiumi Program és az Arany János Szakközépiskolai-Kollégiumi Program,
 - ennek keretein belül:
 - étkezési díjfizetés alóli mentesség,
 - hazautazási költségtámogatás,
 - kedvezményes vagy ingyenes jogosítványszerzési lehetőség.

A szociális problémák kezelésében, a minőségi tanár-diák kapcsolat kialakításában jelentős szerepe van a gyermek- és ifjúságvédelmi felelősnek, aki nem közalkalmazotti jogviszonyban van alkalmazásban, hanem közfoglalkoztatás keretében.

Kenderesi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

A tanár-diák kapcsolatnak nincs mérése az iskolában.

Két program fut az iskolánkban, az egyik a Macika (Út a szakmához, 11 fő, 6 mentor), a másik az Út az érettségéhez (2 fő, 1 mentor).

Az iskola természetesen tolerálja, ha egy tanuló teherbe esik, folytathatja nappalin úgy, hogy állapotát megillető könnyítésben részesül. Ha egyéb problémák miatt nem oldható meg az iskolába járás, érettségit adó képzésnél felkínáljuk a magántanulói státuszt. Ahol gyakorlati képzés van, ott sajnos ez utóbbi nem lehetséges. Arra a speciális helyzetre még nem volt példa, hogy szoptatós kismamánk lett volna, de megoldható lenne egy kis helyiséget biztosítani nekik.

Korai gyermekvállalást megelőző program nincs az iskolában, de osztályfőnöki órán természetesen beszélnek erről.

Összegzés

A pályázatban résztvevő hat intézményből csak egy rendelkezik a tanár-diák kapcsolat minőségének mérésére kidolgozott programmal, rendszerrel. Minden iskola törekszik arra, hogy számos olyan programot szervezzon, ahol együtt lehetnek a tanárok- diákok és még a szülők is. Ilyenek például az osztálykirándulások, közös főzések, sport rendezvények, tanulmányi versenyek, színházlátogatások, egyéb szabadidős programok. A korai gyermekvállalás megelőzésére irányuló tevékenység iskoláinkban osztályfőnöki és biológia órák keretében történik. Munkánkat szakemberek is segítik, pl.: védőnő, családsegítő, stb. Az iskola támogató szerepet vállal ebben az élethelyzetben, igyekszünk minden lehetőséget megteremteni ahhoz, hogy a tanuló ne végzettség nélkül hagyja el az iskolát (pl. magántanuló státusz megadása). Mind a hat intézménynek jó néhány olyan tanulója van, akik támogatásra szorulnak. Ők ingyen tankönyv ellátásban, esetleg kollégiumi ellátásban, étkezési és egyéb kedvezményben részesülnek.

4.2. A pedagógusok munkájának támogatása

Szentannai Sámuel Középiskola és Kollégium

Az iskolavezetés a tanárok egyéni fejlődési elképzeléseit támogatja akkor amikor a tantárgyfelosztás elkészítése előtt kéréseket fogad be a pedagógusoktól, továbbképzési elképzeléseiket beépíti a továbbképzési programba és a beiskolázási tervbe, szakmai fórumokon való részvételi kéréseket teljesít, üzemlátogatásra, tanulmányi kirándulásokra tett javaslatokat engedélyez és szakkönyvek beszerzését végzi. Egyéni elgondolások szerint van lehetőség a költségvetés korlátai között szertárfejlesztésekre, mérőeszközök, gépek, segédanyagok beszerzésére az elméleti órák és a különféle szakmák gyakorlatainak színvonalasabb megtartása érdekében. Az elmúlt években jelentős fejlesztéseket hajtott végre az intézmény fenntartói támogatással. A jelenleg folytatott szakképzések mindegyikéhez történtek nagytérű eszközbeszerzések, épült új tanüzemi épület, kialakításra kerültek szaktantermek és gyakorlóhelyek. Az informatikai eszközellátás jó színvonalú, de a további fejlesztésekre továbbra is szükség van.

Az önértékelési folyamat a nevelőtestület kétharmadánál lezajlott. A megbeszélések során előfordul közösségi reflexió, de szupervízió önálló eredményekkel nem létezik.

A Városi Diákönkormányzat megbeszélésein, a városi sportélet területén az iskolán kívül is találkoznak tanulóink kortársaikkal és kialakulnak közös, pozitív célok. Iskolán belül természetesen osztályokon belül, de nem osztálykeretben szervezett találkozók, iskolai versenyeken és más foglalkozásokon pedagógusaink számíthatnak tanulóink segítségére, amivel a tanulóközösség saját eredményeit képes javítani.

Kétegyházi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

A pedagógusoknak lehetősége van minden olyan képzés elvégzésére, amely érdeklődési körüknek megfelel.

A Pedagógiai Oktatási Központtól megigényelt szaktanácsadásnál figyelembe vesszük kéréseiket.

A szakmai munkaközösségeken belül a tapasztaltabb kollégák segítik fiatal munkatársaikat. Intézményünkben van olyan mesterpedagógus, aki a belső ellenőrzési csoportot vezeti és lehetőség van hozzá fordulni módszertani kérdésekben.

Eszközök terén hiányos intézményünkben az IKT felszerelés.

A szakmai tárgyak oktatásához minden hónapban összeírásra kerül az eszköz- és anyagigény.

Sajnos drágább műszerek megvásárlására, vagy javítására nem mindig van keret.

Vannak olyan tanulóink, akik érettségi után sajátítják el a szakmát, ők több tantárgyból is (pld. matematika, magyar nyelv és irodalom) tudják segíteni tanuló társaikat, amelyet a kollégák tanóra keretében differenciálásnál tudnak kihasználni.

A kollégiumban is próbálkoztunk tanulópárok kialakításával.

Székács Elemér Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Az iskolavezetés törekszik arra, hogy a tanárok egyéni fejlődési elképzeléseit a lehető legnagyobb mértékben támogassa. Ez összhangban áll a beiskolázási tervünkkel, és az iskola ellátandó feladataival is.

Tanáraink munkához szükséges eszközei megfelelőnek mondhatók, bár bizonyos területeken fejlesztést, eszközbeszerzést látunk indokoltnak.

Iskolánkban a kortárssegítői támogatás inkább csak a kisebb közösségeken, osztály – és kollégiumi, valamint baráti közösségeken belül jellemző, de ennek informális és nem tudatos szervezői, összintézményi keretei vannak. Ugyanakkor az osztályfőnökök és szaktanárok hangsúlyozzák az egymás segítségének fontosságát az iskolai közösségeken belül, erre bíztatják, ösztönzik a tanulókat.

Bethlen Gábor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Az iskola középtávú továbbképzési programja, valamint az éves beiskolázási terv tartalmazza azon kollégák nevét, akik valamilyen továbbképzésen vesznek részt. A képzésbe való részvételt az igazgató engedélyezi.

A pedagógusok munkáját intézményünkben 3 interaktív tábla és egy nyelvi labor segíti. A tanórán laptopot, projektort tudnak használni. A gyakorlati képzések alapanyagai beszerzésre kerülnek. Az eszközpark fejlesztésére nincs forrás.

Széchenyi István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

A pedagógusok munkájának támogatása több területen keresztül valósul meg. Ezen területek egyike az iskolánk Továbbképzési programjában megfogalmazott intézményi célok:

- a szakmai elméleti és gyakorlati képzés területén egyetemi, mérnöktanári végzettség és szakképzettség szerzésével az iskola eleget tegyen az előírt alkalmazási követelményeknek,
- másoddiplomák szerzésével javuljon a szakos ellátottság,
- a pedagógusok saját szakterületükön szerezzenek olyan új ismereteket, tanuljanak olyan módszereket, amelynek eredményeként hatékonyabb, sikeresebb pedagógusi munkát végezhetnek, ezen belül
 - elsődleges szempont a Komplex Instrukciós Program sikeres adaptációjának érdekében az iskolai szervezésű KIP továbbképzésen való részvétel,
 - másodlagos szempont, hogy olyan továbbképzésen vegyen részt a pedagógus, amely hatékonyabbá teszi a HHH tanulókkal, az SNI és a BTMN tanulókkal való foglalkozásokat, az osztályfőnöki munkát.

Az iskola támogatási formája:

- pénzügyi támogatást (képzési költség, utazási költség, szállásköltség, tankönyvek költsége, ...) az intézmény nem tud biztosítani,
- a távollét napjai tanításmentes munkanapok,
- a tanári leterheltség függvényében szakos helyettesítés biztosítása
- a KIP továbbképzések esetében az iskola teljes mértékben finanszírozza a továbbképzést, amennyiben szükséges, a tanári leterheltség függvényében szakos helyettesítést biztosít, de elsősorban a továbbképzések hétvégén kerülnek megszervezésre.

A pedagógusok munkájának másik támogatási területe az iskola által biztosított eszközellátottság:

- a folyamatos szakmai fejlődés lehetősége adott az intézményben annak ellenére, hogy a tanárok munkájához szükséges IKT eszközök száma és minősége már a színvonalas oktatást veszélyezteti (laptop, projektor, számítógép), ennek következtében szükséges az IKT eszközállomány számbeli és minőségi fejlesztése, továbbá az iskolavezetés határozott szándéka, hogy magasabb szintre emelje az IKT eszközök használatának beépítését az óraszervezésbe, ennek érdekében a digitális táblák és digitális tananyagok minél nagyobb arányú és szakszerű használatát, a MODDLE keretrendszer használatát, az interneten fellelhető oktatási segédanyagok használatát,
- a szakmai területen legfőképpen a gyakorlati ismeretek oktatásához szükséges segédeszközök száma, minősége hiányos.

A pedagógusok munkahelyükön többféle kisebb-nagyobb csoport tagjaként élhetik meg a szupervízió folyamatát. A mentor-gyakornok viszony, az iskolában működő munkaközösségek, a különféle munkacsoportok (KIP, beiskolázás), a munkaidőn kívüli szabadidős tevékenységek megvalósítására szervezett munkacsoportok (falunapok, szakmai napok, bemutatók, kirándulások, sportrendezvények) mind-mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a munkatársak között mentális fejlődésen alapuló szakmai fejlődés tapasztalható legyen.

Intézményünkben nincs hagyománya a tanulókat támogató kortárssegítő, illetve kortárssegítő csoportok bevonásának az oktatásba. Egyedül civil szerzetként a hajdúböszörményi Zöld Kör tagjaitól számíthatnak a pedagógusok segítségére ezen a téren.

Kenderesi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

A pedagógusok munkáját a vezetés támogatja, amennyire lehetséges, megvalósul az azonos teherelosztás. A kisgyermekes édesanyák órarendi kéréseit figyelembe veszik, a tanulmányaikat végzőknek lehetővé teszik az iskolalátogatást, a helyettesítést megoldják.

Támogatják és segítik a pedagógusok minősítési rendszerében feljebb lépni kívánókat, és a továbbképzéseket is, amennyire tudják.

Egyelőre kortárssegítőink nincsenek, bár a kollégium tesz ilyen irányú lépéseket.

Összegzés

A legtöbb iskola lehetőséget biztosít tanárainak az éves beiskolázási tervbe foglalt felsőfokú intézményekben történő továbbtanulásra, újabb szakirányok elvégzésére, valamint továbbképzési programok keretein belül a kornak megfelelő módszertanok, konfliktuskezelések, HHH és SNI diákokkal való foglalkozások, illetve szakmai továbbképzések elvégzésére. Az iskolákban önértékelés és belső ellenőrzési csoportok is működnek, amelyek támogatják a pedagógusok munkáját.

A különböző szakmai rendezvényeken, fórumokon való részvétel, üzemlátogatások, tanulmányi kirándulások, rendkívül fontosak, mivel nemcsak a diákok, hanem a pedagógusok is sok újdonsággal, érdekességgel ismerkedhetnek meg, amelyeket a későbbiekben beépíthetnek az elméleti, gyakorlati óráikba, munkamódszereikbe.

A megfelelő szintű oktatáshoz elengedhetetlen feltétel a megfelelő eszközök, anyagok, segédeszközök, mérőberendezések, szerszámok megléte, amely mind az elméleti, mind a gyakorlati órák megtartását segíti, ezen eszközök az iskolákban többé-kevésbé rendelkezésre állnak. Viszont a színvonalas oktatáshoz az informatikai berendezések is hozzá tartoznak, mivel ez a terület igen gyorsan fejlődik, megfelelő teljesítményű számítógépekre, projektorokra, laptopokra, mind a tanároknak, mind a diákoknak szükségük lenne. Ezen eszközök elavultak az iskolákban.

4.3. A pedagógusok együttműködése a lemorzsolódás csökkentése érdekében

Szentannai Sámuel Középiskola és Kollégium

Az intézményben szervezettefejlesztést nem alkalmazunk. Az egy osztályban tanító pedagógusok együttműködése eseti problémák kezelésében valósul meg. Intézményünkben szakmai, osztályfőnöki, természettudományi és társadalomtudományi munkaközösség működik. Ezek egységesítik a követelményszintet, megvitatják a módszereket és a felmérések eredményeit, szükség esetén felzárkóztató foglalkozásokat szerveznek. A szakmai és közismereti tanárok leghasznosabb közös fóruma az iskolai szerver és az elektronikus napló. Ezek minden tanteremből elérhetőek és a napló üzenőfelülettel is rendelkezik, ami gyors véleménycserét és információáramlást tesz lehetővé. A lemorzsolódással kapcsolatos tennivalók megbeszélése így zökkenőmentesen zajlik.

Szakközi megbeszélések, esetmegbeszélések rendszeresen szervezett formában nincsenek.

Kétegyházi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Intézményünkben a szakmai kollégák egy része elméleti és gyakorlati tárgyat egyaránt tanít. Van olyan tantárgy, amelyet elméletben és gyakorlatban is ugyanaz a tanár oktat. Szakmai munkaközösségi megbeszélés keretében a gépészeti tantárgyak egyeztetése folyik. Minden hónap végén megbeszéljük mely tanuló eredményei, vagy túlzott hiányzása veszélyezteti a sikeres tanév zárását. Különös figyelmet kell fordítanunk a KRESZ oktatásra, mivel a vizsgára bocsátás feltétele a jogosítvány. Gyakran okoz problémát a vizsgadíj vagy pótóra befizetése, amelyet heti szinten az iskolavezető kísér figyelemmel, és a gyakorlati oktatásvezetőn keresztül értesíti az osztályfőnököket, vagy a szülőket. A közismereti szakmai munkaközösség szerepe a szakgimnazisták érettségire való felkészítésében nagy.

Széács Elemér Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Elsősorban pályázatokhoz kapcsolódóan, illetve tanévenként történnek előrelépések intézményünk szervezettefejlesztésében.

Az egy osztályban tanító pedagógusok közötti egyeztetések kapcsán elmondható, hogy rendszeres, keretek között történő megbeszélések ugyan nincsenek, de a tanítási órákon kívüli terekben és időben szinte napi rendszerességgel váltanak szót a kollégák az adott osztályról egymással, ill. az osztályfőnökkel véleményt cserélve, egymást tájékoztatva. Az osztályozó értekezletek évi két alkalommal, valamint az esetleges fegyelmi vétségek miatt összehívott tárgyalások a hivatalos keretek között együttműködés alkalmi.

A munkaközösségek az iskola szervezetének szakmai szintjén szervezik az intézmény működését. A rendezvények, versenyek, ünnepségek, témahetek megszervezésében és megvalósításában van szerepük. A kollégák egyrészt munkaközösségeken belül, de sok esetben a munkaközösségek közötti együttműködésben végzik a rájuk bízott vagy önként vállalt feladatot.

A szakmai és közismereti tanárok között a különböző rendezvényekhez kapcsolódó feladatok ellátásában rendszeres, a különböző tantárgyak anyagának egymáshoz csiszolásában alkalmi az együttműködés.

Szakmaközi- illetve esetmegbeszélések esetlegesen fordulnak csak elő, amennyiben a körülmények azt szükségessé teszik.

Bethlen Gábor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Szervezetfejlesztést intézményünkben nem alkalmazunk.

Az egy osztályban tanító pedagógusok napi szinten egyeztetnek. Kirívó probléma esetén, a gondok megoldása érdekében értekezletet tartanak. Intézményünk munkaközösségei a munkatervben rögzítettek szerint értekezleteket tartanak, azokon a felmerült problémákat, az aktualitásokat egyeztetik. A szakmai és közismereti tanárok együttműködése szoros. Szükség szerint szakmaközi illetve esetmegbeszéléseket tartanak.

Széchenyi István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Az intézményben a lemorzsolódás megakadályozását célzó törvényi előírásokat betartjuk, intézményi szervezetfejlesztés azonban nincs.

Az iskola tanulóösszetétele igen heterogén képet mutat, egy részük lemorzsolódással is veszélyeztetett. Tudatában vagyunk annak, hogy tanulóink lemorzsolódását több tényező akár együttes fennállása is előidéz. Küzdenünk kell a tanulók megtartásáért, amit a csökkenő gyereklétszám miatti beiskolázási nehézségek és más iskolák elszívó ereje okoz.

Meg kell akadályoznunk, hogy a tankötelezettségi korhatár betöltését követően azok a tanulók is járjanak iskolába, akiknél a család ebben nem partner. Lehetőséget kell adnunk a jelentős tanulmányi hátránnyal belépő diákok felzárkóztatására. Integrálnunk kell az hátrányos szociális és kulturális háttérrel rendelkező diákokat az osztályközösségekbe. Sokszor azonban minden erőfeszítésünk ellenére a külső tényezők iskolaelhagyást előidéző befolyása erősebb. A lemorzsolódás dokumentálása és nyomon követése megtörténik és az osztályfőnökök fokozott figyelmet fordítanak a veszélyeztetett tanulóira.

A lemorzsolódás megakadályozása érdekében értesítjük a szülőket illetve szükség esetén a hatóságokat az igazolatlan hiányzásokról, a tanulmányi eredményről. Tanév elején szintfelmérő dolgozatot íratunk 9. évfolyamon és az órarendbe épített felzárkóztató foglalkozások szervezésével igyekszünk az erre szoruló diákok hiányosságait csökkenteni. A szabad órakeret, a tantárgyfelosztás és a belső vizsgák tudatos szervezésével igyekszünk könnyebbé tenni az érettségi illetve szakmai vizsgák letételét. A beilleszkedési problémák és konfliktusok kezelésében iskolapszichológus segítségét vesszük igénybe. A munkaközösségeken belül tantárgyfelelősök kijelölésével igyekszünk elősegíteni az évről évre változó tanulócsoportok tantárgyi fejlődését, az adott területen dolgozók munkájának összehangolását.

Rendszeresen spontán megbeszélések zajlanak egy-egy problémás eset vagy megszokottól eltérő szituáció kapcsán a jó munkakapcsolatban lévő pedagógusok között. Ezek a megbeszélések sokszor nem csupán egy munkaközösségen belül zajlanak, viszont minden esetben a kölcsönös megbecsülésen alapszanak. A szakmaközi illetve a közismereti és szakmai tanárok közötti megbeszélések, együttműködések esetlegesen, egy-egy feladat, kérdéskör, vizsgahelyzet megoldására és a pedagógusok adott csoportjára korlátozódnak.

Kenderesi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Pedagógusaink együttműködése kifejezetten jó, bár persze nem teljes körű, hiszen sokuktól bizonyos távolságra dolgozunk. Ám rendszeres az esetmegbeszélés még a szakmai és a közismereti tárgyat tanítók között is. Az egy osztályban tanítók egyeztetnek mind problémamegoldásban, mind pl. dolgozat íratás arányos elosztásában. A szakmai munkaközösségek együttműködése példamutató, megbeszéléseik gyakoriak, sokszor spontánok.

Munkánkban jellemző a kölcsönös segítségnyújtás, nagyon kellemes a munkahelyi légkör.

Összegzés

A tanulói összetétel változásai, jellemzői jól érzékeltetik, hogy módszertanilag mennyire differenciált feladatokat kell ellátnia a nevelőtestületnek. A felzárkóztatás, az esélykülönbségek csökkentése az egyik domináns tevékenységünk, ahol nemcsak az ismeretanyag bővítése meghatározó feladat, hanem a tanulásban akadályozott, egyéni lemaradásokkal küzdő, motiválatlan tanulók segítése is fontos feladatunk.

A lemorzsolódás csökkentése érdekében végzett feladatok, tevékenységek:

- Tanulók komplex mérése:
A mérések a pedagógiai munka tervezését alapozzák meg. Tanév elején kerül sor a bemeneti mérésekre, tanév vége előtt pedig a visszamérések történnek meg.
- Egyéni fejlesztési terv készítése:
A fejlesztési terv követése, korrekciója folyamatos. A tanulók tanulmányi eredményét egyéni és osztály szinten negyedévente értékeljük.

Az eredményes tanulási technikák elsajátítása érdekében tanulásmódszertan fejlesztő foglalkozások biztosítása a tanulóknak.

A heti rendszerességgel megtartott szakmai vizsgára felkészítő foglalkozások célja a tanév sikeres befejezése és a szakmai vizsgára való felkészítés.

Az egyéni fejlesztés és a lemorzsolódás elkerülése érdekében tevékenykedik a patrónus, akinek feladata a kiemelten problémás tanulók segítése, tanulmányi munkájuk figyelemmel kísérése, a végzett tevékenységről feljegyzés készül, mely bekerül a tanulók egyéni dossziéjába.

A tanulók foglalkozásokra történő irányítása a tanulmányi és a mérési eredmények alapján történik.

Az alábbi fejlesztőfoglalkozások folynak: matematika-logika, szövegértés, szövegalkotás, idegen nyelvi (angol) ismeretfejlesztés, természetismeret foglalkozás.

Az egyéni törődés órakeretei lehetőséget biztosítanak az aktuálisan felmerülő problémák kezelésére.

Az igazolt és igazolatlan hiányzások nyomon követése havi rendszerességgel történik.

Igyekszünk minél mélyebben megismerni a tanulók családi hátterét, ennek legjobb módja a családlátogatás. A lakóhely megismerése, a szülőkkel való együttműködés fontos eleme a programnak.

Szülőértekezletet évente két alkalommal tartunk.

Tapasztalat, hogy egyre kevesebb szülő jelenik meg ezeken az alkalmakon, így az osztályfőnökök jellemzően a telefonos megkeresés lehetőségét használják.

Pedagógiai környezet: az iskola és a kollégium pedagógiai környezete hozzájárul a program sikeréhez. A közös munkába beépült a kooperációra épülő fejlesztőműhely, melyre a tanulók értékelése céljából kerül sor, veszélyeztetett tanulók esetében intézkedési terv készül.

5. OKTATÁSSZERVEZÉS

5.1. Tanulási eredményességet támogató eljárások

Szentannai Sámuel Középiskola és Kollégium

A Szentannai Sámuel Középiskolában az oktatásszervezési eljárások megválasztásánál lényeges szempont az információ közvetítésének hatékonysága és a módszerek nevelő hatása. Leggyakrabban alkalmazott szervezési módok a frontális osztálymunka, egyéni vagy önálló munka, valamint a páros illetve csoportmunka. A 2016-2017-es tanévtől kezdődően megvalósult iskolánkban a digitális témahét, mint új oktatásszervezési módszer. A témahéten egy adott témát digitális eszközökkel dolgoznak fel a tanulók.

A nevelő-oktató munka eredményességének növelése érdekében az alábbi szervezési kereteket választjuk:

- a következő tantárgyakat csoportbontásban tanítjuk: idegen nyelvek, informatika, bizonyos osztályokban a matematika, szakgimnáziumi osztályokban a szakmai elméleti és gyakorlati tantárgyak,
- a motivációt, a differenciálást, az egyéni célok megvalósítását szolgálják a szabadon választható fakultációs tantárgyak: kémia, fizika, matematika, földrajz, gimnáziumi tanulóknál az előbb felsoroltakon kívül a belügyi rendészeti ismeretek.

Az oktatási célok elérését segítik a tanítási órákon alkalmazott oktatási eszközök. Az eszközválasztást meghatározzák az intézmény nyújtotta lehetőségek, a pedagógus módszertani eszköztára, szokásai, az eszköz tananyagba való illeszthetősége, a tanulók jártassága az adott eszköz használatában. Túlnyomórészt használt eszközök: tankönyv, füzet, tábla, a kísérletet igénylő tantárgyaknál a demonstrációs és tanuló kísérleti eszközök, szakmai tantárgyaknál az ismeretek elsajátításához, a követelményrendszerben meghatározott eszközök. Digitális eszközök közül a számítógép és a projektor használata a leggyakoribb. A pedagógusok digitális módszertanában nagy különbségek mutatkoznak. A pedagógusok jelentős része készít digitális tananyagot, amely szolgálhatja a szemléltetést, a rögzítést, a gyakoroltatást, az ellenőrzést, néha azonban a digitális tananyag feldolgozása csak másolásra korlátozódik.

A tanulási folyamatban meghatározó szerep jut a tananyaghoz való hozzáférésnek. Azoknál a tantárgyaknál, ahol biztosított a tanulók számára a tankönyv, ott ez az eszköz biztosítja a tananyaghoz való hozzáférést. Az új kerettanterv (2016. évi) bevezetésével megjelent addig nem tanult tantárgynál (pl. komplex természettudomány) ill. a szakmai tantárgyaknál nincs tankönyv, így ezekben az esetekben nagy hangsúlyt kapnak az órai vázlatok vagy az internetes ismeretforrások.

Kétegyházi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Iskolánkban projekt munka keretében a gyakorlati foglalkozáson évente legalább egyszer a teljes héten olyan tevékenységet végzünk, amely az alapismeretek megerősítésén keresztül, lehetővé teszi tanulóinknak, hogy komplexen lássák mi mindenre tudják felhasználni ismereteiket a gyakorlatban. Lásd Európai hulladékcsökkentési hét team munkája, fémmegmunkálás, matematika óra stb. Nem csak az elméleti, de a gyakorlati foglalkozásokon is alkalmazunk projektort. Sajnos nem áll elegendő rendelkezésre. Lehetőség van szakmai óra keretében bemenni az informatika terembe pl: állattenyésztésből, keressél szarvasmarha fajtákat, és jellemezd őket. A diákoknak nincs otthon internet hozzáférése, ezért hiába adnánk olyan tananyagot, amely csak azon keresztül érhető el. Sokaknak még számítógépe sincs.

Székács Elemér Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

A tanulási eredményességet segítő oktatásszervezési eljárások keretében alkalmazzuk a csoportmunkát, például gyakorlásnál, összefoglalásnál. Pármunka alkalmazható új ismeretanyag elmélyítésénél, gyakorlásnál. Projekt munkát a gyengébb tanulók is eredményességének növelésében hasznosíthatjuk. Kooperatív munkaszervezés valamennyi csoportban jól működik.

Differenciálást azért érezzük egyre inkább szükségesnek, hogy a gyengébb tanulók sikerélményhez jussanak, a jobb képességű tanulók pedig (ők vannak kevesebben) saját önálló feladatmegoldás élményét éljék meg.

Az alábbi eszközöket használunk túlnyomó részben a tanítási órákon: Tankönyv, munkafüzet (ahol erre lehetőség van), feladatgyűjtemény, szaktárgyi eszközök: matematika esetében például körző, vonalzó (a szemléltetés miatt) és fontosnak tartjuk, hogy a tárgyam jellegétől is függően, a szaktanárokkal közösen történő feladatmegoldást, alkotást, tanulást. Plakát készítése elsősorban az összefoglaló órákon, elméleti ismeretek rögzítésénél alkalmazott.

Digitális eszközökön belül projektor, laptop, hangszóró a legfontosabbak iskolánkban. Ezekre a kivetítés miatt van szükség. Alkalmazzuk például a Geogebra, zanzatv, geomatek programokat.

A digitális módszerek alkalmazása kapcsán elmondható, hogy a még előző pályázatokból rendelkezésre álló cd-k, internetes hozzáférések, hasznos linkek órai alkalmazása nagy segítséget jelentenek az iskolai oktatásban. Emellett a tanulókat önálló PPT-k készítésére ösztönözzük, amit általában sikerrel és örömmel teljesítenek is.

A tananyag tanulók számára való hozzáférést a Facebook csoportban, telefonos fénykép (táblavázlat, megoldások) formájában tudjuk kivitelezni, és ez igen elterjedten, gördülékenyen működik is már. Óra végén, vagy a dolgozat feladatainak, házi feladat megoldásainak ilyen módon való hozzáférése nagyban segíti az otthoni önálló felkészülést is.

Bethlen Gábor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Intézményünkben az elméleti oktatás mellett gyakorlati képzés is folyik. Az elméleti órákon interaktív táblát, laptopot, projektort, nyelvi labort használhatnak a kollégák. A gyakorlati órákon használt eszközök jelentős része elavult, nem felel meg a mai kor igényeinek. A tanulók a tananyagot szükség esetén elektronikus formában is megkapják. Erre kiváló felület az osztályok Facebook osztálycsoportok, melyek akár még a tanulót is motiválhatják.

Széchenyi István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

A következő tanulási eredményességet segítő oktatásszervezési eljárásokat alkalmazzuk az iskolánkban: a frontális osztálymunka mellett kooperatív technikák, csoportos munkaforma, KIP módszer, páros és egyéni munkaforma, szaktárgyi korrepetálás, hálózati munkaforma és projektoktatás (témahét). A projektoktatás a legkevesebb számban valósul meg, a pedagógusok ezt a módszert használják a legkisebb mértékben, azaz erre a módszerre a következő tanévekben nagyobb hangsúlyt kell fektetni.

A tanítási órákon túlnyomó részben tankönyvet, munkafüzetet, tanár által összeállított feladatsorokat, tanulási segédanyagokat használunk. Lehetőségünk van fénymásolásra is. Az iskolának jól felszerelt könyvtára van, melyet a diákok és a tanárok egyaránt használhatnak, illetve lehetőség van kiscsoportos könyvtári órák tartására. Szótárak és szakkönyvek egyaránt elérhetők.

Digitális eszközök közül laptopot, projektort, cd lejátszót, hangszórót, számítógépes tantermet, LEGO Mindstorms robotika készletet, interaktív táblát, tabletet, mobiltelefont alkalmazunk.

Iskolánk tanulói és szülei a tanulás szervezésével kapcsolatos információkat, az ezekhez tartozó dokumentumokat az iskola honlapján érhetik el. A tanulás folyamatához és tartalmához kapcsolódó információkat a tanulók számára e-mailen, Facebookon, helyi hálózaton biztosítjuk, tervezzük a MOODLE keretrendszer bevezetését, mellyel a tananyaghozzáférést jóval szélesebb körben biztosíthatjuk majd. Az iskolai hálózatot sajnos csak az informatika szaktantermekben használhatják a tanulók, itt biztosítunk tananyag hozzáférést számukra, de ezen pályázat keretében beszerzésre kerülő tabletek segítségével a tanulói IKT eszközhasználat megvalósulhat más szaktantermekben is.

Kenderesi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Iskolánkban a tanulás eredményességét támogató eljárások többek között az órákon alkalmazott munkaformák. A tanórákon nem csak a frontális módszert alkalmazzuk, gyakori eljárás, hogy új ismerete tanulása esetén páros munkában, ismétlésnél és gyakorlásnál pedig a csoport munka dolgozunk.

Gyakran használunk az órákon szemléltetésre IKT eszközöket, főként projektort és számítógépet. Matematika és a szakmai tantárgyaknál a szemléltetéshez interneten elérhető programokat használunk, mint például a Wolfram Alfa, és a Geogebra. Néhány tantárgynál elengedhetetlen az internetes forrásokból való készülés, melyekkel az eredményesebb tanulást próbáljuk szorgalmazni. A kollégák gyakran alkalmazzák az önálló témafeldolgozást, esetleg kiselőadás és PPT készítés formájában.

Összegzés

Az iskolák többségében ezen eljárások három nagy csoportra oszthatók:

- a, órán alkalmazott módszertani variációk

A legtöbb iskola felismerte, hogy a frontális technika elavult, nem támogatja a különböző képességű tanulók fejlődését. Az új ismeretek elsajátításában a páros munka ill. kisebb csoportos munka, az elmélyítésben pedig a differenciált feladatvégzés a jellemző.

- b, órán kívüli eljárások

Gyakori a projekt munka, hiszen ennek gyors és kézzelfogható, esetleg látványos eredménye növeli az önbizalmat.

Házi feladatok elvégzése, egyeztetése terén általános a Facebook csoport működése, növeli az eredményes feladatmegoldások számát.

- c, a digitális módszerek beemelése az oktatásba

Több iskola választja a digitális témahét programjának megszervezését, hogy mindenki számára megismerhetővé váljanak a különböző eljárások.

Gyakori a PPT készítés, élvezetes és vitára ösztönző.

A digitális tananyagok beemelése az órába olykor tankönyvpótló, a gyakorlati órákat összefoglalhatja, szemlélteti.

Problémák:

- egyes iskolák diákjainak többsége otthon nem rendelkezik számítógéppel, így bevonásuk korlátozott,
- a digitális tananyagok jó részét a tanárok maguk készítik (időigényes).

5.2. SNI, BTMN tanulók támogatása

Szentannai Sámuel Középiskola és Kollégium

Iskolánk foglalkoztat gyógypedagógust óraadóként heti 3, illetve 4 órában, aki a két fő SNI tanulóval foglalkozott egyéni fejlesztési terv alapján, egyénenként külön-külön.

A BTMN-es tanulókkal többségi pedagógus foglalkozott a szakértői véleményben megfogalmazottak alapján. A tanulókat heti 1 vagy szükség esetén heti 2 órában fejleszti kis csoportban, egyéni fejlesztési terv alapján. Vezeti az ehhez fűződő dokumentációt.

Kétegyházi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Az iskolában nagy szükség lenne pszichológus alkalmazására. Évente egy alkalommal tudjuk megoldani, hogy „Egészségnap” keretében ilyen szakember eljöjjön hozzánk.

SNI és BTMN-s tanulók támogatása csak a tanítási óra keretében – beépített fejlesztéssel történik.

Külön gyógypedagógus és fejlesztő-pedagógus nem áll rendelkezésre.

Székács Elemér Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Az alkalmazott hatékony tanulást elősegítő módszerek kapcsán szemléletváltásra van szükség, a tanítási órákon egyre kevésbé alkalmazható a frontális osztálymunka, helyette hatékony, munkáltató, tevékenykedtető módszerekre van szükség. Ilyenek például:

- a projekt módszer,
- a kooperatív oktatási módszer,
- a szerepjáték,
- a játék,
- a tanulmányi kirándulás,
- házi feladat.

Valamennyi munkáltató módszer közös jellemzője, hogy önálló, csoportos tevékenységet feltételez. Ezek a módszerek iskolánkban alkalmazott módszerek.

A 2016/2017-es tanévet tekintve, gyógypedagógusokat foglalkoztatott az iskola. 2 fő gyógypedagógus és egy fő szakvizsgázott pedagógus, oligofrénpedagógia-logopédia szakos gyógypedagógiai tanár látta el az előírt óraszámban az SNI és BTMN-es tanulók fejlesztését.

Fejlesztőpedagógust, pszichológust nem foglalkoztat az iskola.

A 2017/2018- as tanévben már csak egy kolléga végez az iskolában fejlesztő foglalkozásokat.

Ők délutáni foglalkozás keretében, a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámban látták/ látja el a feladatot.

Bethlen Gábor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Sem iskolapszichológus, sem fejlesztőpedagógus nincs intézményünkben. A lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók fejlesztésére egyéni fejlesztési terv készül.

Széchenyi István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Iskolánkban két fejlesztőpedagógus kolléga látja el a BTMN tanulók fejlesztését, nem főállásban, hanem egyikük a magyar tantárgy oktatása mellett heti 11,5 órában, a másik kolléga, mint kollégiumi nevelőtanár heti 5 órában, beépítve a kötelező óraszámába. Az SNI tanulók fejlesztése heti 10 órában, megbízási szerződéssel történik.

Az SNI és BTMN tanulók adminisztrálása – melybe beletartozik a hiányzások, a szülői kérelmek, az igazgatói határozatok, a tantárgyi felmentések és kedvezmények, az érettségi és a szakmai vizsgára vonatkozó kérelmek – pontosságot és szakértelmet kíván meg az iskolától. Ezért tanügyigazgatási feladataink egyik fontos eleméről van szó, melyre vonatkozóan külön eljárásrendet és feladatmeghatározást készítettünk.

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő és a sajátos nevelési igényű tanulók részére a fejlesztések egyéni és csoportos foglalkozásokból állnak, melyek mindegyike előre tervezett metodika szerint épül fel. A tanulók fejlesztése egyénre szabottan, egyéni fejlesztési terv alapján történik, melyek a szakértői véleményben megfogalmazott fő fejlesztési területek figyelembevételével készülnek.

A fejlesztő foglalkozások alkalmával a tanuló életkori sajátosságaihoz, képességeihez igazodva, fő tevékenységek közé tartoznak a részképességek fejlesztésére irányuló feladatok, emellett a tanulási folyamat gördülékenyebbé tétele, a tanulás tanulásához szükséges, személyre szabott módszerek megtalálása, alkalmazása és megszerettetése kiemelt feladat.

A foglalkozások alkalmával előtérbe kerül a differenciálás, az egyéni bánásmód alkalmazása, a motiválás kiemelt szerepe, a tanulók önismeretének, önbizalmának, együttműködési és kapcsolatépítési képességének, konfliktuskezelői képességének fejlesztése. Elsődleges cél erősíteni az előző képzési szakaszban megszerzett képességeket, ismereteket, illetve mindazon képességek további fejlesztése, amelyek a választott szakma elsajátításához szükségesek. Az ismeretszerzési technikák megismertetése, a tájékozódási képesség és a szociális és cselekvési kompetenciák kialakítására való alkalmasság fejlesztése is beépül a foglalkozások menetébe. A szövegértés és szövegalkotás, a megfelelő önkifejezés, a társas társadalmi együttéléshez szükséges kulturált nyelvi magatartás, az alapvető matematikai képességek, egyszerűbb logikai gondolkodás fejlesztése is része a foglalkozásoknak.

A kapcsolattartás az együttműködés és a szemléletformálás érdekében, mind a gyógypedagógus és mind fejlesztőpedagógusok részéről folyamatos a tanuló osztályfőnökével, szaktanáraival és kollégiumi nevelőtanárával.

Pszichológus heti 2 órában, megbízási szerződéssel végzi munkáját. Elsősorban az Arany János Kollégiumi Programban részt vevő tanulók számára nyújt segítséget, ezen kívül eseti megbízási szerződéssel egy-egy tanulóval vagy speciális esetekkel foglalkozik. Kiszámítható, rendszeres jelenléttel biztosítja, hogy a krízisben lévő diákok mielőbb segítséget kaphassanak, illetve az egyéni beszélgetések és csoportfoglalkozások alkalmával lehetővé teszi az egészséges önismeret fejlődését.

Kenderesi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Szerencsénkre iskolánkban van gyógypedagógus, bár ő nem a konkrét tantárgyi hiányosságok pótlásával, hanem képességfejlesztéssel segíti a tanulókat s egyben a mi munkánkat.

Szerencsére szemléltető eszközök is rendelkezésre állnak munkánk segítésére, a gyakorlati képzéshez pedig ott az élő anyag.

Sok teremben van projektor, okos tábla, a gyerekeknek nyomtatott és digitális formában is el tudjuk juttatni a tananyagot vagy segédanyagot.

A családsegítő szolgálattal folyamatos és jó kapcsolatban vagyunk, az önkormányzattal szintén. Néhány helyi és környékbeli gazdaság külső gyakorlati helyet is biztosít néhány tanulónak, de ezek körét bővíteni kell.

Összegzés

A konzorcium három intézményének van gyógypedagógusa, a másik háromnak viszont nincs, s így ezek az intézmények óraadó alkalmazásával fejlesztik érintett tanulók képességeit.

Pszichológus egyik iskolában sincs, de egyben besegít heti két órában, s segíteni tudja az egészséges önismeret fejlesztését.

Mindenütt szükség lenne mindkét hivatás képviselőire, komoly lépést jelentené a lemorzsolódás csökkentésében.

Az iskolák ennek ellenére egyéni fejlesztési terv alapján dolgoznak vagy igyekeznek dolgozni, de ez kevés.

Már az is nagy segítség lenne, ha nálunk is elterjedne az órai tanársegítés gyakorlata.

5.3. Tehetséggondozás

Szentannai Sámuel Középiskola és Kollégium

Tanáraink, nagy figyelmet fordítanak a tehetséges gyermekek felismerésére, tudásuk fejlesztésére és annak hasznosítására. Az ilyen tanulókkal külön kis csoportos és egyéni formában is foglalkoznak. Az eredmény sem marad el, ezek a tanulók számos megmérettetésen vesznek részt és érnek el dobogós helyezést. Az iskoláinkból kikerülve a felsőoktatásban is hasonlóan teljesítenek és érnek el tudományos fokozatot és gazdagítják a tudós társadalmat.

A szerényebb képességű és szorgalmú tanulóink elé igyekszünk példaként állítani őket, amellyel némileg még a lemorzsolódással veszélyeztetettek számát is tudjuk csökkenteni. Ezt a következőképpen tesszük. Az egyik alternatíva szerint próbáljuk megtalálni azt, hogy ki miben tehetséges és mindent megteszünk annak érdekében, hogy abban kiteljesülhessen. Ennek köszönhetően sikerélményben részesül, amely motiválhatja a jobb együttműködésre, az iskolához és szaktanárhoz való kötődés erősítésére, ami szorgalmasabb tanulásra ösztönözheti őket. A másik forma az, amikor a tehetséges és eredményt elérők tudását és az odavezető utat mutatjuk meg számukra, aminek köszönhetően több esetben kaptak hasonló tevékenység végzéséhez kedvet, megmutatva, hogy ők sem értéktelenebbek, mint társaik és hasonló szép eredményeket produkáltak.

Kétegyházi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

A munkaközösségek havi szinten tartanak összejevetelt, ahol megbeszélésre kerül, melyek azok a tanulók, akiktől félünk, hogy lemorzsolódnak. Gyakran van, hogy egy elméletben kevésbé sikeres diák gyakorlati munkája kiemelkedő. Ilyenkor kollégáink megpróbálják a gyakorlati oktatáson keresztül elsajátíttatni vele azokat az ismereteket, amely elméleti órán kevésbé megy. Ilyen tehetséggondozási tevékenység pld. egy projekt során a tanulók bevonása a feladatokba. Pld. a „Hulladékcsökkentési hét”-en felmértük a gyerekekkel az iskola területét és térképet készítették. Ezzel gyakorolva a szakmai számítást.

Olyan vetélkedőre küldünk diákokat, ahol a gyakorlati ismeretek az elsődlegesek, de játszva tanulják meg hozzá az elméletet.

Ha egy tanulónak valamiben sikerélménye van és megdicsérjük, könnyebben áll neki az általa kevésbé kedvelt tevékenységekhez.

Székács Elemér Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Fontos feladatnak érezzük a tehetséggondozást a tanulók egyéni képességeinek kibontakoztatása, a tanulás támogatása, a pályaaorientáció és a lemorzsolódás csökkentése céljából egyaránt.

Tanórán kívüli foglalkozásokat tartunk az alábbi területeken: rajz –és vizuális kultúra, sport, idegen nyelv, diákszínjátás/drámajáték, természettudományos ismeretek.

Ugyancsak hangsúlyt fektetünk a versenyeken, iskolai és iskolán kívüli, helyi, regionális és országos, vagy akár nemzetközi megmérettetésekben való részvétellel.

Az ezekre való felkészülést szintén külön foglalkozásokkal segítjük, egyéni és csoportos szinten egyaránt. Tanulóinknak külföldi programokon, szakmai gyakorlatokon való részvétel lehetőségét is biztosítjuk, hogy az egyes tehetségterületeket nemzetközi közegben is fejleszthessük.

A tehetséggondozás fontos terepeként tartjuk számon az ökoiskola programokat is, erdei – és kerékpáros táborok, madármegfigyelések, idegen nyelvi táborok szervezésével.

A lemorzsolódás csökkentéshez a tehetséggondozó programjainkkal akként járulhatunk hozzá, hogy a tanulók sikerélményhez juthatnak, ami további sikereknek lehet az alapja és kiterjed a tanulás egészére, a motiváltságra, az önbizalom fejlesztésére, valamint a közösségbe való beilleszkedést is segíti.

Bethlen Gábor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Az intézményben tehetséggondozás nem működik. Azonban törekszünk arra, hogy a diákok számukra érdekes, esetenként fejlesztő programokon vehessenek részt. Pl.: nyelvi délután, matematika verseny, környezetvédelmi vetélkedő, pénz7.

Széchenyi István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Iskolánkban tehetséggondozó programot nem alkalmazunk sem a tehetséges tanulók azonosítására, sem fejlesztésére. A tanítási órák, tantárgyi mérések, értékelések eredménye alapján kiemelkedő teljesítményű tanulóknak lehetőséget biztosítunk tanulmányi, szakmai versenyeken, szakköri foglalkozásokon való részvételre. Versenyfelkészítésre tanórán kívüli foglalkozások keretében kerül sor, tantárgyfelosztás szerint heti 24 órában, szakköri foglalkozás heti 5 órában kerül megvalósításra.

Kenderesi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Iskolánkban a tehetséggondozás főként a verseny felkészítésben nyilvánul meg. Sok figyelmet fordítunk a tehetséges gyermekek felismerésére, valamint a tudásuk fejlesztésére.

Iskolánkban főként szakmai tanulmányi versenyekre folyik felkészítés, melyeket a verseny típusától függően egyéni vagy csoportos órák keretében valósítunk meg.

Kisebbszámú, de mégis jellemzőek a közismereti versenyek és az ezekre való felkészítés is. A 2016/17-es évben több közismereti tárgyból is, mint például matematika, angol, német, informatika, stb. versenyeken is részt vettünk.

Tavaly nálunk rendezték meg a Gépész SZKTV verseny döntőjét, amelyen iskolánk tanulója 6. helyezést ért el.

Természetesen a kevésbé tehetséges diákokat is megpróbáljuk bevonni az iskolánkban megvalósuló projekt hetekbe, ahol egy-egy osztályon belül mindenki talál magának megfelelő feladatot, amelyben sikeresnek érezheti magát.

Összegzés

Általában nincs tehetséggondozói program, mérés, irányítás.

Tehetséggondozás mégis folyik - iskolánként eltérő intenzitással.

A pedagógusok elkötelezettsége ez irányban kiemelkedőnek tűnik.

Egyik formája a versenyeztetés, ill. az erre való felkészítés. Kevésbé látványos, de fontos területe a szakköri foglalkozás. Ezek a motiváltságot növelik, egyben példát is adhatnak abban az esetben, ha a gyengébb tanulók erősségét, érdeklődését feltérképezve segítjük kiteljesedésüket.

A tehetséggondozás jellegzetesen egyéni vagy kiscsoportos formában zajlik.

Az egy területen elért siker kihathat a tanulás egészére is: önbizalom-növelő, segít a pozitív énkép kialakításában.

A gyakorlati szakkörök, versenyek segítenek eljutni az elméleti tudáshoz is.

5.4. Pályaválasztás/pályaorientáció, pályakövetés

Szentannai Sámuel Középiskola és Kollégium

Intézményünkben osztályfőnöki órák, illetve pályaorientációs nap keretén belül történik a pályaválasztási tanácsadás. Ezeken az alkalmakon kapnak segítséget a fiatalok ahhoz, hogy a továbbtanulással, pályaválasztással kapcsolatban felmerülő kérdéseikre megtalálják a számukra legmegfelelőbb választ. Konkrétan kinevezett felelőse, azonban nincsen.

Pályaorientációs mérést nem folytatunk.

Igyekszünk a tanulóinkat szakirányuknak megfelelő szakmai kirándulásra elvinni, hogy beelássanak a szakma sokrétűségébe. Így szervezett keretek között több üzemlátogatáson részt vettünk: karcagi Elektronikai Hulladékhasznosító, Kutatóintézet, Kiskörei Víztározó. De visszajáró vendégei vagyunk az OMÉK és az AgroMash Expo szakmai kiállításoknak is.

Az iskola pedagógusainak bevonásával olyan együttműködési rendszer nincs kialakítva a karcagi Munkaügyi Központtal, amely lehetővé tenné azt, hogy naprakész információval rendelkezzenek a középfokú intézményünk tanulóit érintő problémáival kapcsolatban.

A tizenkettedikes tanulóink esetében felnőtté válás egyik mérföldköve a megfelelő továbbtanulási irány. A felsőfokú intézmények minden évben nagy hangsúlyt fektetnek arra, hogy oktatási, képzési programjaikat minél szélesebb körben osztályfőnöki órák keretén belül megismertessék diákjainkkal.

Iskolánk saját képzési tanácsadást is nyújt, a leendő diákjaink középfokú iskolákba történő jelentkezésének sikeressége érdekében. Ennek során bemutatjuk a választható szakmákat, azok követelményeit, a képzések formáit.

Iskolánkban nincs olyan pálya-, és munka-pszichológus, illetve pályaválasztási, munkavállalási tanácsadó, akinek a figyelme, feladata a tanulóra, a környezetére és a tevékenységére irányulna.

A Szentannai Középiskola is igyekszik végzett diákjainak sorsáról információt szerezni, saját kezdeményezésre vagy esetleg fenntartói elvárás miatt. Statisztikai jellegű nyomon követés azonban nincs. Többnyire a végzős osztályok osztályfőnökei szoktak diákjaikról a tanév végén, illetve az után információkat szerezni. Van, aki e-mailben tartja velük a kapcsolatot, vagy Facebook csoportjukon keresztül és igyekszik begyűjteni, hogy hol és hogyan sikerült elhelyezkedniük, illetve továbbtanulniuk.

Kétegyházi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Tanulóink közül kevesen tanulnak tovább. Pályaorientációs tevékenységünk elsősorban arra terjed ki, hogy felhívjuk a tanulók figyelmét milyen előnyökkel jár az 5. év elvégzése, amely technikus végzettséget ad az érettségi mellé. A mezőgazdasági gépészek számára a gépjavító ráépülés fontosságát magyarázzuk el. fentiekben segítségünkre van, hogy olyan cégeket tudunk meghívni, mint ol a KITE ahol ezeknek a végzettségeknek a birtokában a tanulók más típusú munkát is kaphatnak, mint traktoros. Az ő előadásuk alapján kapnak betekintést gyermekeink az ott folyó szakmai képzésekbe is. Tanulóinkat elvisszük olyan kiállításokra, amely a szakmával kapcsolatos Erasmus+ keretében külföldi tanulmányútra is mehetnek szakmai gyakorlatozni a tanulóink. Pályaválasztási vásár minden évben van Békéscsabán ahová igény szerint tudnak menni. A GINOP kapcsán került kinevezésre kolléga.

Székács Elemér Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

A tanulók pályaorientációját fontosnak tartjuk. A szakképzésben csaknem minden szakma esetében a tananyag részét képezik munkaerőpiaci, a munkába álláshoz elengedhetetlen munkavállalási kompetenciák ismeretei. Tanulóink megismerik a munkavállalás jogi, magatartás, formai területeit. Megtanulnak önéletrajzot írni, ismerkednek az alapvető dokumentumokkal, a jogaikkal és kötelességeikkel a munkavállalás terén. Ugyanakkor pályakövetési gyakorlattal nem rendelkezik az intézmény. Pályaorientációval kinevezett szakember, felelős sincs az iskolában, bár az osztályfőnökök, szaktanárok és szakoktatók is feladatuknak érzik a tanulókat a munkaerő piaci ismeretek elmélyítésében, a lehetőségekre való rávilágítással, tájékoztatással segíteni. Sajnos azonban erre intézményi eljárásrend nincs, ugyancsak nem rendelkezünk pályaorientációval kapcsolatos intézményi méréssel sem.

A pályaorientációt szolgálja az is, hogy üzem-, és gyárlátogatások szervezeten és rendszeresen folynak az intézményben. Tanulóink elsősorban a szakmai gyakorlatok keretében rendszeresen felkeresik a megye mezőgazdasági és élelmiszeripari üzemait, gazdaságait, tekintve hogy minden eljárást, technológiát iskolai keretek között nem is lehet bemutatni, másrészt a termelés közbeni tapasztalatok pótolhatatlanok.

A végzős osztályok tanulói számára előadókat hívtunk meg a Munkaügyi Központból, hogy a munkába állás folyamatáról, esetleges zökkenőiről a munkanélküliség kezeléséről tájékoztatást nyújtsanak.

Iskolánk lehetőséget adott, ad a felsőoktatási intézményeknek, a honvédség, a rendőrség képviselőinek, hogy az általuk nyújtotta lehetőségekről az érdeklődő –főleg végzős- diákoknak tájékoztatást nyújtsanak.

Ettől a tanévtől pályaaorientációs napot szervezünk, tehát szervezett formában szerezhettek információt a továbbtanulási lehetőségekről az általános iskolai tanulók.

Pálya-, és munka pszichológussal, vagy pálya- és munkavállalási tanácsadó szakemberrel iskolánk nem rendelkezik.

Bethlen Gábor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Pályaaorientációs célú iskola foglalkozás, rendezvény 1 db volt az intézményben. Pályaaorientációhoz kapcsolódó egyéni vagy csoportos iskolai foglalkozások száma 1 db. Pályaaorientációs tevékenységgel összefüggő szakmai kapcsolatok száma 1 db.

Az intézményben pályaaorientációval megbízott személy nincs. Ezzel kapcsolatos mérés nem történik. Pályakövetési rendszerünk nincs.

Széchenyi István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Az iskola szervezett, tudatos pályaaorientációs tevékenysége csak a beiskolázásra terjed ki, végzős tanulóinkra vonatkozóan nem. Az előbbi érdekében iskolánkban Beiskolázási Csoport működik, amelynek egyik tagja a pályaaorientációs osztályfőnöki órák megtartását végzi általános iskolások részére, aki elvégezte a Pályaaorientációs Konzulens és Nemzeti Pályaaorientációs Portál Felhasználó 30 órás akkreditált továbbképzést.

Kinevezett intézményi felelőse nincs az iskolában a pályaaorientációnak. Intézményünkben nincs pályaaorientációval kapcsolatos intézményi mérés.

Végzős tanulóinkra vonatkozó nem tudatos pályaaorientációs tevékenység a szakmai munkaközösségek szintjén valósul meg. A szakmai munkaközösségek az éves munkatervükben rögzítik

- azokat az üzemlátogatásokat, szakmai utakat, kiállításokat, amelyek megismertetik a diákok szakmaválasztási, munkavállalási lehetőségeit: Hortus hungaricus kertészeti kiállítás és vásár – Szigetszentmiklós; Adventi kiállítás, Budapest, Néprajzi Múzeum; KITE, Derecske-Alma, Derecske; Juniperus faiskola, Hegede Kertészet, Kecskemét; Hunyadi Garden, Bellon, Czérna, Mészáros faiskolák, Debrecen és környéke; Újfehértói Kutató Intézet, Újfehértó; Ceglédi Gyümölcskutató Intézet, Cegléd; Debreceni Egyetem Kertészeti Kísérleti Állomás, Pallag; Debreceni Botanikus kert – Debrecen; Hortobágyi Nemzeti Park; FEHOVA; OMÉK; Agro-Mash Expo, Budapest; Mezőkövesdi Mezőgazdasági Múzeum,
- azokat a cégeket, vállalatokat, ahol a gyakorlati oktatás helyszíneinek a megismerése, az ott folyó munkafolyamatok megtekintése a cél, mely nagyban hozzájárul az életpálya tervezéshez.

Az intézményt minden évben felkeresik a környező főiskolák és egyetemek, hogy a felsőfokú tanulmányok lehetőségéről tájékoztassák a diákokat (Neumann János Egyetem, Debreceni Egyetem, Nyíregyházi Egyetem, Magyar Honvédség). Osztályfőnöki órákon és a szülői értekezleteken az osztályfőnökök és az iskola vezetésének segítségével kapnak tájékoztatást, információkat a diákok, szülők a továbbtanulási lehetőségekről.

Az iskolának nincs kapcsolata munka pszichológussal, pálya-és munkavállalási tanácsadó szakemberrel, a Munkaügyi Központtal. Az intézményben nem működik pályakövetés.

Kenderesi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

- Pályaválasztási tájékoztatók tartása valamennyi településen.
- Nyílt nap.
- Betekintés a gyakorlati helyszíneken folyó tanári-tanulói munkába.
- Iskolán belül, helyben előállított mezőgazdasági-élelmiszeripari termékek kóstoltatása.

Pályaorientáció:

- szakmák éjszakája c. szervezett program keretében,
- lovas nap, Lovas tábor,
- a tanulónak-szülőnek lehetősége van előre egyeztetett időpontban megtekinteni az iskolában folyó munkát,
- elektronikus felületeken keresztül (iskola megjelenése a médiában szakmai videókon keresztül – Szolnok Tv, Karcag Tv, diákok-iskola szervezésében készült amatőr videók),
- szántóverseny évenkénti megrendezése,
- Szakmai Kiváló Tanulója Verseny megrendezése az iskola szervezésében szintén az intézmény hírnevét öregbíti,
- turisztikai célzatú rendezvények az év során – Horthy kastély, mint turisztikai attrakció, mely egyben a kollégium funkcióját is betölti,
- a tantestület valamennyi tagjának közreműködésével történik – csapatmunka formájában.

Üzemlátogatások:

- pálinkafőzde, tésztagyár,
- KITE zRt.

Pályakövetési gyakorlat:

- szóbeli visszajelzések alapján történik a munkaerőpiacról,
- az iskola hírnevét elviszi magával a tanuló szakképesítése megszerzése után.

Összegzés

Egyik iskolában sincs pályaválasztási mérés, program vagy felelős. Egy iskolában van csoport, mely szervezi a pályaválasztással kapcsolatos osztályfőnöki órákat.

Szintén nincs pályakövetési gyakorlat, ezt az osztályfőnökök, pedagógusok esetlegesen, nem szervezetterten teszik – kapják meg, rögzítésre nem kerülnek.

A pályaválasztási tevékenységek jellemzően a beiskolázásra irányulnak, a továbbtanulást meghívott előadókkal segítik (felsőoktatási intézmények, munkaügyi központok).

Komolyabb ösztönzést kapnak a ráépülő képzések, ezeket leginkább üzem- és gyárlátogatások segítik.

Az Erasmus-program szintén pozitív hatást gyakorol az igényesebb jövőkép kialakulására, a szakmai fejlődés ill. továbbtanulás ösztönzésére.

6. TÁMOGATÓ KÖRNYEZET MŰKÖDTETÉSE

6.1. Kapcsolatok a segítő szolgálatokkal

Szentannai Sámuel Középiskola és Kollégium

Iskolánk több támogató szolgálattal tart kapcsolatot. Minden 9. évfolyamon tanuló diákunk részesült drogprevenciós előadásban. A Karcag TV és a Karcagi Hírmondó rendszeresen hírt ad nagyobb iskolai rendezvényeinkről, tanulóink sikeres tanulmányi eredményeiről, tanulmányi kirándulások élményeiről. A helyi önkormányzat ad helyet a Városi Diákönkormányzat munkájának, amelyben iskolánk tanulói is részt vesznek. Az Országos Bírósági Hivatal által, az átlátható, nyitott igazságszolgáltatás jegyében indított helyi előadássorozaton a mi iskolánk tanulói is jelen vannak. Kapcsolatban vagyunk a rendőrkapitánysággal, amelynek dolgozói eljönnek hozzánk a nyíltnapon bemutatót tartani az ott folyó életéről, ezzel megkönnyítik és színesítik beiskolázási munkánkat. A Déryné Kulturális, Turisztikai, Sport Központ és Könyvtár folyamatosan értesíti iskolánkat a programjairól, alkalmanként csoportos látogatást szervezünk a tanulókkal a legkülönbébb kulturális előadásokra. Az egészségügy terén jó kapcsolatot ápol iskolánk az iskolai orvosi szolgálattal, orvosokkal és védőnőkkel, akik a tanév folyamán vizsgálják, szűrik tanulóinkat.

Iskolánk állandó és folyamatos kapcsolatban van a Karcagi Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltató Központtal, amelynek egyik feladata a családsegítés és gyermekjóléti szolgálat. Meghatározott időközönként az erre a feladatra kijelölt kolléga értesíti a szolgálatot diákjaink igazolatlan óráinak számáról. A családsegítő hivatal megkeresi a szülőket ezzel kapcsolatban, tájékoztatja az iskolát a megtett lépésekről. A nagyobb számú igazolatlan órát elért tanulók esetében kollégánknak fel kell venni a kapcsolatot a gyámhivatallal is.

Ezen kívül iskolánk több karcagi és vidéki intézménnyel, szervezettel kapcsolatban áll, akik segítenek diákjainknak a közösségi szolgálati óráikat eltölteni.

Kétegyházi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Bűnüldözéssel kapcsolatban: amennyiben az iskolában probléma adódik a körzeti rendőrség áll rendelkezésünkre. Tanév elején tájékoztatót tart a biztonságukkal kapcsolatos tudnivalókról.

A Önkormányzattal nagyon jó az intézmény kapcsolata, egymás rendezvényeit kölcsönösen látogatjuk.

A nagyközségben Művelődési Ház működik, amelynek rendezvényeire elsősorban a kollégiumi diákok járnak, de iskolai ünnepségek megtartására ingyenesen rendelkezésünkre bocsájtják.. (Pld. szalagavató, Határtalanul pályázat műsoros estje).

Széács Elemér Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

A következő pontban van, nem választották szét.

Bethlen Gábor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Az iskola a Pedagógiai Szakszolgálattal, Védőnői Szolgálattal, az önkormányzattal, a Rendőrséggel, az általános iskolákkal, a gimnáziummal és a gyakorlati oktatásban résztvevő gazdálkodó szervezetekkel tart fent kapcsolatot. Az intézményben iskolaorvos működik. Az iskolafogászati ellátás szervezett keretek között történik, évente egy alkalommal. A védőnő heti 2 napot az intézményben tölt.

Széchenyi István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Intézményünk számos támogató szolgálattal áll kapcsolatban: családügy, kultúra, bűnüldözés, szociális intézmények, önkormányzat, diákszövetkezetek, helyi gazdaságok és média területeken.

A családügyi és szociális intézmények képviselői személyesen is megjelennek iskolánkban, a segítségnyújtás az iskolában helyben, egy pályázat keretében valósul meg: szociális segítő nevelési gondok, magatartásproblémák, iskolai zaklatás, szociális problémák, hiányzások témákban segíti a diákokat. Ezen kívül ezen a területen a területi gyermekjóléti szolgálatokkal és gyámhatósági hivatalokkal áll intézményünk kapcsolatban, amennyiben egy diákkal ezeket a szolgálatokat is érintő probléma merül fel (pl. igazolatlan hiányzás, egyéb veszélyeztetettség). Ezen felül az érettségire készülő diákjaink jelentős része szociális intézményeknél teljesíti a kötelező közösségi szolgálatuk ötven óráját.

Az egészségügyi szolgáltatások közül az iskolánk minden tanulója érintette a kötelező fogászati szűrés, melyre szervezeten jutottak el. Emellett szintén minden tanuló minden tanévben rész vesz munkaalkalmassági vizsgálaton, amely az adott tanévben a szakmai gyakorlatuk megkezdéséhez szükséges. A szűrővizsgálatok megszervezését és lebonyolítását az iskolaorvosok, az iskola védőnője illetve a város illetékes iskolafogásza végzi.

A kulturális intézmények közül az iskola és az iskola alapítványának támogatásával a debreceni Csokonai Vitéz Mihály Színház előadásaira vásároltunk bérleteket, így alkalmanként 17 diák tekinthet meg egy-egy színházi előadást. Emellett az iskola diákönkormányzatának patronáló tanára szervez a diákoknak látogatást kulturális programokra.

A bűnüldözés területén iskolarendőr segíti munkánkat, aki rendhagyó osztályfőnöki óra keretein belül tartott előadást a kilencedik évfolyamos tanulóknak resztoratív sérelemkezelés – a digitális térrel összefüggő, a tanulókat érintő sérelmes helyzetek kezelése témában. Az egyéb prevenció feladatainkat az osztályfőnökök végzik az osztályfőnöki órákon.

A helyi és megyei gazdaságok állandó résztvevői a tanulóink életének, ezeknél teljesítik ugyanis a szakmai gyakorlatot a tanév folyamán és nyáron.

A média alkalomszerűen van jelen az iskola életében, nagyobb vagy jelentősebb rendezvények idején meghívást kapnak, az intézménnyel kapcsolatos közérdekű információkat is ezeken keresztül jelentetjük meg. A nyomtatott sajtó részéről rendszeresen igénybe vesszük a helyi és a megyei napilapot, az elektronikus sajtó részéről a Hajdú Online portál szolgáltatásait, a fenntartónk, a Földművelésügyi Minisztérium kiadványaiban is megjelennek iskolánkkal kapcsolatos információk, továbbá iskolánk működtet saját weboldalt, és rendelkezik Facebook elérhetőséggel.

A városi önkormányzattal közösen szervezi intézményünk a Széchenyi István Vers és Prózamondó versenyt és a Traktorhúzó versenyt.

A tanév során nem vettük igénybe a különböző egyházak nyújtotta szolgáltatásokat.

Kenderesi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Helyileg működő családsegítő szolgálattal való kapcsolattartás, mely az iskola intézményének helyt adó településen, azaz a helybeli diákok számára tud illetékességgel működni (tanulói /igazolatlan/ hiányzások ügyében is). Gyermekjóléti szolgálatokkal, polgármesteri, ill. kormányhivatalokkal való együttműködés keretében törekszünk a hiányzások ráták figyelemmel kísérésére, nem utolsósorban arra is, hogy amennyiben a lehetőségekhez mérten módunkban áll, ennek az aránynak a minél inkább redukálását érhetjük el tanköteles tanulók esetében.

Összegzés

Valamennyi iskola kapcsolatban áll, és rendszeresen együttműködik a pedagógiai szakszolgálattal, védőnői szolgálattal, az önkormányzatokkal, a rendőrséggel, diákszövetkezetekkel, az általános iskolákkal, egyéb oktatási intézményekkel, művelődési központokkal, valamint a gyakorlati oktatásban résztvevő gazdálkodó szervezetekkel. Így tehát a támogató szolgálatok körét alkotják a családügy, kultúra, bűnüldözés, szociális terület szolgáltatói, intézményei. Ezek több iskola esetében egyúttal az iskolai közösségi szolgálat teljesítésének színterei is. Az egyházakkal való kapcsolattartás nem igazán jellemző a legtöbb iskola esetében.

6.2. Szakmai partnerkapcsolatok

Szentannai Sámuel Középiskola és Kollégium

Szakmai partnerkapcsolatainkra a sokszínűség, a folyamatosság és a kölcsönösség jellemző.

A Közművelődési intézmények közül élénk kapcsolatot tartunk fenn a Déryné Kulturális, Turisztikai, Sport Központ és Könyvtárral. Az általuk kínált programok egy részén tanulóink szervezeten, tanári irányítás mellett vesznek részt. Az éves rendezvénynaptár tervezésében és végrehajtásában jó néhány rendezvényünkkel részt veszünk, ezzel gazdagítva a város kulturális életét.

Intézményünket civil szervezetek pénzügyileg közvetlenül nem támogatják, de jó néhány egyesülettel kapcsolatban állunk, amelyből most kettőt emelünk ki. A Rákóczi Szövetség országos programjaiba évente, rendszeresen bekapcsolódunk, azokon aktívan és eredményesen részt veszünk (Gloria Victis Kárpát-medencei középiskolai történelmi vetélkedő, március 15-i diákutaztatási pályázat stb.). Szoros szakmai együttműködést folytatunk a MEGFOSZ-al is (Mezőgazdasági Eszköz- és Gépforgalmazók Országos Szövetsége). A szövetség egyik alapszabályban meghatározott fő célja, az agrárgépész szakma népszerűsítése, az oktatási nevelési tevékenység támogatása. Részt veszünk az általuk hirdetett vetélkedőkön, pályázatokon.

A gazdálkodó szervezetekkel történő együttműködés fő területe, a szakképzés. Célunk, hogy tanulóink minél szélesebb körben ismerkedjenek meg a valós üzemi körülményekkel, ezért szakmai gyakorlatokon előszeretettel látogatjuk a mezőgazdasági gépész, a környezetvédelmi illetve az élelmiszeripari profilú gazdaságokat, üzemeket. A mezőgazdasági gépész és mezőgazdasági gépésztechnikus tanulóink az előírt nyári összefüggő gyakorlatot együttműködési megállapodás alapján, kamarai regisztrációval rendelkező vállalatoknál tölthetik.

Az általános iskolákkal szoros kapcsolatban vagyunk, hiszen tanulóik pályaválasztási döntésének előkészítésében aktívan részt veszünk, széles körű beiskolázási tevékenységünk révén (beiskolázási körutak, pályaválasztási szülői értekezletek, nyílt napok, fórumok, börsék, egyéb tájékoztatók).

A pedagógusképzéssel is foglalkozó felsőoktatási intézmények kérésére helyet adunk a tanárjelöltek tanítási gyakorlatának letöltésére és gyakorlott vezetőtanárt biztosítunk számukra. Együttműködési megállapodásunk a Nyíregyházi Egyetemmel van (bázisiskola), de a többi felsőoktatási intézmény kezdeményezéseire is nyitottak vagyunk. Igénybe vesszük a felsőoktatási intézmények segítségét abban, hogy érdeklődő tanulóink a személyes elképzeléseiknek és a tanulmányi előmenetelüknek egyaránt megfelelő egyetemi képzést válasszanak, ezzel támogatva a sikeres felvételt és az iskolakezdést. Számos intézmény képviselőit invitáljuk, hogy tanulóinknak mutassák be képzéseiket, de pályaválasztás előtt álló tanulóinknak lehetőséget biztosítunk nyílt napokon, pályaválasztási börséken való részvételre is.

Kétegyházi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Iskolánkban 25-éve van télen Gazdanapok rendezvény, amelyen évente bővülő körben jelennek meg gazdálkodó szervezetek bemutatkozni. Az ő támogatásuk is segíti tanulóink nyári gyakorlatos elhelyezkedését, de gyakran fordul elő, hogy konkrét állásajánlatot is tesznek végzősöknak.

A NAK segítségével nyílt napot tudunk szervezni, amelyre busszal hozták a tanulókat.

A egyik helybeli általános iskola felkért bennünket pályaaorientációs nap tartására náluk.

A felsőoktatási intézmények beiskolázási tájékoztatóját továbbítjuk a diákoknak. Megkeresésükre lehetőséget adunk helybeni bemutatkozásra.

Székács Elemér Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Támogató szolgáltatások kapcsán elmondható, hogy a helyi médiákkal igen intenzív a kapcsolatunk, a nyomtatott és elektronikus felületeken rendszeresen megjelenünk, a kiemelt rendezvényeink, a tanulmányi versenyek, a beiskolázási programunk ennek fő témái. Diákjaink a helybeli és környékbeli üzemekben, családi gazdaságokban töltik gyakorlataik egy részét, több tucat ilyen szervezettel vagyunk ilyen jellegű kapcsolatban.

Az önkormányzat által kiírt pályázati lehetőségekkel élünk, minden évben beadunk pályázatot nyári táborra, erdei iskolai táborra, illetve az iskolai alapítvány, mint civilszervezet is pályázik iskolai rendezvény megtartása céljából (hagyományőrző disznóvágás).

Az egyházakkal – katolikus, református-megfelelő a kapcsolat, az általuk szervezett programokon, versenyeken részt veszünk, bár formális együttműködés nem alakult ki.

Az egészségügyi szervezetekkel egyrészt az iskolaorvosi és védőnői szolgálat keretei között működünk együtt, emellett szervezeten részt veszünk az általuk rendezett elsősegélynyújtó versenyen, illetve véradáson.

Intenzív a kapcsolat az Ipolyi Kulturális Központtal, hangversenyekre, előadásokra visszük diákjainkat, emellett a közösségi szolgálat teljesítésének is kedvenc terepe az Ipolyi.

A rendőrség iskolarendőri szolgálatot biztosít számunkra, emellett szükség esetén gyors és hatékony segítséget nyújtanak rendezvényeinkhez-ballagás-, valamint bűnmegelőző célzattal időről időre tájékoztató tartanak a leginkább veszélyeztetett korosztályok számára.

A helyben működő pedagógiai szakszolgálattal is munkakapcsolatban állunk, elsősorban az SNI és BTMN tanulók kapcsán, illetve a pszichológus nyújtotta lehetőségek okán.

Bethlen Gábor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Az oktatás minden szegmensével van kapcsolatunk. Intézményünk részt vesz a szakmai partnerek rendezvényein. Az intézményt pénzügyileg támogató civil szervezettel kapcsolatunk nincs.

Intézményünk legfőbb szakmai partnerei az ASZIH iskolái, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara, a Szent István Egyetem Tessedik Campusa. A NAK fontos szerepet tölt be a pályaaorientáció szervezésében, gyakorlati képzés, szintvizsgák, szakmai vizsgák szervezésében. A SZIE-vel együttműködünk a környezetvédelmi technikus gyakorlat megvalósításában.

Széchenyi István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Az iskola szakmai partnerkapcsolati rendszere széleskörű. A helyi közművelődési intézmények aktívan részt vesznek az iskola életében, szoros kapcsolat működik a felek között, kölcsönös programkérések és -ajánlatok alapján az iskola, és főleg a kollégium részesei ezen programoknak és rendezvényeknek. A civil szervezetek aktivitása minimális az intézményben, de ezek közül is a legjelentősebb – az iskola képzési profiljának megfelelően – a környezetvédelemmel, természetvédelemmel foglalkozó szervezetek, így pl. a Zöld Kör.

A gazdálkodó szervezetekkel való szakmai kapcsolata az iskolának a szakmai rendezvényeink anyagi támogatásában is megmutatkozik, így pl. a végzős technikus tanulók részére szervezett „Gyűrű és korsóavató ünnepség” vagy az alacsonyabb évfolyamon tanuló, a gazdálkodó szervezeteknél tanulószerveződés alapján tanuló diákok jutalmazása, mely ünnepélyes keretek között a tanévzáró ünnepségen történik.

Az általános iskolákkal való kapcsolat elsősorban a továbbtanulási lehetőségek bemutatásán alapszik, mely különböző szinteken valósul meg, különböző közösségek részére: pályaválasztási szülői értekezlet nyolcadik osztályos tanulók szülői részére, rendhagyó pályaorientációs osztályfőnöki órák tartása 6-7. osztályos tanulók részére, nyolcadik osztályos tanulók részére olyan osztályfőnöki óra tartása, amelynek célja a továbbtanulási lehetőségek és a felvételi rendszer bemutatása. Ezen túlmenően névadónkról kialakítottunk egy interaktív, játékos kiállítást, melyre főleg a 2-5. osztályos tanulókat várjuk, s ilyenkor gépparkunk is bemutatkozik, sőt, a gépeket kipróbálhatják a „kisdiákok”.

Az elmúlt években egyre több felsőoktatási intézmény érdeklődik iskolánk iránt, mely nem csak a hallgatói létszám biztosítására vonatkozik. Ezen keretén belül lehetőséget adunk a különböző felsőoktatási intézmények, karok bemutatkozásának. S a szorosabb kapcsolat adott felsőoktatási intézmények esetében szakmai területen is megmutatkozik: iskolánk bizonyos képzéseiben megjelenik a korszerű ismeretek oktatása, melyek képzési anyagának kialakításában a felsőoktatási intézmények is részt vesznek.

Kenderesi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

- Környékbeli agrárvállalkozók segítségének igénybevétele.
- Művelődési ház és Könyvtár (Szalagavató, Könyvtári órák).
- Megjelenünk agrárkiállításokon (Agromashexpo).

Összegzés

Az intézmények többségét a civil szervezetek pénzügyileg közvetlenül nem támogatják, de egyesületekkel való kapcsolattartás jellemző lehet az iskolák esetében.

A gazdálkodó szervezetekkel történő együttműködés fontosságát kiemelték az iskolák a helyzetértékelésükben, hisz a cél, hogy a tanulók minél szélesebb körben ismerkedjenek meg a valós üzemi körülményekkel, ezért például szakmai gyakorlatokon lehetőséget biztosítanak a képzésekkel megegyező profilú gazdaságok, üzemek látogatására.

Minden iskola fontos partnerének tekinti az általános iskolákat, elsősorban a beiskolázási célú rendezvények kapcsán. E tevékenységeket jellemzően beiskolázási körutak, pályaválasztási szülői értekezletek, nyílt napok, fórumok, börszék, egyéb tájékoztatók jelentik.

Partnerként kezelik az iskolák a felsőoktatási intézményeket is.

A képzési ágazatokhoz tartozó kamarákkal szintén együttműködnek az iskolák.

6.3. Társadalmi környezet

Szentannai Sámuel Középiskola és Kollégium

Az intézmény elismertségét a jó hírneve, valamint az oktatás színvonala határozza meg. A korszerű szakmai képzés mellett iskolánkban erős a közismereti oktatás is. Az iskola színvonalas munkáját tanítványai minősítik. Iskolánkból kikerült diákok között van egyetemi tanár, főigazgató, sikeres üzletember, saját céget irányító, doktor, újságíró, közéleti személy, valamint a szakmáját magas szinten művelő szakember.

Iskolánk egy 12 hektáros, teljesen körbezárt, biztonsági őrzéssel ellátott, parkosított övezetben fekszik. Négy tanépületben folyik oktató - nevelő munka. A gyakorlati képzés szakosodott tanműhelyekben és laborokban, a tangazdaságban és az élelmiszeripari tanüzemben történik.

Belső területünkön helyezkedik el a kollégium és az étkezde, amelyhez saját konyhákon készülnek az ételek, a tanüzemben előállított egészséges alapanyagok felhasználásával. Minden igénylő számára tudunk kollégiumi ellátást vagy menzát biztosítani. ECDL vizsgaközpont vagyunk. Gépjárművezető képző iskolánk lehetőséget ad arra, hogy igény szerint tanulóink helyben jogosítványt is szerezhessenek a piaci árnál némileg kedvezőbb feltételek mellett.

Az utóbbi években iskolánk rendkívül dinamikus, gyorsan és látványosan fejlődik.

A Szentannai Középiskola a szülők véleménye szerint jól felszerelt, környezetbarát, és rendszeresen szervez iskolai programokat. Van lehetőség tehetséggondozásra is. Az iskola nemcsak ismeretanyagot akar átadni, hanem életmódra nevel, szemléletet formál. De erre utaló kérdőíves felmérés nem történt.

A médiának szerepe van a kommunikációban, a kommunikációnak pedig a környezeti nevelésben. Ezért iskolánk is minden évben elkészíti az aktuális változásoknak (indítható szakirányok), változtatásoknak megfelelően tájékoztató anyagait. Elkészítjük az intézményt bemutató kisfilmet is. Mindezek mellett képzési kínálatunkat bemutató reklámfilmek is készültek a Karcag Televízió jóvoltából.

Kétegyháza Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Kétegyházán a mi iskolánk az egyedüli középfokú intézmény. A falu lakossága szempontjából nagyon fontos a létünk, mint munkahelyadónak is. Az Önkormányzattal való kapcsolatunk nagyon jó, egymás rendezvényeinek látogatása kölcsönös.

Sok helybeli lakos végzett nálunk, és gyermekeiket is ide küldik.

A szülők közül elsősorban a szülői munkaközösség tagjai vesznek részt aktívan a rendezvényeken. A 9-es és a végzős szülők megszólítása a könnyebb.

A faluban negyedévente jelenik meg újság, ebben közzé tudjuk tenni az iskolával kapcsolatos híreket is. A Békésmegyei hírlap minden fontosabb eseményünket tudósítja, elsősorban a Gazdanapok örvendő népszerűségnek.

Az iskola honlapján és Facebook oldalán lehet a napi aktualításokat megtekinteni.

Székács Elemér Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Kapcsolatrendszerünk fontos kiindulópontja, hogy iskolánk több mint hetven éves fennállása alatt mindig a vidék, a vidéken élő emberek szolgálatában állt. Képzési struktúrája és tevékenységi köre folyamatosan követi a munkaerőpiac igényeit. A nappali rendszerű szakképzésen túl jelentős szerepet vállal a felnőttek továbbképzésében, az élethosszig tartó tanulás biztosításában. Szaktanácsadói hálózatával bekapcsolódik a mezőgazdasági tevékenységet folytatók támogatásába, segítségébe.

Az iskola legfőbb nevelési célkitűzése, hogy tanítványaink kiegyensúlyozott személyiséggé, tehetségüket teljes mértékben kibontakoztatni képes, egészséges felnőtté váljanak. Mindezekhez olyan pedagógiai módszereket alkalmazunk, melyben kiemelt szerepet kap az alapkompenciák elsajátítása, a nemzeti öntudat erősítése, a környezeti nevelés és az egészséges életmód fontosságának tudatosítása.

Iskolánk az évek során egy kreatív és innovatív, szakmailag és emberileg is inspiráló légkört alakított ki a diákok és kollégák számára, ahol az oktató-nevelő munka jó hangulatban, korszerű körülmények között és magas színvonalon zajlik. Olyan szakmai feltételeket biztosítunk, ahol tanulóink a való világ körülményeit élhetik át hazai és uniós tapasztalatok alapján.

Munkánkat a Földművelésügyi Minisztérium fenntartásában, az Agrár-Szakképző Iskolák Hálózatában és a Nemzeti Vidékstratégia szellemiségében végezzük.

Mindezek mentén és a duális képzés célkitűzéseinek megfelelően az intézmény szerteágazó kapcsolati rendszerrel rendelkezik.

A külső érintettek jelentik azt támogatást vagy éppen korlátot, amely feltételrendszer keretei között működik a szervezet. Hosszabb távon jelentős hatásuk van arra, hogy a szervezet hogyan tudja megvalósítani kitűzött céljait.

Külső érintettek intézményünk esetében a következők:

- a fenntartó,
- más középiskolák,
- általános iskolák,
- beszállítók,
- központi és helyi közigazgatási intézmények,
- gyakorlati képző helyek,
- munkaügyi központ,
- Jász-Nagykún-Szolnok Megyei Pedagógiai intézet,
- közösségi szolgálat keretében tanulókat fogadó intézmények,
- Jász-Nagykún-Szolnok Megyei Kereskedelmi- és Iparkamara,
- partneriskoláink.

A központi és helyi közigazgatási intézményekkel való kapcsolat elemzése szintén hozzájárulhat a szervezet eredményes működéséhez. Számos hatósággal vagyunk kapcsolatban, így a helyi önkormányzattal, ÁNTSZ, egyéb városi regionális intézmények, katasztrófavédelemmel, Nemzetgazdasági Minisztériummal.

Intézményünk a fenntartóváltás ellenére kapcsolatban áll Törökszentmiklós önkormányzatával, közvetve a közintézményeken keresztül leginkább. Rendszeresen veszünk részt a város kulturális rendezvényein, megemlékezéseken, véréadásokon, egészségvédelmi és drog prevenciók napokon is.

A szakképzések kapcsán pedig az Agrárkamara, a Kereskedelmi – és Iparkamara is bővíti szakmai kapcsolataink sorát. A kamara szervezi az iskolánkban rendezett szintvizsgákat a szakiskolai képzések számára, kezeli együttműködési megállapodásokat, tanulószerveződéseket, iktatja, ellen jegyzi azokat. Ellenőrzi továbbá a gyakorlati helyeket, szakmai vizsgán vesz részt, melynek során egy vizsgabizottsági tagot ő delegál. Feladata továbbképzések szervezése, és tanácsadó funkciója is van.

Nagyon fontos megemlíteni a külső kapcsolataink rendszerében a partneriskoláinkat. A németországi Freiberg-Zugban, a csehországi Podbořanyban, valamint a Lengyelországban található Pzscyna és Rygllice városokban lévő, a miénkhez hasonló profilú iskolákkal állunk rendszeres kapcsolatban.

A megítélésünk kapcsán két alkalommal készült kérdőíves felmérés, legutóbb a 2015/-2016-os tanévben. Ennek alapján a megkérdezettek átlagosan jónak ítélik iskolánkat. Kiemeltek azonban néhány tényezőt, mely figyelemfelkeltő a számunka: sportélet, tanári kar, iskola külső megjelenése.

Azt tapasztaljuk ugyanakkor, hogy a szülőkkel való együttműködés, - elsősorban sajnos a szülők érdektelensége - miatt nem optimális. Ezért az osztályfőnöki órán hangsúlyozni kell a szülői értekezlet fontosságát. Nyitottnak kell lennünk újra a családlátogatások, szülői estek szervezése, további ötletek iránt. A jó iskolai légkör megteremtésével, az iskola előnyeinek tanulóiban, tanároiban való tudatosításával növelhetjük az iskoláról alkotott pozitív megítélést.

Munkánkat színvonalasabbá teheti, és a közismereti, valamint a szakmai tantárgyakat tanító kollégákat egymáshoz is közelebb viheti egy módszertani „belső műhely” kialakítása, egymás segítése, támogatása, jó gyakorlatok gyűjtése, továbbadása.

A kommunikációnk, azaz az iskolával kapcsolatos tájékoztatás, információközlés, népszerűsítés fontos eszközeként tartjuk számon a médiakommunikációt. Ennek legfontosabb terepe a város Hírlapja, ugyanakkor követjük a kor elvárásait és trendjeit, így az intézmény honlapján, és Facebook oldalán publikáljuk rendszeresen az iskolában történő, az iskolai életet meghatározó történéseket, aktualitásokat.

A helyzetértékelés számos szempont alapján elemzi iskolánkat, és hozzájárul ahhoz, hogy képet kapjunk az erősségeinkről, gyengeségeinkről, a működésünk lehetőségeiről és veszélyeiről egyaránt.

Végezetül összegzésként szolgálhat az alábbi, tanáraink által összeállított SWOT-analízis:

	Erősségek	Gyengeségek
	Belső tényezők	
	⊕ jól képzett, nagy teherbírású, kreatív nevelőtestület ⊕ színvonalas oktatás ⊕ jó viszony a munkatársak között ⊕ újitásokra való nyitottság ⊕ jó iskolai légkör ⊕ korszerű, kellemes iskolai környezet ⊕ jól elérhető, megközelíthető iskola, vasút közelsége ⊕ széleskörű sportolási lehetőség, jó sporteredmények ⊕ érzékeny reagálás a tanulók esetleges lelki és más problémáira, a problémák kezelése ⊕ tangazdaság, tanüzemek megléte ⊕ kulturált menza, étkezési lehetőség ⊕ könyvtár ⊕ kollégium	– fejlesztésre szoruló eszköz – és géppark a gyakorlati oktatás szinterei számára (cukrász, mezőgazdasági szakok) – mezőgazdasági gépek hiánya – fejlesztőpedagógus, iskolapszichológus, gyógytestnevelő hiánya – felvételi eljárás „szűrőrendszere” – Szülők érdektelensége
	Lehetőségek	Veszélyek
	Külső tényezők	
	☺ mezőgazdaság jelenléte a régióban ☺ hazai és nemzetközi pályázatok ☺ új képzési szakok jelenhetnek meg ☺ szakmai versenyeken való részvétel ☺ mezőgazdasági és élelmiszeripari vállalatok megléte a régióban ☺ esetleges kedvező változások az oktatásban ☺ iskolánkban oktatott szakmák, mint hiányszakmák ☺ országos és helyi törvények kedvező változásai ☺ továbbtanulási lehetőségek ☺ versenytársak gyengülése ☺ készülő minőségbiztosítási program, sztenderdekkel ☺ tapasztalatszerzésre való nyitottság a hátrányos helyzetű tanulók kezelését illetően ☺ tehetséggondozás/tehetségpont ☺ ökoiskolai programok	☹ az épület állagának romlása ☹ gyengülő versenyképesség ☹ régi, népszerű szakok megszűnése ☹ tanárok kiégése, elégedetlensége ☹ bizonytalanságérzet a képzések változása miatt ☹ fokozódó tanulói konfliktusokkal szembeni nem elegendő szakmai segítség ☹ iskolai agresszió megjelenése ☹ Szolnokon és egyéb nagyobb városban működő jó hírű iskolák elvonnák a jobb képességű tanulókat ☹ egyre több tanulásban motiválatlan, rosszabb szociokulturális háttérű tanuló nevelése-oktatása ☹ tangazdaság korszerűtlensége miatt a gyakorlati képzés minőségének romlása ☹ a problémás tanulók felvétele későbbi konfliktusokat, az iskola megítélésének negatív irányba történő befolyásolását eredményezheti ☹ lemorzsolódás, korai iskolaelhagyás

Bethlen Gábor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Iskolánk a megye legnagyobb agrár-szakképző intézménye. Törekszünk arra, hogy intézményünket minél több fórumon megismertessük a lakossággal.

Iskolánk diákok általi megítélése érdekes. A '80-as évek óta hordozzuk magunkkal a „tyúkegyetem” nevet, a korábbi baromfitenyésztő képzésre utalva. Ezért a képzés megkezdése előtt negatív véleménnyel lehetnek az iskoláról. Ez a vélemény a képzés ideje alatt pozitív irányba változik, majd a képzés befejeztével régi diákjaink jó szívvel emlékeznek vissza iskolájukra.

Az intézményünkbe járó diákok szülei látják, hogy nagyon sok hátrányos helyzetű tanuló jár intézményünkbe és pozitívan értékelik az egyes élethelyzetekhez való intézményi hozzáállást.

Intézményünk kommunikációjában törekszünk arra, hogy a mai kor igényeinek megfelelő, az X, Y generáció által elfogadott és a Z generáció által elvárt csatornákon kommunikáljunk. Iskolánk honlapja a www.bethlengaborszki.com lendületes, fiatalos. A legfrissebb információk folyamatosan feltöltésre kerülnek az oldalra, az érdeklődők tájékozódhatnak az iskola életéről.

A közösségi médián keresztül a legtöbb diák elérhető, a Facebook oldalunk folyamatosan frissül.

A helyi és megyei nyomtatott médiák adta lehetőségeket is kihasználjuk.

Széchenyi István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Iskolánk 1938 óta áll a mezőgazdasági szakképzés szolgálatában. Múltjában és jelenében a régió agráriumának kínál a termelésben alkalmazható, a kor igényeinek megfelelő elméleti és gyakorlati ismereteket. Mindezt Hajdú-Bihar megyében egyedülállóan a Földművelésügyi Minisztérium közvetlen irányítása alatt, képviselve a kormányzati szándékot a mezőgazdaság fejlesztése érdekében. Az elmúlt évtizedekben dinamikusan fejlődő iskola az utóbbi időszakban több fenntartóváltáson ment keresztül. Ennek ellenére és a beiskolázási csoport PR tevékenységének köszönhetően növelte/megtartotta tanulólétszámát és a régió egyik legnagyobb szakképző iskolájává nőtte ki magát. Az elmúlt években rendszeresen jelen vagyunk a városi eseményeken, az általános iskolákban, hirdetjük képzéseinket, programjainkat. Ismertségünk Hajdúbosszörményben teljes körű, elismertségünket is igyekszünk azzá tenni. Évek óta helyet adunk a Hajdúsági EXPO és a Traktorhúzó Európa Kupa rendezvényeknek. Programokat szervezünk a régió általános iskolásainak az elsőtől a nyolcadik osztályig, a környező iskolák pedagógusainak szakmai napokon mutatjuk be pedagógiai munkánkat.

Az iskola kapcsolati hálója igen nagy, a partnereinkkel való kapcsolattartás módját és gyakoriságát korábban a Minőségirányítási Program (IMIP), jelenleg a Szervezeti és működési szabályzat tartalmazza. Az IMIP hatályon kívül kerülése óta a szülői és tanulói elégedettségmérésre nem került sor, jelenleg nem áll adat rendelkezésünkre. Partnereink közül a gazdálkodó szervezetekkel a legszorosabb a kapcsolat, a gyakorlati oktatás szervezése, a formális és informális rendezvények adnak alkalmat a kapcsolattartásra. A szülők aktivitása szinte csak a tanévhez kapcsolható iskolai rendezvényekre (ballagás, szalagavató) és a szülői értekezletekre korlátozódik. Ez utóbbin a megjelenés is csak szórványos, 30% körüli. Ennek az lehet az oka, hogy tanulóink negyede kollégista, nagy része más településről bejáró, illetve hátrányos helyzetű, ebből adódóan a szülők kapcsolata, kötődése gyengébb iskolánkhoz.

Az intézmény médiakommunikációjának szerepe a környezet elérésében igen jelentős. Az iskolavezetés az intézményi PR fontos elemének tekinti a partnereink és a környezet tájékoztatását az iskolában történt eseményekről, eredményekről, programokról és induló képzéseinkről. Ennek érdekében rendszeres a megjelenésünk a helyi és regionális nyomtatott és elektronikus sajtóban, a városi televízióban, nagyobb volumenű események kapcsán az országos híradásokban. Naprakész információkat tartalmaz az iskola weblapja és Facebook oldala.

Kenderesi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Az önkormányzat támogatja az iskolát, és segítségünket is igénybe veszi, már csak abból a különleges helyzetből adódóan is, hogy a Horthy kastély az iskolánk része.

A diákjaink jelentős része szeret ide járni, sokan itt maradnak másodképzésre.

A médiakommunikációnkon van mit fejleszteni, még ma is a plakát és a szóbeli tájékoztatás a legjellemzőbb kommunikációs formánk.

A helyiek rendszeresen vásárolják a gazdaságunk termékeit, a lakosság egy részével tehát mindennapos a kapcsolat.

Összegzés

A szülők aktivitása a legtöbb középiskola esetében nem mondható intenzívnek, és szinte csak a tanévhez kapcsolható iskolai rendezvényekre (ballagás, szalagavató) és a szülői értekezletekre korlátozódik. Ez utóbbin a megjelenés is csak szórványos. Ez magyarázható azzal, hogy a szóban forgó iskolák tanulóinak nagy része kollégista, vagy más településről bejáró, illetve hátrányos helyzetű, ebből adódóan a szülők kapcsolata, kötődése gyengébb az iskolákhoz.

Az intézmények médiakommunikációjának szerepe a környezet elérésében igen jelentős. Fontosnak tekintik a partnereik és a környezet tájékoztatását az iskolában történt eseményekről, eredményekről, programokról és induló képzésekről. Ennek érdekében rendszeres a megjelenésük a helyi és regionális nyomtatott és elektronikus sajtóban, a városi televíziókban. Ugyancsak igyekeznek naprakész információkat közölni az iskolák az elektronikus felületeken, így a honlapon, közösségi oldalakon is.